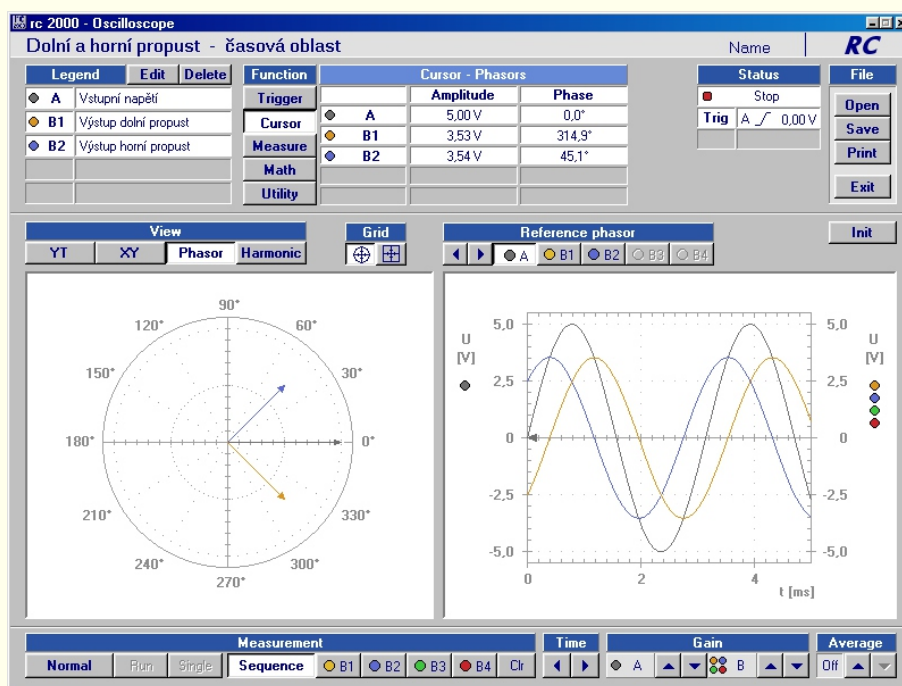

Výukový systém rc2000 - μ LAB

Kuchařka

Obsah

Použité symboly v úlohách	0.1
Obvody stejnosměrného proudu	1.0
Nezatížený a zatížený napěťový dělič	1.1
Napěťový zdroj - vnitřní odpor	1.2
Výkonové přizpůsobení v obvodu stejnosměrného proudu	1.3
1. Kirchhoffův zákon - obvod stejnosměrného proudu	1.4
2. Kirchhoffův zákon - obvod stejnosměrného proudu	1.5
Theveninův teorém	1.6
Princip superpozice	1.7
Transformace trojúhelník - hvězda	1.8
Obvody střídavého proudu	2.0
Integrační a derivační článek	2.1
Dolní a horní propust - časová oblast	2.2
Dolní a horní propust - frekvenční oblast	2.3
RLC sériový rezonanční obvod	2.4
RLC sériový obvod - pásmová propust	2.5
RLC sériový obvod - pásmová zadrž	2.6
Rezistor v obvodu střídavého proudu	2.7
Cívka v obvodu střídavého proudu	2.8
Kondenzátor v obvodu střídavého proudu	2.9
Činný výkon - rezistor	2.10
Jalový výkon - cívka	2.11
Jalový výkon - kondenzátor	2.12
Impedanční dělič - časová oblast	2.13
Impedanční dělič - frekvenční oblast	2.14
Ekvivalentní obvody (1 frekvence) - časová oblast	2.15
Ekvivalentní obvody (1 frekvence) - frekvenční oblast	2.16
Voltampérové charakteristiky	3.0
Lineární rezistory - Ohmův zákon	3.1
NTC rezistor - V/A charakteristika	3.2
PTC rezistor - V/A charakteristika	3.3
Žárovka - V/A charakteristika	3.4
Křemíkové diody - V/A charakteristiky	3.5
Zenerova dioda - V/A charakteristiky	3.6
Světelné diody - V/A charakteristiky	3.7
Bipolární transil - V/A charakteristika	3.8

Obsah

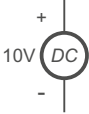

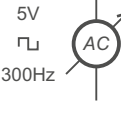

Lineární prvky (sériové zapojení) - V/A charakteristiky	3.9
Lineární prvky (paralelní zapojení) - V/A charakteristiky	3.10
Nelineární prvky (sériové zapojení) - V/A charakteristiky	3.11
Nelineární prvky (paralelní zapojení) - V/A charakteristiky	3.12
Nelineární a lineární prvky (sériové zapojení) - V/A charakteristiky	3.13
Nelineární a lineární prvky (paralelní zapojení) - V/A charakteristiky	3.14
Vstupní charakteristiky bipolárního tranzistoru NPN	3.15
Výstupní charakteristiky bipolárního tranzistoru NPN	3.16
Výstupní charakteristiky bipolárního tranzistoru PNP	3.17
Výstupní charakteristiky unipolárního tranzistoru J-FET	3.18
V/A charakteristika tyristoru	3.19
Součástky	4.0
Jednocestný usměrňovač	4.1
Jednocestný usměrňovač - proud diody	4.2
Jednocestný usměrňovač s kondenzátorovým filtrem - proudy	4.3
Dvoucestný usměrňovač	4.4
Diodový omezovač	4.5
Transformátor - napětí a proud v primárním vinutí	4.6
Transformátor - hysterezní křivka	4.7
Bipolární tranzistor jako zesilovač se společným emitorem	4.8
Frekvenční charakteristiky zesilovače s bipolárním tranzistorem	4.9
Multivibrátor s bipolárním tranzistorem	4.10
Tyristorová regulace výstupního napětí	4.11
Tyristorová regulace - průběhy napětí	4.12
Třífázová soustava	5.0
Zapojení do hvězdy - fázová napětí	5.1
Zapojení do hvězdy - fázová a sdružená napětí	5.2
Zapojení do hvězdy - symetrická odporová zátěž	5.3
Zapojení do hvězdy - nesymetrická odporová zátěž (4 vodičový systém)	5.4
Zapojení do hvězdy - nesymetrická odporová zátěž (3 vodičový systém)	5.5
Zapojení do hvězdy - symetrická impedanční zátěž	5.6
Zapojení do hvězdy - nesymetrická impedanční zátěž	5.7
Zapojení do trojúhelníku - sdružená napětí	5.8
Zapojení do trojúhelníku - fázový a sdružený proud	5.9
Zapojení do trojúhelníku - symetrická odporová zátěž	5.10
Zapojení do trojúhelníku - nesymetrická odporová zátěž	5.11
Zapojení do trojúhelníku - symetrická impedanční zátěž	5.12
Zapojení do trojúhelníku - nesymetrická impedanční zátěž	5.13

Obsah

Operační zesilovač	6.0
Invertující zesilovač	6.1
Neinvertující zesilovač	6.2
Napěťový sledovač	6.3
Integrátor	6.4
Derivátor	6.5
Komparátor	6.6
Komparátor s hysterezí	6.7
Rozdílový zesilovač	6.8
Fázový článek	6.9
Astabilní multivibrátor	6.10
Digitální technika	7.0
Booleova algebra - zákony	7.1
Booleova algebra - převod funkcí NAND	7.2
Booleova Algebra - převod funkcí NOR	7.3
Minimalizace logická funkce	7.4
Řízení výtahu	7.5
Zapojení alarmu	7.6
Indikace funkce ventilátorů	7.7
Sčítačka a odčítačka	7.8
Poloviční a celá sčítačka	7.9
1 bitový komparátor	7.10
Porovnávací obvod	7.11
Kodér a dekodér Grayova kódu	7.12
Čítač (nahoru/dolů)	7.13
Čítač modulo N	7.14
Sekvenční obvod - číslicový rozdílový obvod	7.15
Regulační technika	8.0
Regulační člen PI - časová analýza	8.1
Regulační člen PID - časová analýza	8.2
Zpožďovací člen druhého řádu - časová analýza	8.3
Identifikace zpožďovacího členu se soustavou motoru	8.4
P-regulátor - měření s motorem	8.5
I-regulátor - měření s motorem	8.6
PI-regulátor - měření s motorem	8.7
PI-regulátor - měření se zpožďovacím členem	8.8
Zatížený motor - bez a s PI-regulátorem	8.9

Symbols

	Modul prvků s vestavěnou přesnou referencí 10V.
	Programovatelný DC zdroj s nastavenou hodnotou.
	Generátor funkcí s nastavenou amplitudou, frekvencí a tvarem signálu.
	Voltmetr DC & AC RMS zapojený do svorek.
	Přesný dvoukolíkový rezistor o dané hodnotě.
	Odporová dekáda 1 nebo 2 podle nastavené hodnoty.
	Přesný dvoukolíkový kondenzátor o dané hodnotě.
	Kapacitní dekáda podle nastavené hodnoty.
	Připojení sond na vstup modulu ADDU - kanál A (+IN A -IN A) nebo B (+IN B -IN B).
	Připojení sond na výstup modulu ADDU.

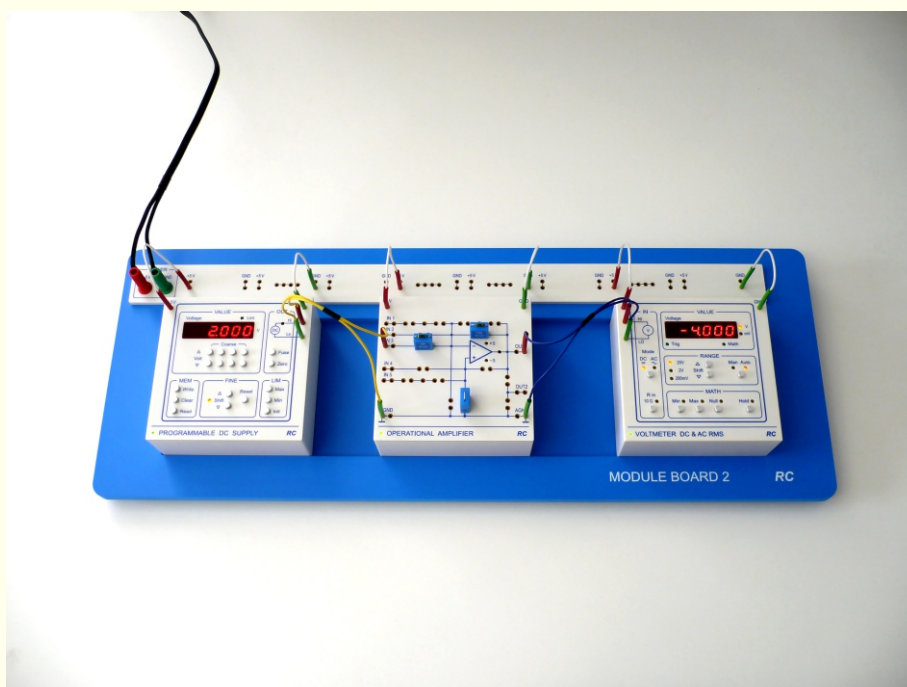
Poznámky

Výstupy modulů jsou koncipovány tak, že vykazují minimální výstupní odpor ($R_{OUT} < 0,1\Omega$).

Můžeme je tedy považovat za ideální.

Výukový systém rc2000 - μ LAB

Obvody stejnosměrného proudu

Obsah

Obvody stejnosměrného proudu	1.0
Nezatížený a zatížený napěťový dělič	1.1
Napěťový zdroj - vnitřní odpor	1.2
Výkonové přizpůsobení v obvodu stejnosměrného proudu	1.3
1. Kirchhoffův zákon - obvod stejnosměrného proudu	1.4
2. Kirchhoffův zákon - obvod stejnosměrného proudu	1.5
Theveninův teorém	1.6
Princip superpozice	1.7
Transformace trojúhelník - hvězda	1.8

1.1

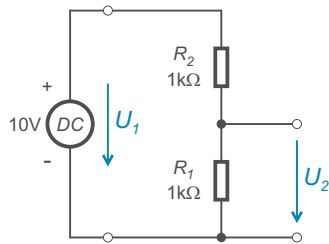
Nezatížený a zatížený napěťový dělič

Úkol

Porovnáním naměřených a vypočtených hodnot ověřte platnost rovnice pro nezatížený a zatížený napěťový dělič.

Schéma

1) Nezatížený napěťový dělič

obr. 1 - Nezatížený dělič

$$U_1 = 10V$$

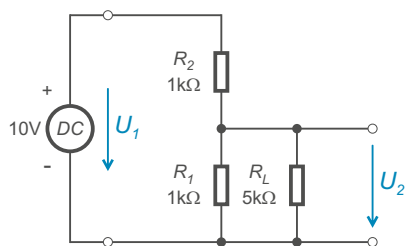
$$R_1 = 1k\Omega$$

$$R_2 = 1k\Omega$$

$$U_2 = \frac{R_1}{R_1 + R_2} U_1$$

$$U_2 = 5V$$

2) Zatížený napěťový dělič

obr. 2 - Zatížený dělič

$$U_1 = 10V$$

$$R_1 = 1k\Omega$$

$$R_2 = 1k\Omega$$

$$R_L = 5k\Omega$$

$$U_2 = \frac{R_1 \cdot R_L}{R_2 \cdot R_L + R_1 \cdot R_2 + R_1 \cdot R_L} U_1$$

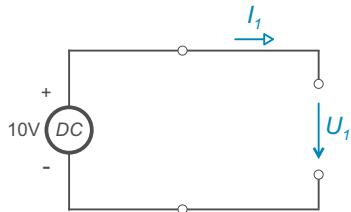
$$U_2 = 4,545V$$

Úkol

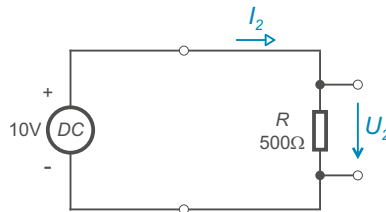
Změřte vnitřní odpor R_i pro ideální (obr. 1 a 2) a reálný napěťový zdroj (obr. 3 a 4).

Schéma

1) Ideální napěťový zdroj

obr. 1 - Nezatížený

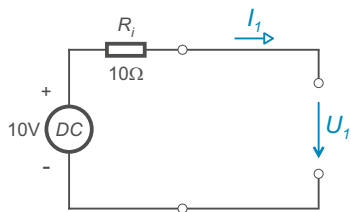
obr. 2 - Zatížený

$$R_i = \frac{U_1 - U_2}{I_2 - I_1}$$

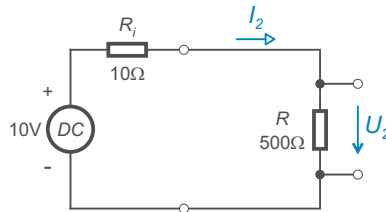
$$I_2 = \frac{U_2}{R}$$

$$R_i = 0\Omega$$

2) Reálný napěťový zdroj

obr. 3 - Nezatížený

obr. 4 - Zatížený

$$R_i = \frac{U_1 - U_2}{I_2 - I_1}$$

$$I_2 = \frac{U_2}{R}$$

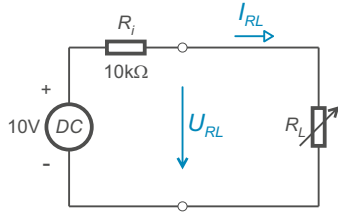
$$R_i = 10\Omega$$

1.3 Výkonové přizpůsobení v obvodu stejnosměrného proudu

Úkol

Ověřte, že v daném obvodu dochází k maximálnímu přenosu výkonu do zatěžovacího odporu R_L při splnění podmínky $R_L = R_i$.

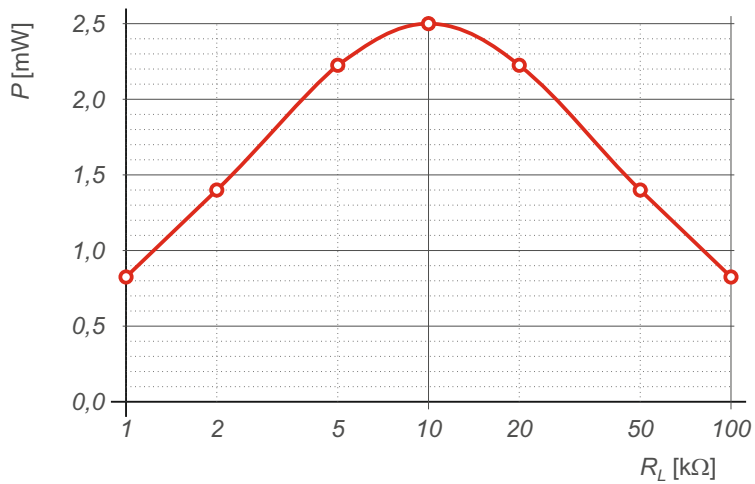
Schéma

$$U_1 = 10V$$
$$R_i = 10k\Omega$$

$$I_{RL} = \frac{U_{RL}}{R_L}$$
$$P = \frac{U_{RL}^2}{R_L}$$

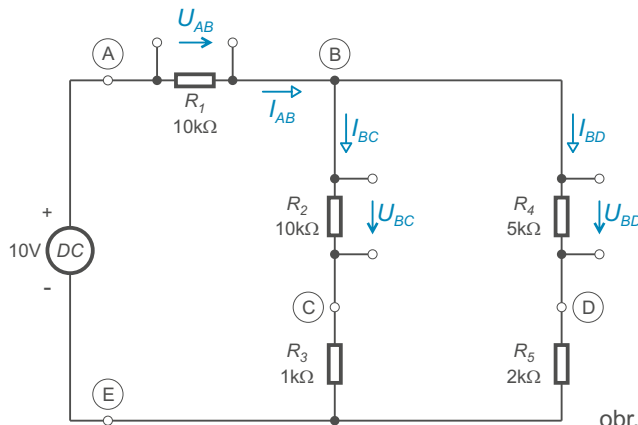
R_L [kΩ]	0,0	1,0	2,0	5,0	10,0	20,0	50,0	100,0
U_{RL} [V]	0,000	0,909	1,667	3,333	5,000	6,667	8,333	9,091
P [mW]	0,000	0,826	1,389	2,222	2,500	2,222	1,389	0,826

Úkol

Ověřte platnost prvního Kirchhoffova zákona pro následující dvě zapojení.

Schéma

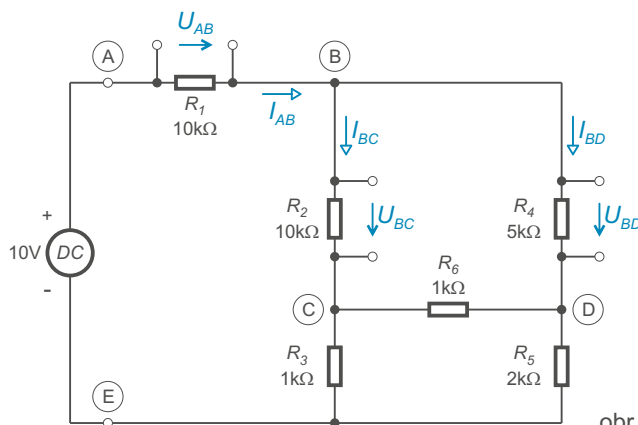
obr. 1 - Zapojení č. 1

$$I_{AB} = \frac{U_{AB}}{R_1}$$

$$I_{BC} = \frac{U_{BC}}{R_2}$$

$$I_{BD} = \frac{U_{BD}}{R_4}$$

$$I_{AB} = I_{BC} + I_{BD}$$

obr. 2 - Zapojení č. 2

$$I_{AB} = \frac{U_{AB}}{R_1}$$

$$I_{BC} = \frac{U_{BC}}{R_2}$$

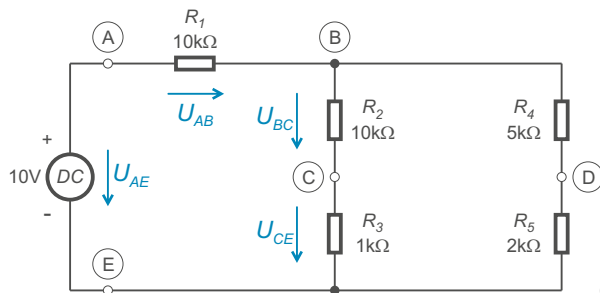
$$I_{BD} = \frac{U_{BD}}{R_4}$$

$$I_{AB} = I_{BC} + I_{BD}$$

Úkol

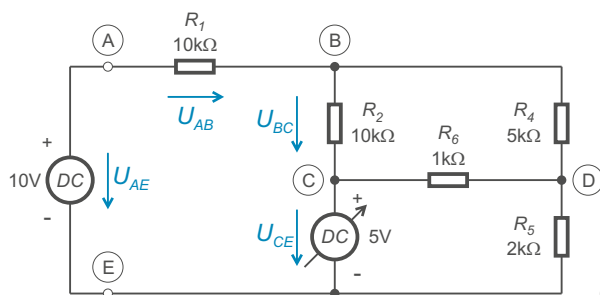
Ověřte platnost druhého Kirchhoffova zákona pro následující dvě zapojení.

Schéma

obr. 1 - Zapojení č. 1

$$U_{AE} = U_{AB} + U_{BC} + U_{CE}$$

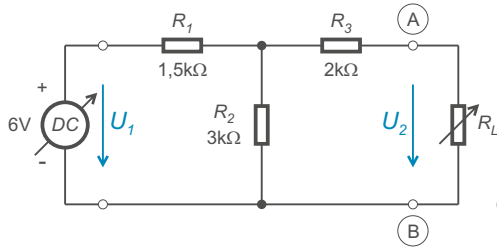
obr. 2 - Zapojení č. 2

$$U_{AE} = U_{AB} + U_{BC} + U_{CE}$$

Úkol

S pomocí Theveninova teorému zjednodušte zadaný obvod.

Schéma

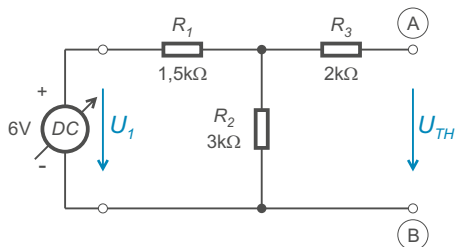

obr. 1 - Zadaný obvod

$$U_1 = 6V \quad R_1 = 1,5k\Omega$$

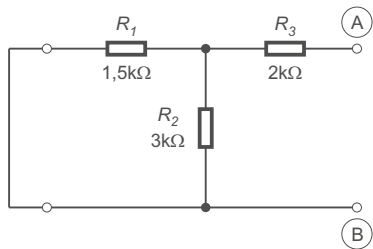
$$R_2 = 3k\Omega$$

$$R_3 = 2k\Omega$$

obr. 2 - Náhradní napětí U_{TH}

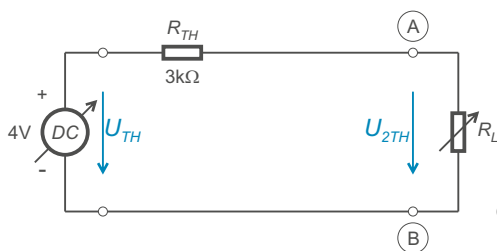
$$U_{TH} = \frac{R_2}{R_1 + R_2} U_1$$

$$U_{TH} = 4V$$

obr. 3 - Náhradní odpor R_{TH}

$$R_{TH} = R_3 + \frac{R_1 \cdot R_2}{R_1 + R_2}$$

$$R_{TH} = 3k\Omega$$

obr. 4 - Zjednodušený obvod

$$U_{TH} = 4V$$

$$R_{TH} = 3k\Omega$$

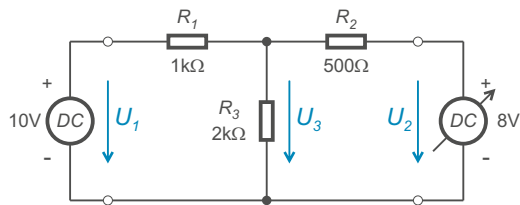

Úkol

Ověřte, že princip superpozice platí pouze pro lineární obvody.

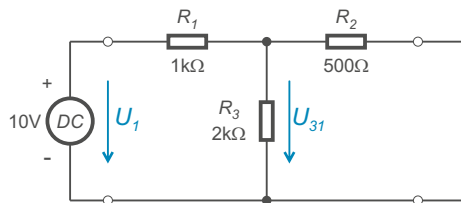
Schéma

1) Lineární obvod

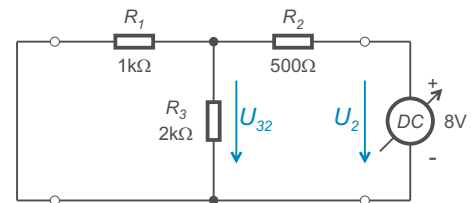

obr. 1 - Zkoumaný lineární obvod

$$U_3 = U_{31} + U_{32}$$

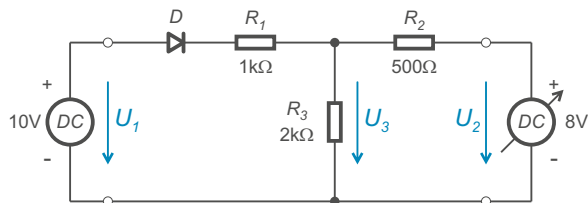

obr. 2 - Příspěvek prvního zdroje

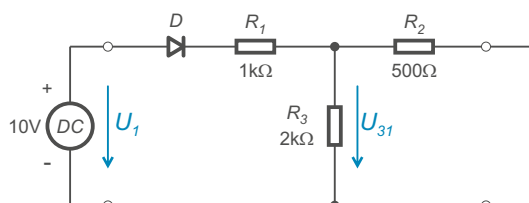
obr. 3 - Příspěvek druhého zdroje

2) Nelineární obvod

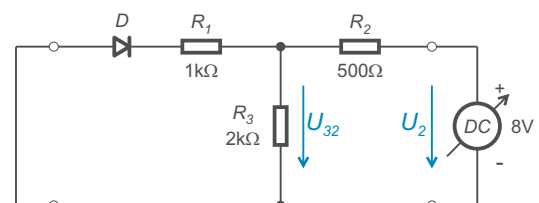

obr. 4 - Zkoumaný nelineární obvod

$$U_3 \neq U_{31} + U_{32}$$

obr. 5 - Obvod bez druhého zdroje

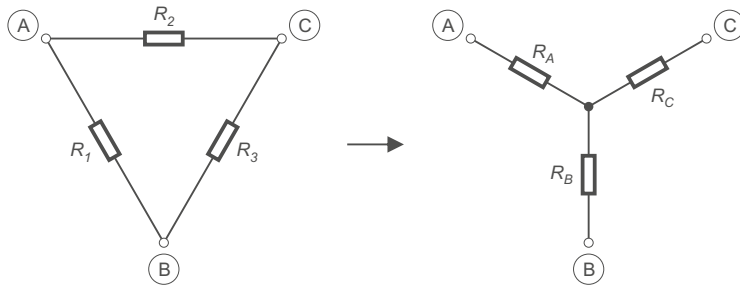

obr. 6 - Obvod bez prvního zdroje

Úkol

S pomocí transformace trojúhelník - hvězda určete v daném zapojení hodnotu napětí U_2 .

Schéma

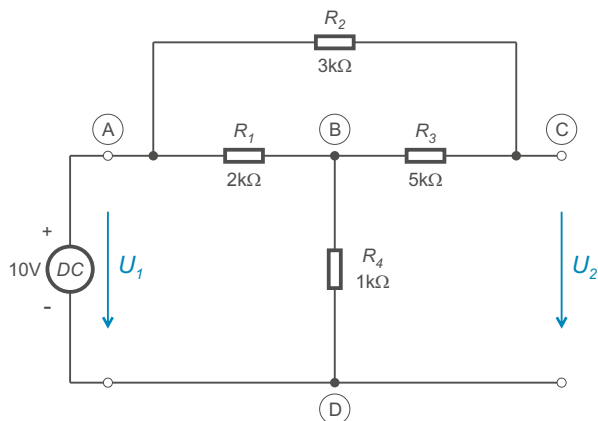

obr. 1 - Transformace trojúhelník - hvězda

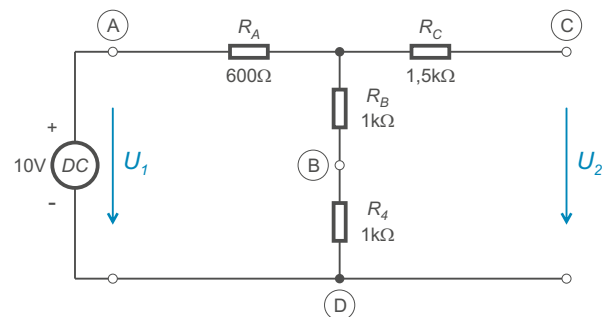
$$R_A = \frac{R_1 \cdot R_2}{R_1 + R_2 + R_3}$$

$$R_B = \frac{R_1 \cdot R_3}{R_1 + R_2 + R_3}$$

$$R_C = \frac{R_3 \cdot R_2}{R_1 + R_2 + R_3}$$

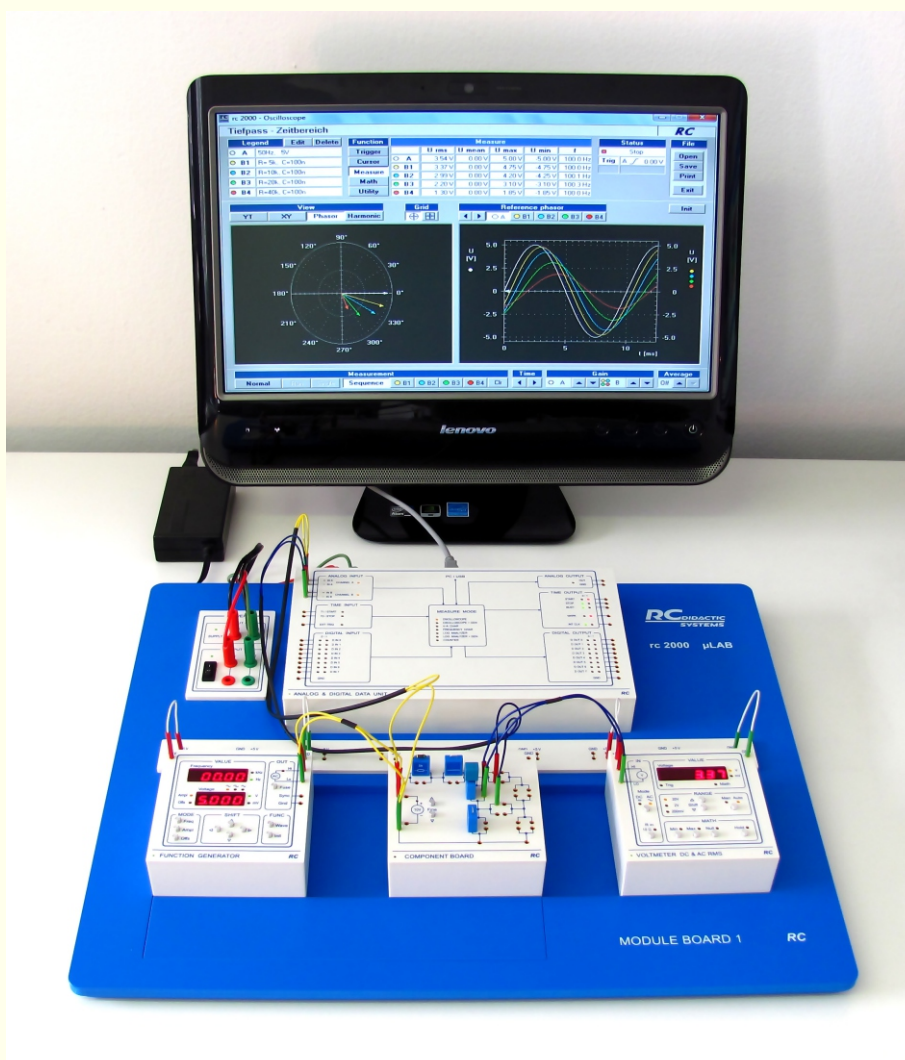
obr. 2 - Zadaný obvod - trojúhelník

obr. 3 - Obvod po transformaci - hvězda

Výukový systém rc2000 - μ LAB

Obvody střídavého proudu

Obsah

Obvody střídavého proudu	2.0
Integrační a derivační článek	2.1
Dolní a horní propust - časová oblast	2.2
Dolní a horní propust - frekvenční oblast	2.3
RLC sériový rezonanční obvod	2.4
RLC sériový obvod - pásmová propust	2.5
RLC sériový obvod - pásmová zadrž	2.6
Rezistor v obvodu střídavého proudu	2.7
Cívka v obvodu střídavého proudu	2.8
Kondenzátor v obvodu střídavého proudu	2.9
Činný výkon - rezistor	2.10
Jalový výkon - cívka	2.11
Jalový výkon - kondenzátor	2.12
Impedanční dělič - časová oblast	2.13
Impedanční dělič - frekvenční oblast	2.14
Ekvivalentní obvody (1 frekvence) - časová oblast	2.15
Ekvivalentní obvody (1 frekvence) - frekvenční oblast	2.16

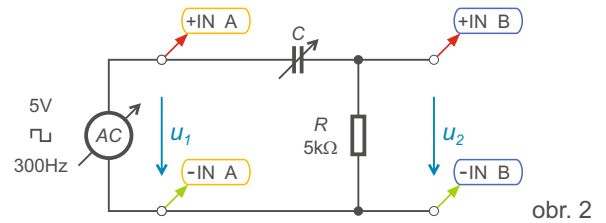
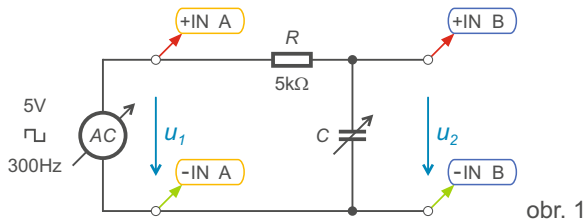
2.1

Integrační a derivační článek

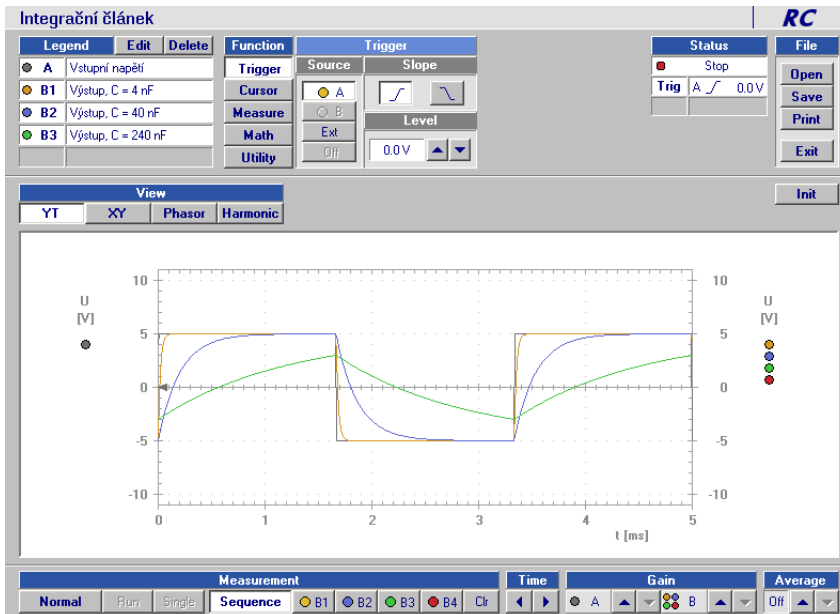
Úkol

Změřte odezvy integračního a derivačního článku na obdélníkové napětí. Měření provedte pro hodnoty kondenzátoru $C = 4\text{ nF}$, 40 nF , 240 nF .

Schéma

Měření

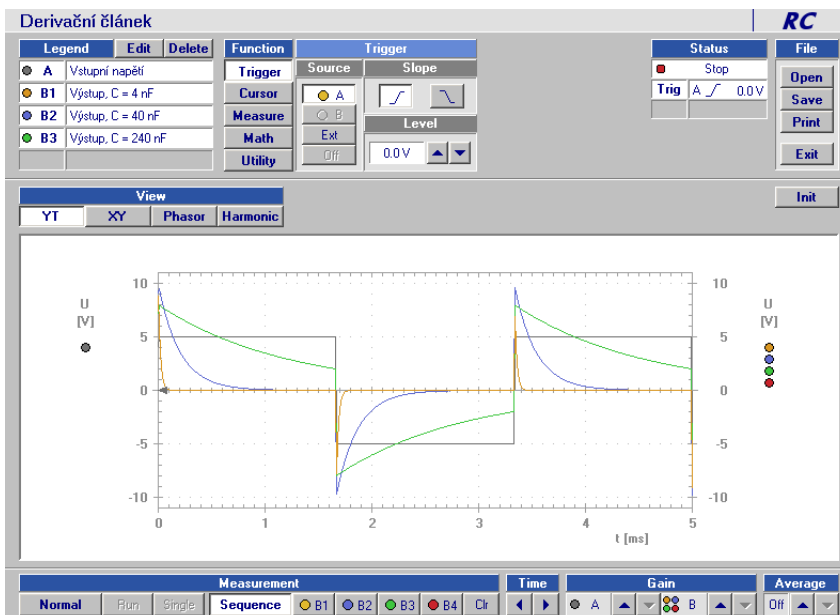
Integrační článek

schéma

obr. 1

měřicí mód

osciloskop

Derivační článek

schéma

obr. 2

měřicí mód

osciloskop

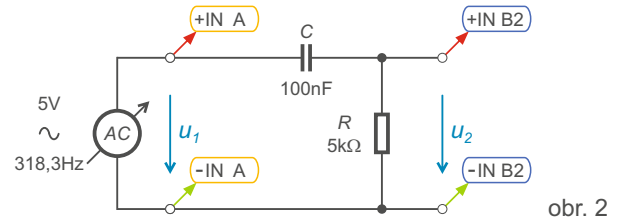
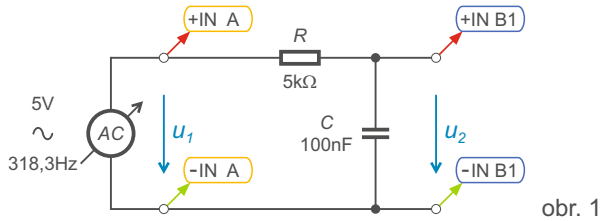
2.2

Dolní a horní propust - časová oblast

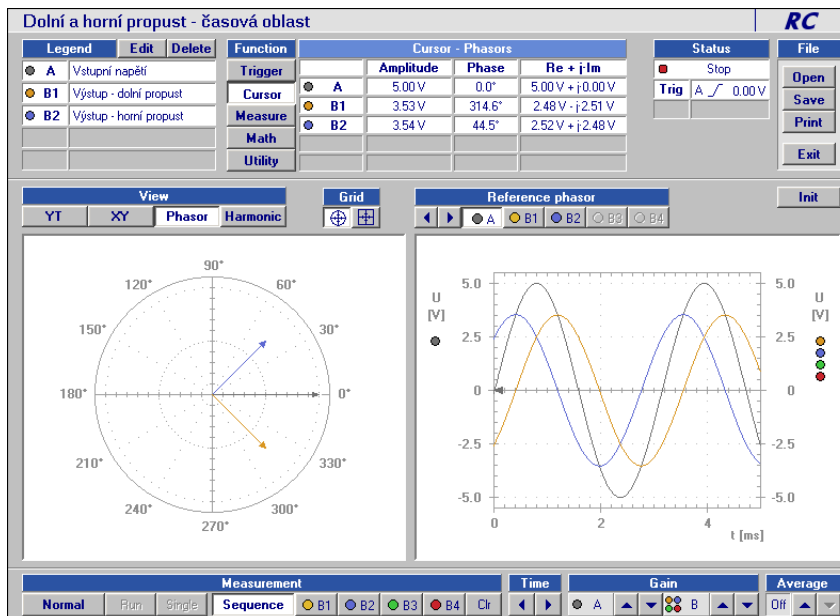
Úkol

Zobrazte časové a fázorové diagramy pro dolní a horní propust (se stejnou mezní frekvencí f_G).

Schéma

Měření

Fázorové diagramy

schéma

obr. 1, obr. 2

měřicí mód

osciloskop

naměřené časové průběhy

● $u_1(t)$ (V)

● $u_2(t)$, obr. 1 (V)

● $u_2(t)$, obr. 2 (V)

vzorec

$$f_G = \frac{1}{2\pi RC} \quad (\text{Hz})$$

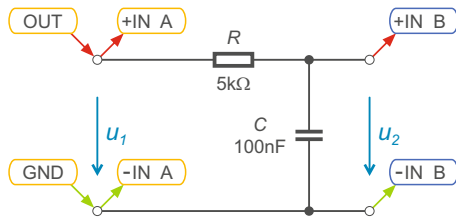
2.3

Dolní a horní propust - frekvenční oblast

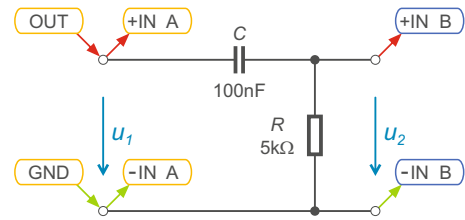
Úkol

Zobrazte amplitudové a fázové frekvenční charakteristiky pro dolní a horní propust (se stejnou mezní frekvencí f_G).

Schéma

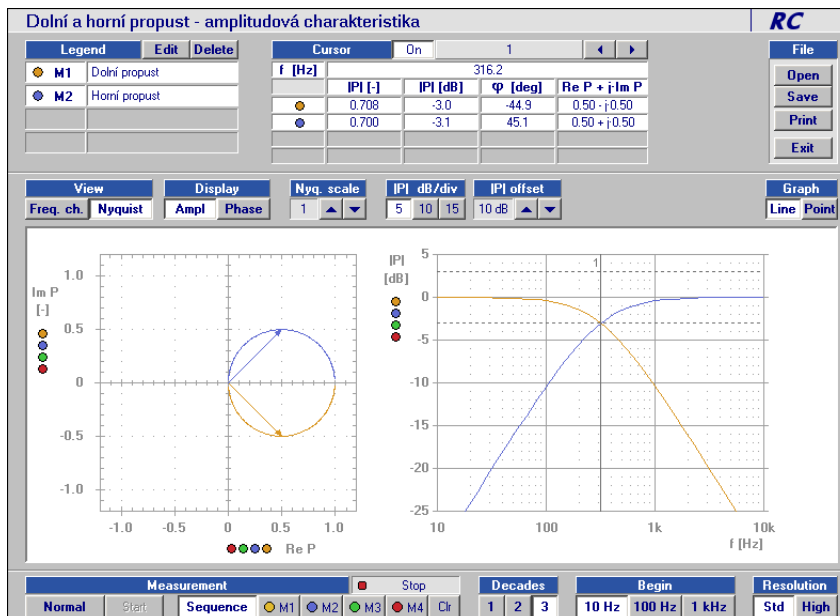

obr. 1

obr. 2

Měření

Amplitudové charakteristiky

schéma

obr. 1, obr. 2

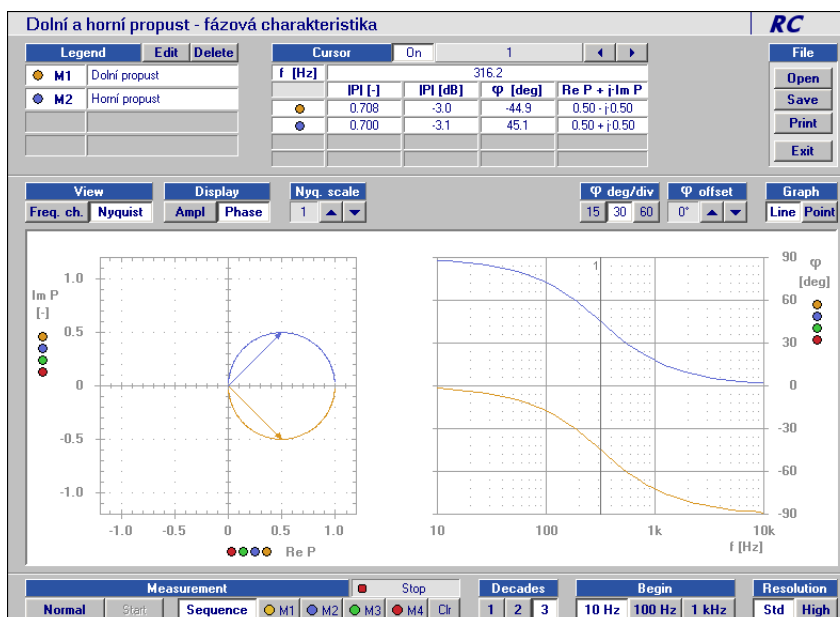
měřicí mód

frekvenční charakteristiky

naměřené charakteristiky

● IPI(f), obr. 1 (dB)

● IPI(f), obr. 2 (dB)

Fázové charakteristiky

schéma

obr. 1, obr. 2

měřicí mód

frekvenční charakteristiky

naměřené charakteristiky

● φ(f), obr. 1 (°)

● φ(f), obr. 2 (°)

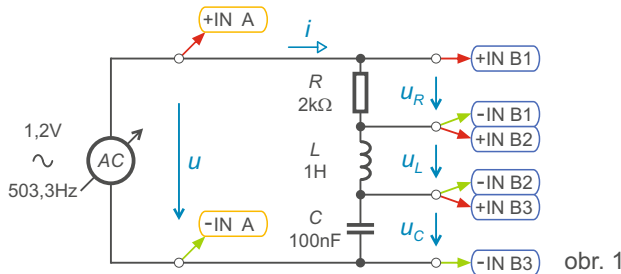
2.4

RLC sériový rezonanční obvod

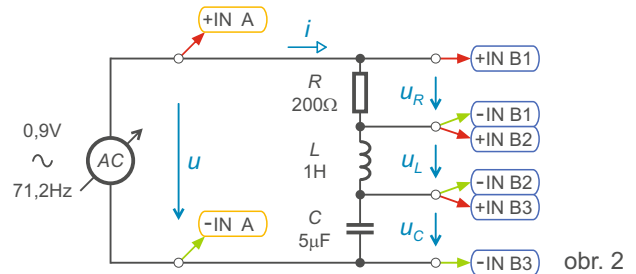
Úkol

Zobrazte časové a fázorové diagramy pro sériový rezonanční obvod v zapojení s ideálním kondenzátorem a ideální cívkou (obr. 1) a pro obvod s ideálním kondenzátorem a s reálnou cívkou (obr. 2).

Schéma

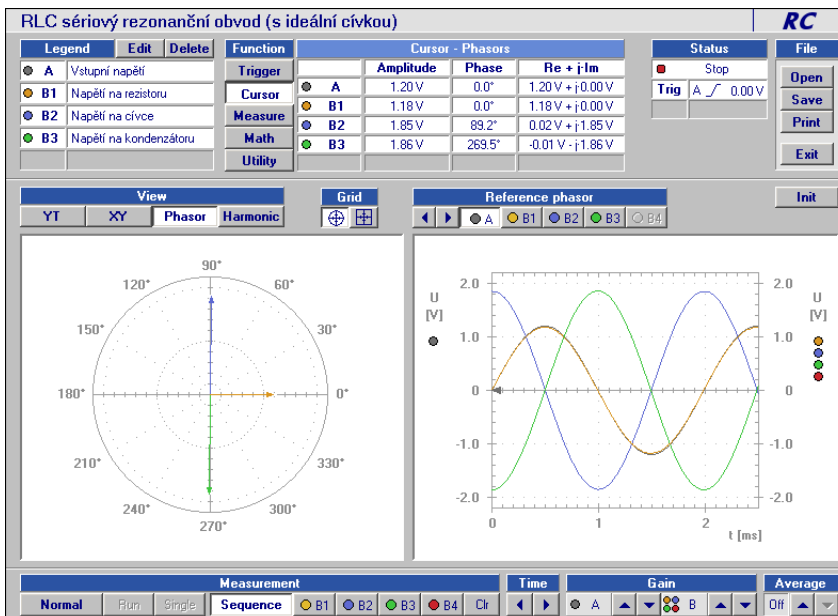

obr. 1

obr. 2

Měření

Obvod s ideální cívkou

schéma

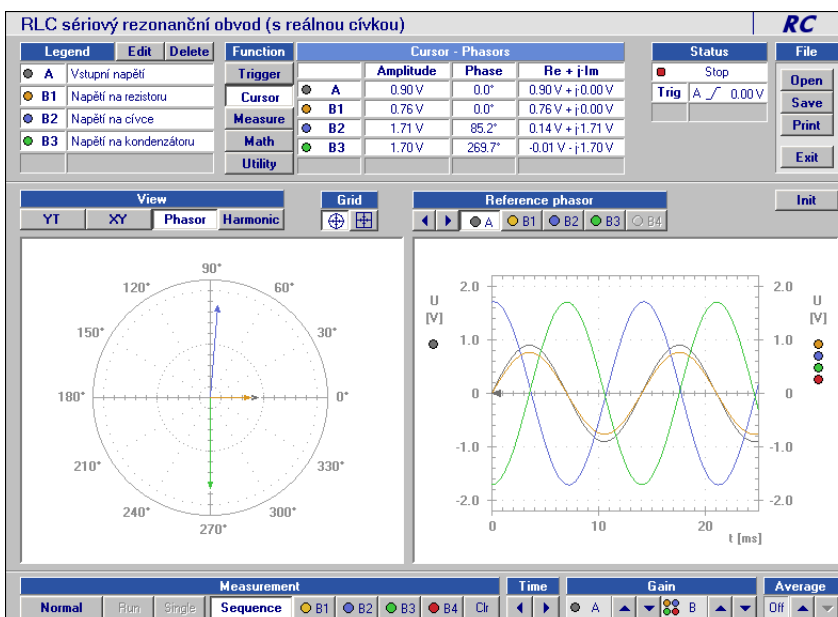
obr. 1

měřicí mód

osciloskop

naměřené časové průběhy

- $u(t)$ (V)
- $u_R(t)$ (V)
- $u_L(t)$ (V)
- $u_C(t)$ (V)

Obvod s reálnou cívkou

schéma

obr. 2

měřicí mód

osciloskop

naměřené časové průběhy

- $u(t)$ (V)
- $u_R(t)$ (V)
- $u_L(t)$ (V)
- $u_C(t)$ (V)

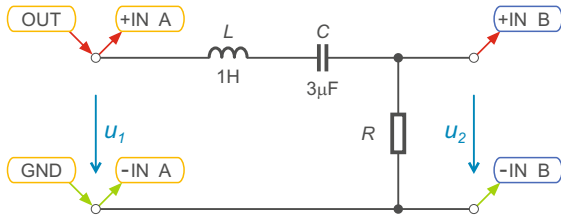
2.5

RLC sériový obvod - pásmová propust

Úkol

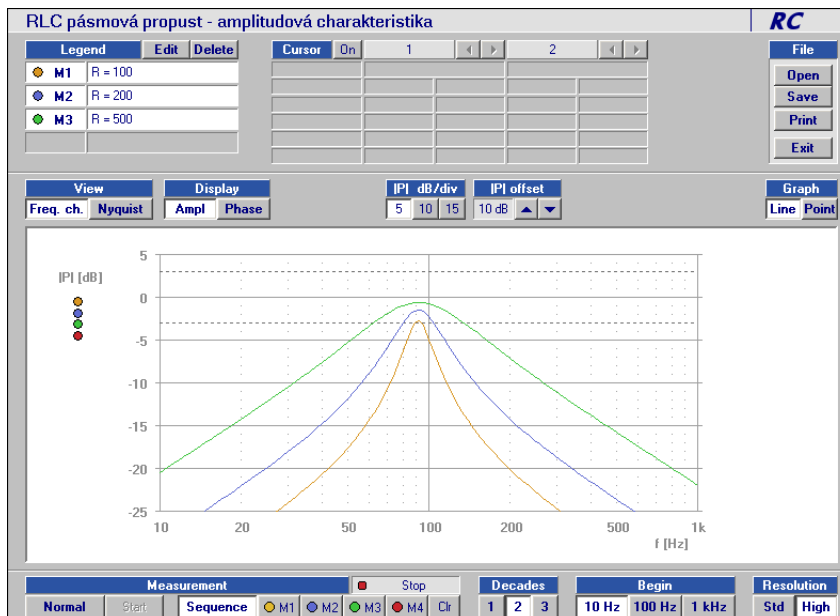
Zobrazte amplitudové a fázové frekvenční charakteristiky pro RLC pásmovou propust (pro různé hodnoty tlumivého odporu R , např. $R = 100 \Omega$, 200Ω , 500Ω).

Schéma

obr. 1

Měření

Amplitudové charakteristiky

schéma

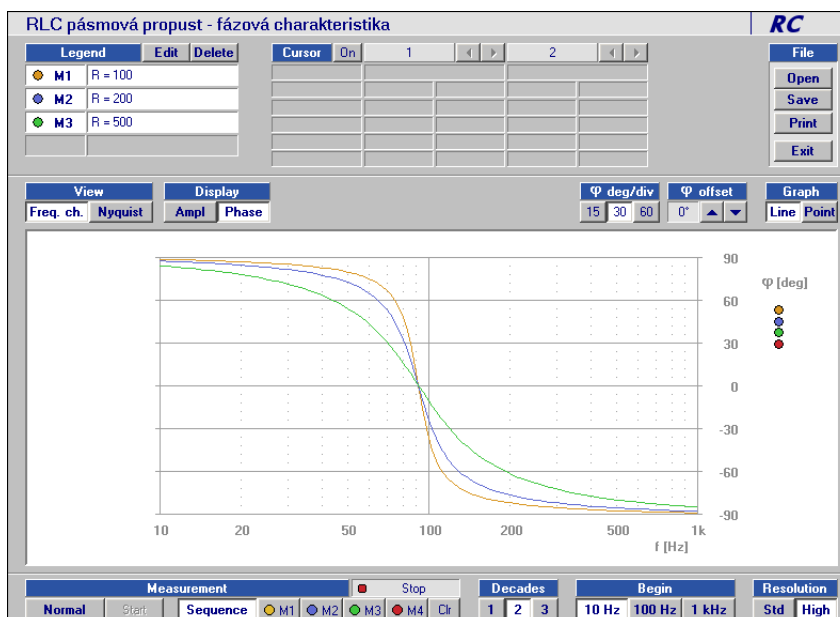
obr. 1

měřicí mód

frekvenční charakteristiky

naměřené charakteristiky

- $IPI(f)$, $R = 100 \Omega$ (dB)
- $IPI(f)$, $R = 200 \Omega$ (dB)
- $IPI(f)$, $R = 500 \Omega$ (dB)

Fázové charakteristiky

schéma

obr. 1

měřicí mód

frekvenční charakteristiky

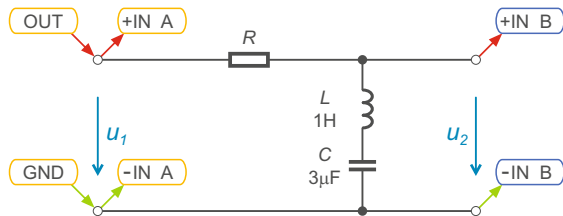
naměřené charakteristiky

- $\varphi(f)$, $R = 100 \Omega$ (°)
- $\varphi(f)$, $R = 200 \Omega$ (°)
- $\varphi(f)$, $R = 500 \Omega$ (°)

Úkol

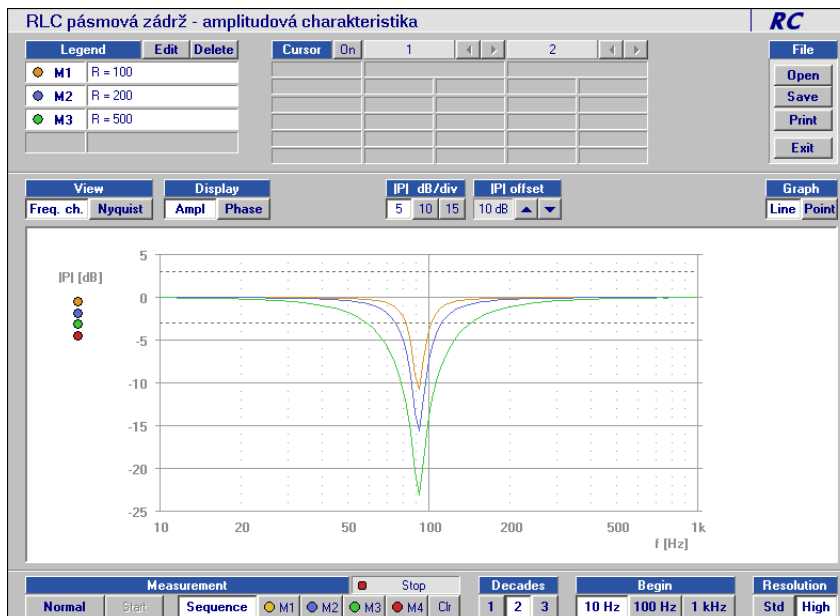
Zobrazte amplitudové a fázové frekvenční charakteristiky pro RLC pásmovou zádrž (pro různé hodnoty tlumivého odporu R , např. $R = 100 \Omega$, 200Ω , 500Ω).

Schéma

obr. 1

Měření

Amplitudové charakteristiky

schéma

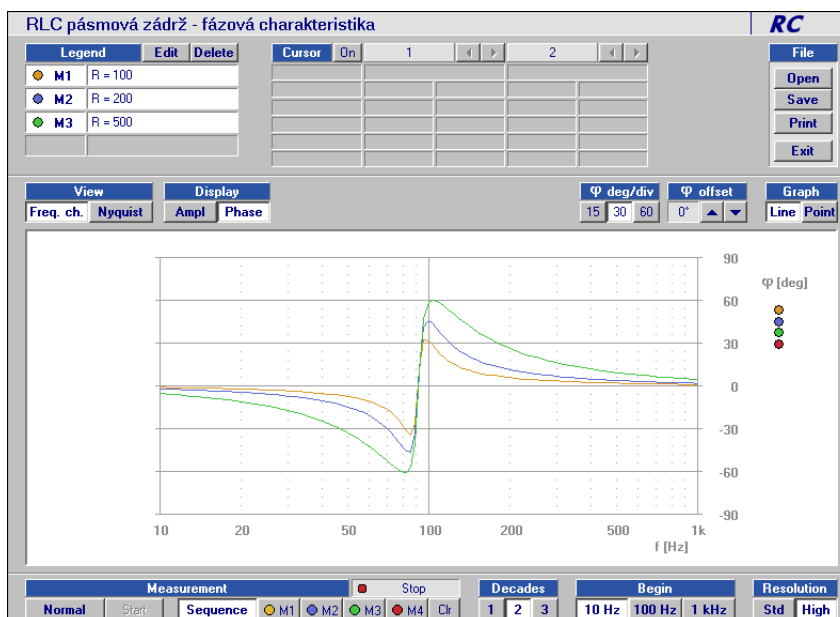
obr. 1

měřicí mód

frekvenční charakteristiky

naměřené charakteristiky

- $IPI(f)$, $R = 100 \Omega$ (dB)
- $IPI(f)$, $R = 200 \Omega$ (dB)
- $IPI(f)$, $R = 500 \Omega$ (dB)

Fázové charakteristiky

schéma

obr. 1

měřicí mód

frekvenční charakteristiky

naměřené charakteristiky

- $\varphi(f)$, $R = 100 \Omega$ (°)
- $\varphi(f)$, $R = 200 \Omega$ (°)
- $\varphi(f)$, $R = 500 \Omega$ (°)

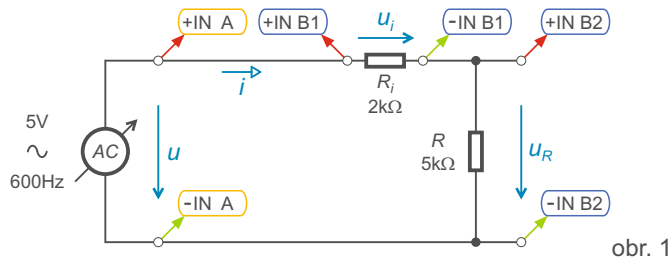
2.7

Rezistor v obvodu střídavého proudu

Úkol

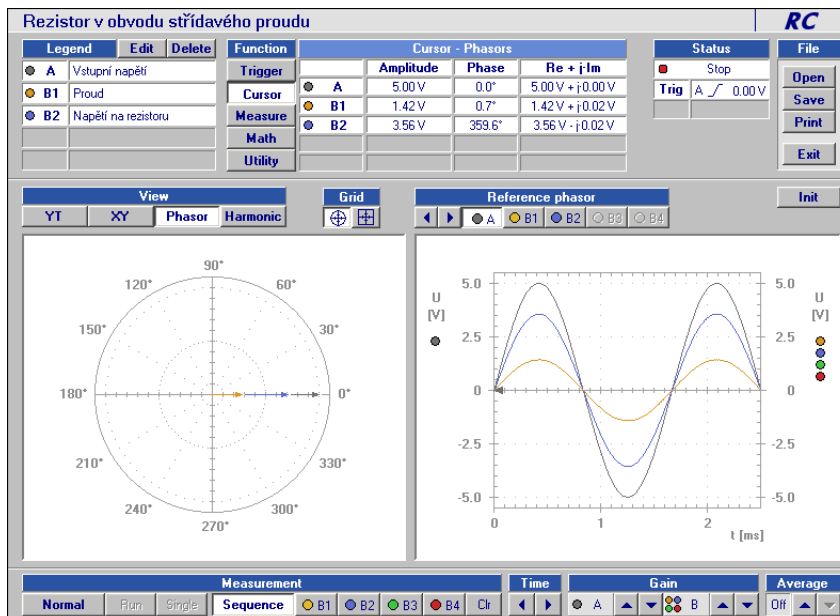
Zobrazte časové průběhy a fázorové diagramy pro napětí a proud v obvodu s rezistorem.

Schéma

obr. 1

Měření

Průběhy na rezistoru

schéma

obr. 1

měřicí mód

osciloskop

naměřené průběhy

● $u(t)$ (V)

● $i(t) = \frac{1}{R_i} u_i(t)$ (mA, kΩ, V)

● $u_R(t)$ (V)

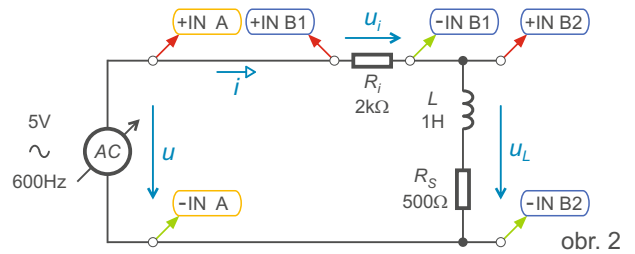
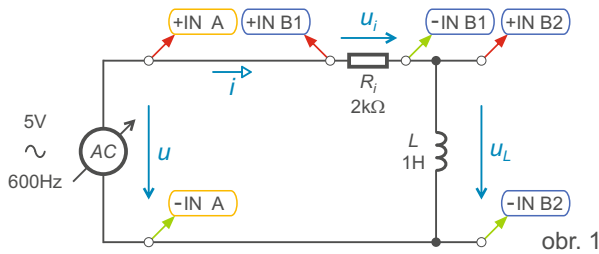
2.8

Cívka v obvodu střídavého proudu

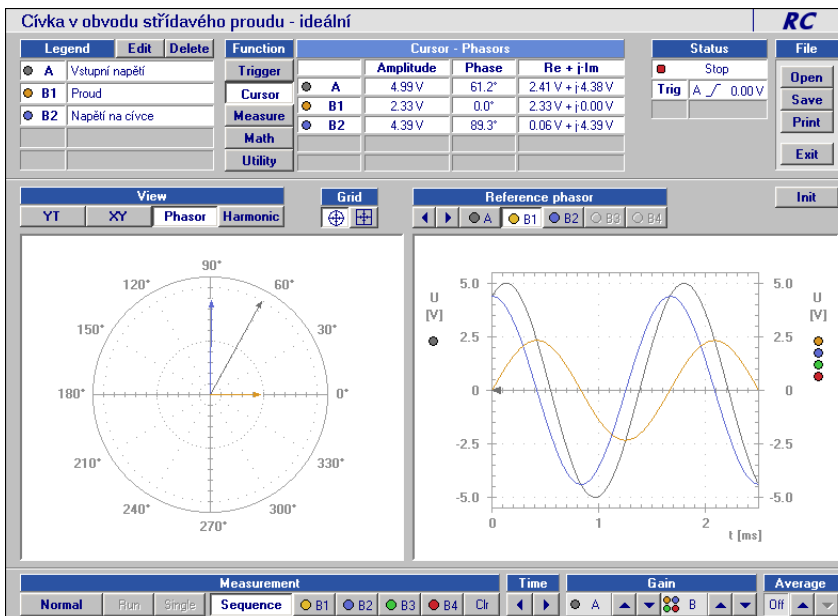
Úkol

Zobrazte časové průběhy a fázorové diagramy pro napětí a proud v obvodu s cívkou (ideální a reálnou).

Schéma

Měření

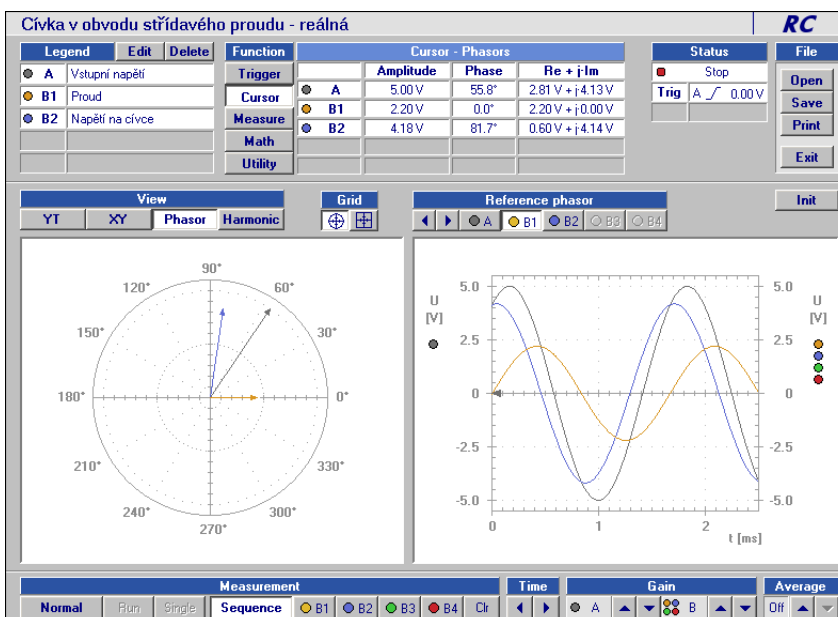
Ideální cívka

schéma

obr. 1

měřicí mód

osciloskop

Reálná cívka

schéma

obr. 2

měřicí mód

osciloskop

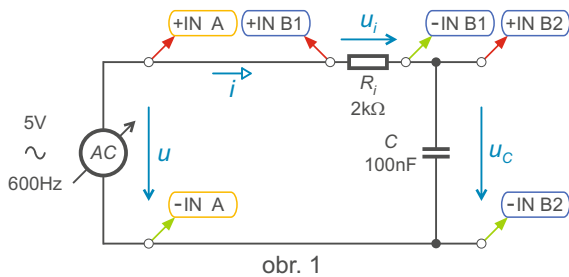
2.9

Kondenzátor v obvodu střídavého proudu

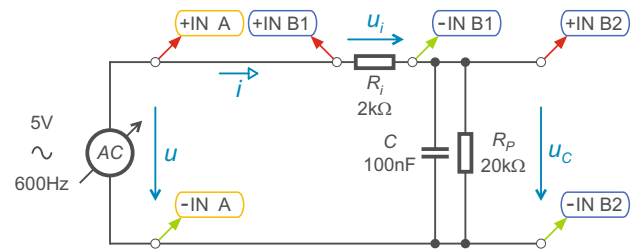
Úkol

Zobrazte časové průběhy a fázorové diagramy pro napětí a proud v obvodu s kondenzátorem (ideálním a reálným).

Schéma

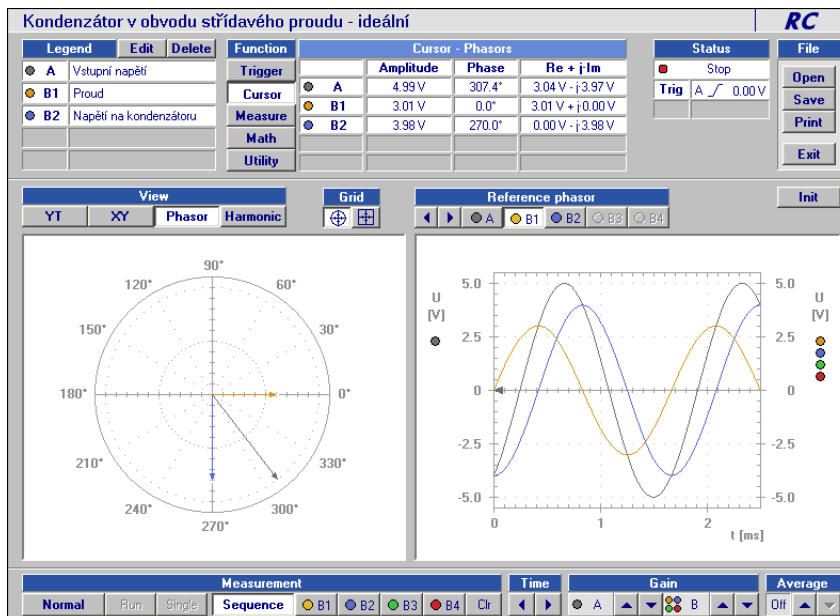

obr. 1

obr. 2

Měření

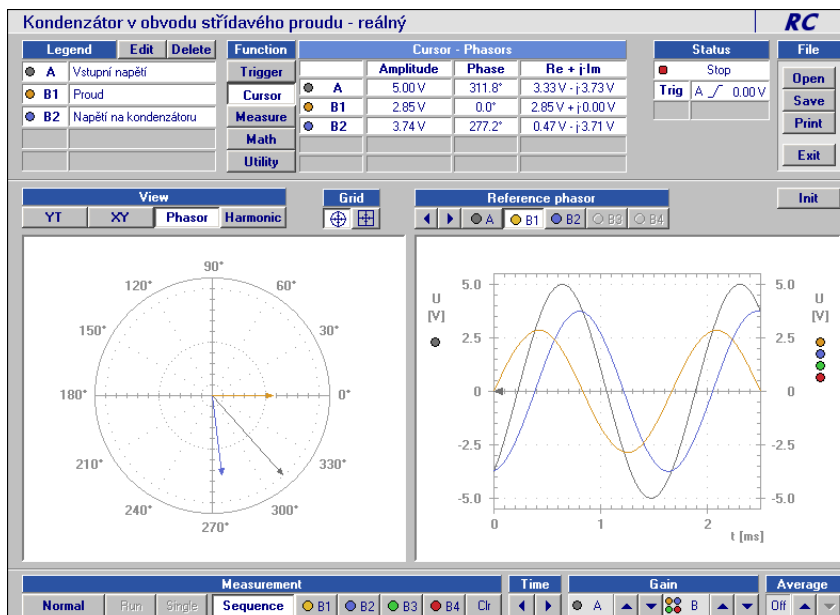
Ideální kondenzátor

schéma

obr. 1

měřicí mód

osciloskop

Reálný kondenzátor

schéma

obr. 2

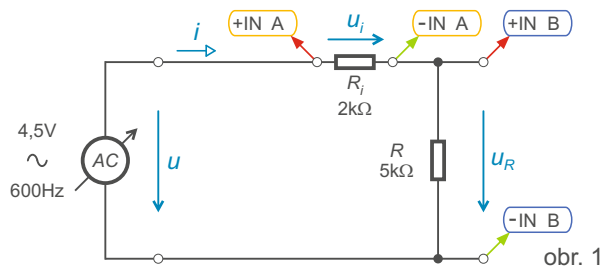
měřicí mód

osciloskop

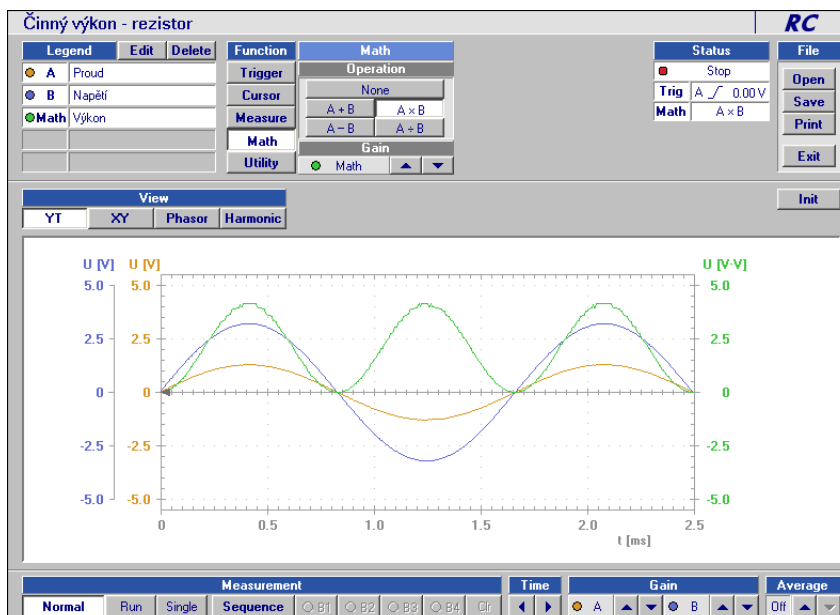
Úkol

Zobrazte časový průběh výkonu na rezistoru.

Schéma

Měření

Výkon na rezistoru

schéma

obr. 1

měřicí mód

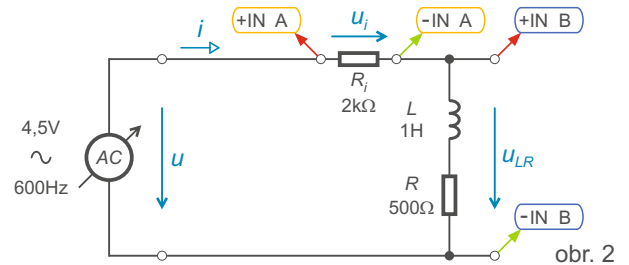
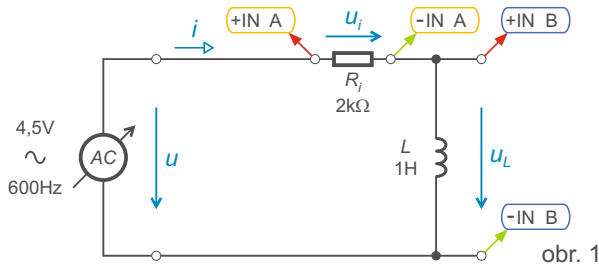
osciloskop

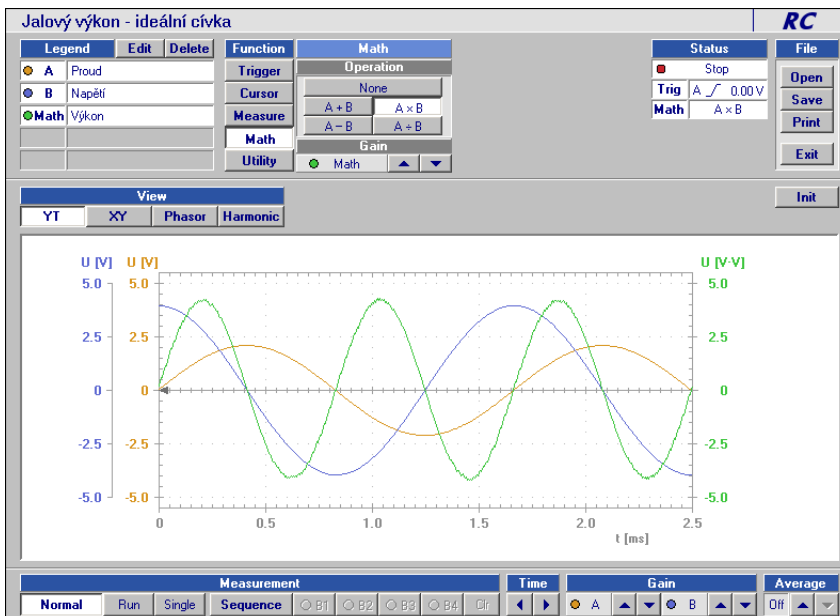
Úkol

Zobrazte časový průběh výkonu na cívce. Srovnajte průběhy na ideální a reálné cívce.

Schéma

Měření

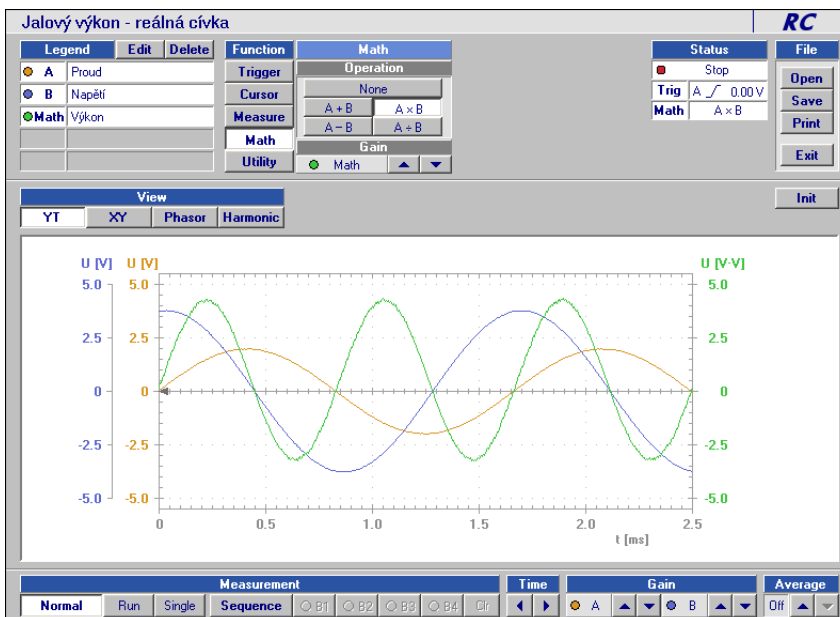
Ideální cívka

schéma

obr. 1

měřicí mód

osciloskop

Reálná cívka

schéma

obr. 2

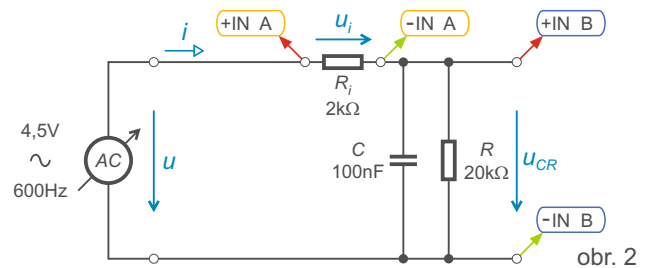
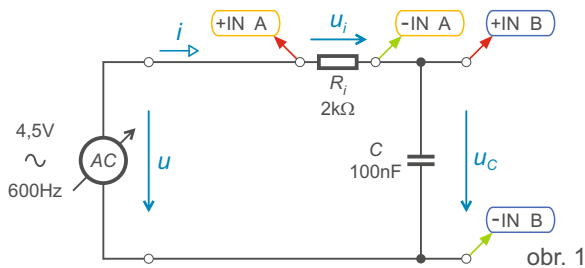
měřicí mód

osciloskop

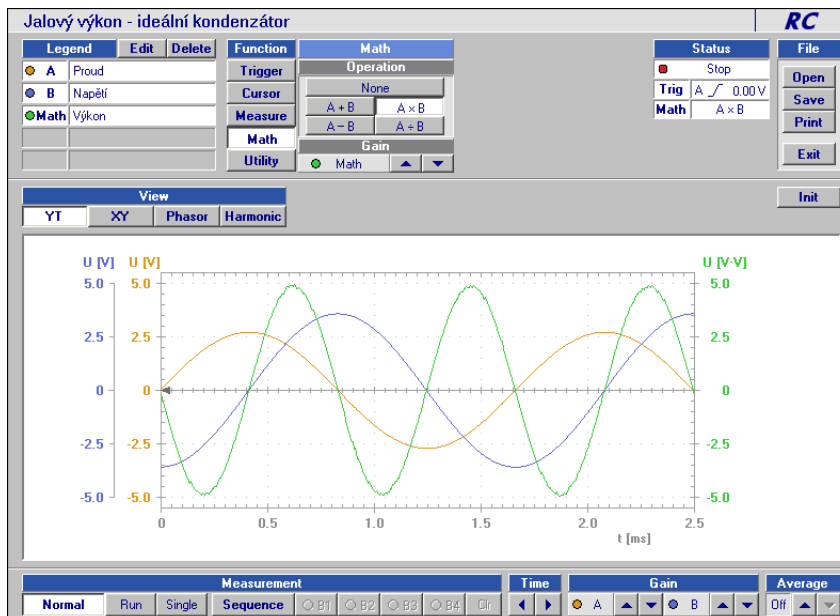
Úkol

Zobrazte časový průběh výkonu na kondenzátoru. Srovnajte průběhy na ideálním a reálném kondenzátoru.

Schéma

Měření

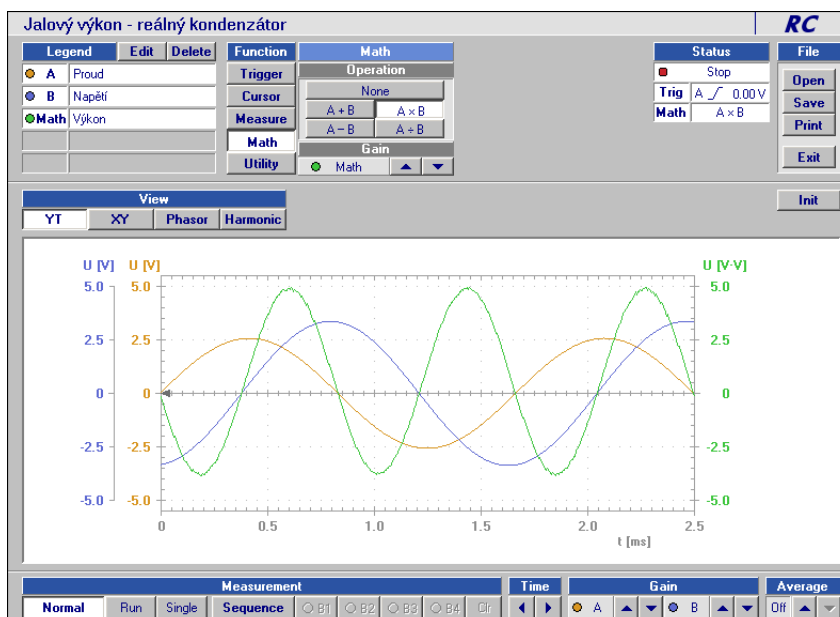
Ideální kondenzátor

schéma

obr. 1

měřicí mód

osciloskop

Reálný kondenzátor

schéma

obr. 2

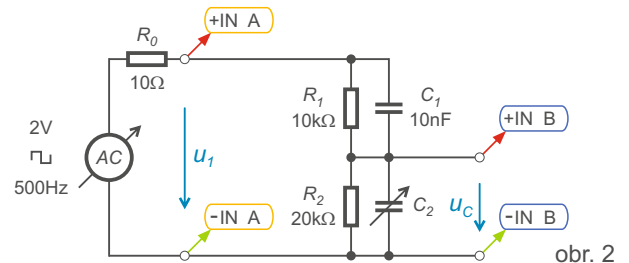
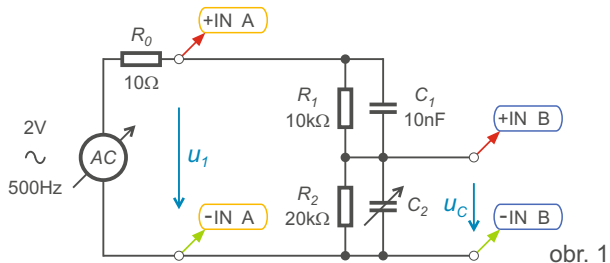
měřicí mód

osciloskop

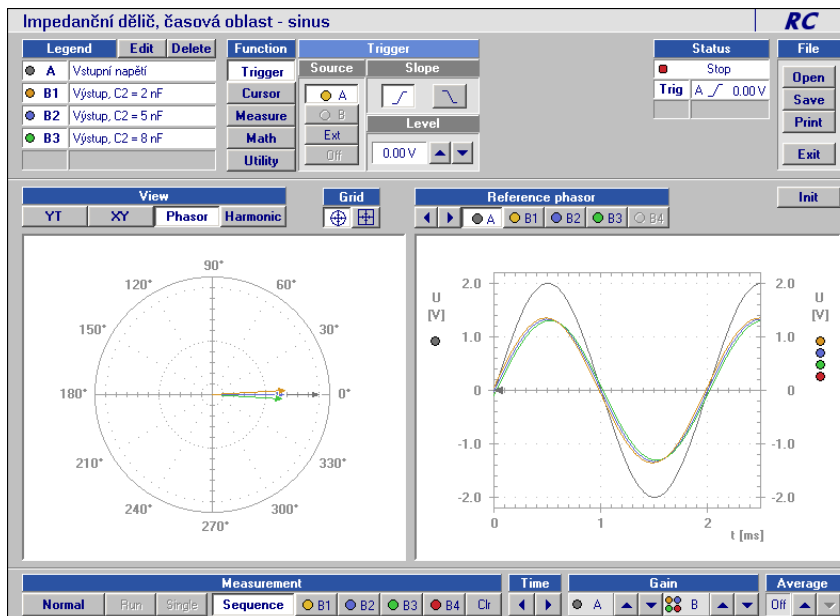
Úkol

Změřte napěťový přenos impedančního děliče (pro $C_2 = 2 \text{ nF}$, 5 nF , 8 nF). Pro vykompenzování děliče musí platit rovnice $R_1 C_1 = R_2 C_2$.

Schéma

Měření

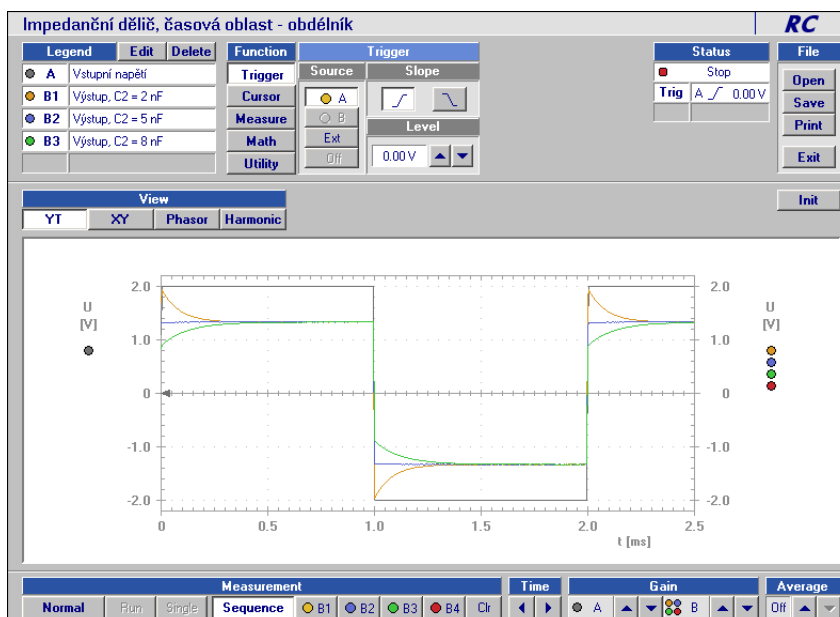
Harmonický průběh

schéma

obr. 1

měřicí mód

osciloskop

Obdélíkový průběh

schéma

obr. 2

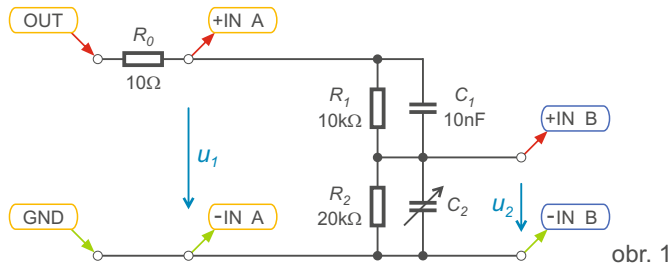
měřicí mód

osciloskop

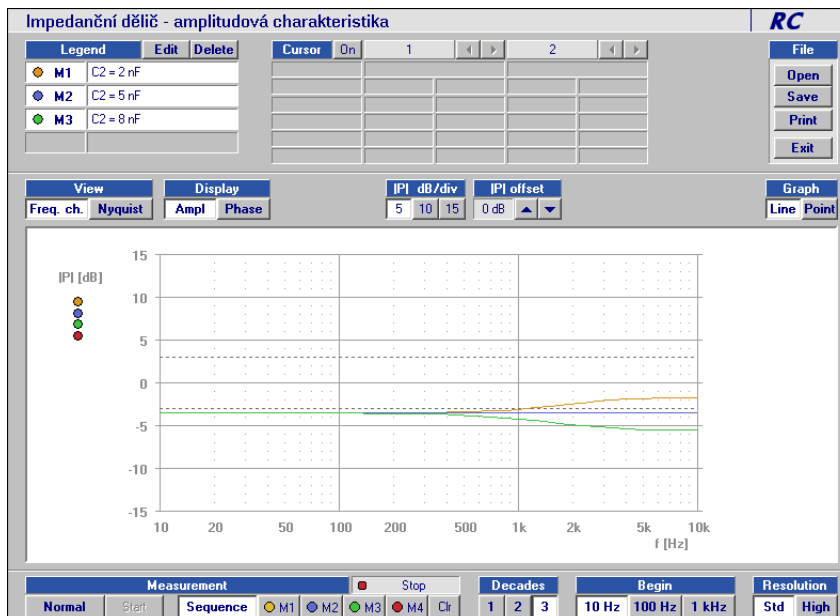
Úkol

Změřte přenosovou frekvenční charakteristiku děliče (pro $C_2 = 2 \text{ nF}$, 5 nF , 8 nF). Pro vykompenzování děliče musí platit rovnice $R_1 C_1 = R_2 C_2$.

Schéma

Měření

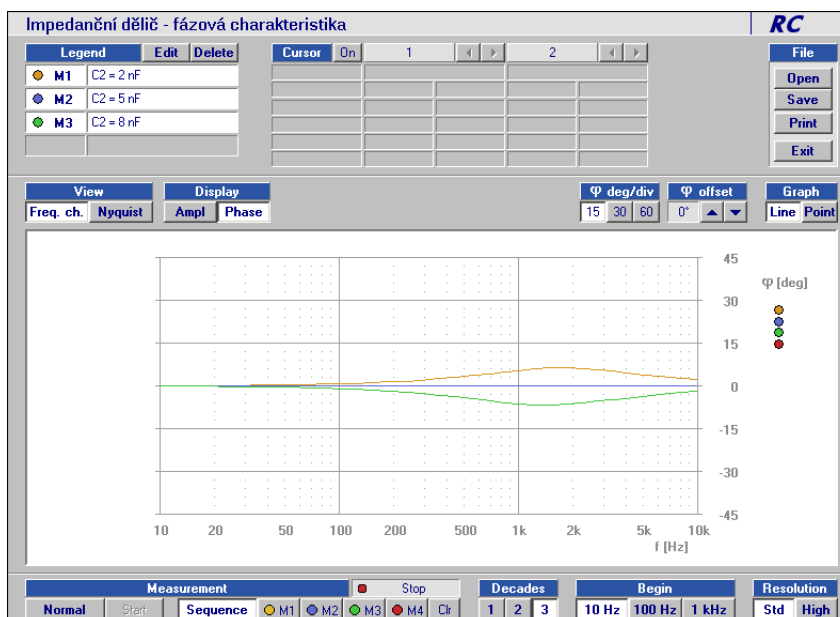
Amplitudové charakteristiky

schéma

obr. 1

měřicí mód

frekvenční charakteristiky

Fázové charakteristiky

schéma

obr. 1

měřicí mód

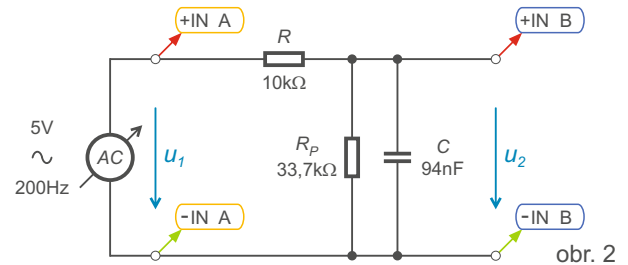
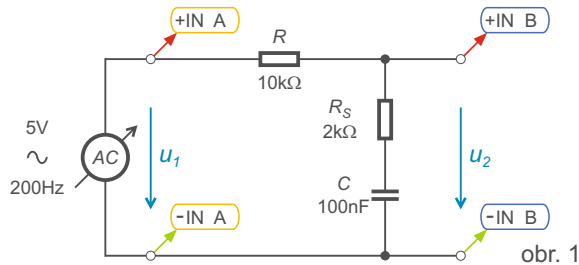
frekvenční charakteristiky

2.15 Ekvivalentní obvody (pro jednu frekvenci) - časová oblast

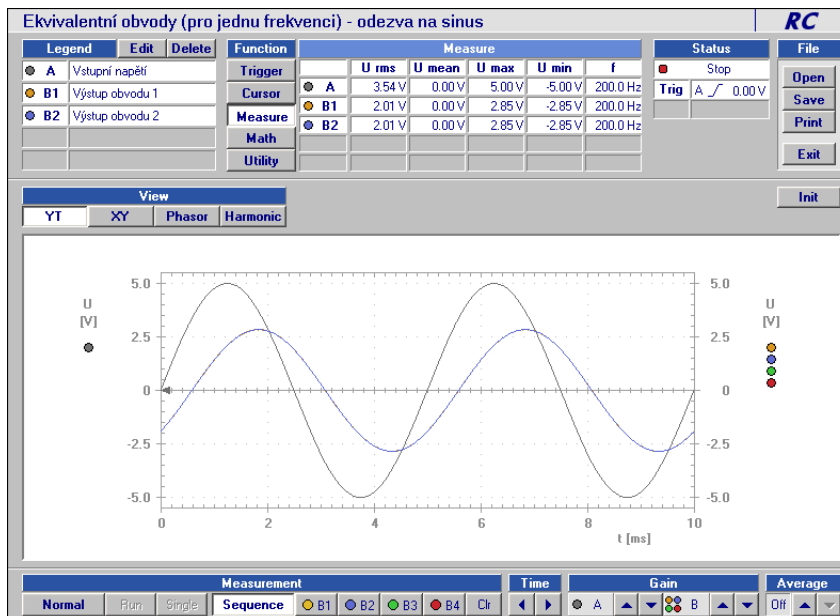
Úkol

Ověřte, že dané ekvivalentní obvody mají stejný napěťový přenos pouze pro sinusové napětí jedné frekvence.

Schéma

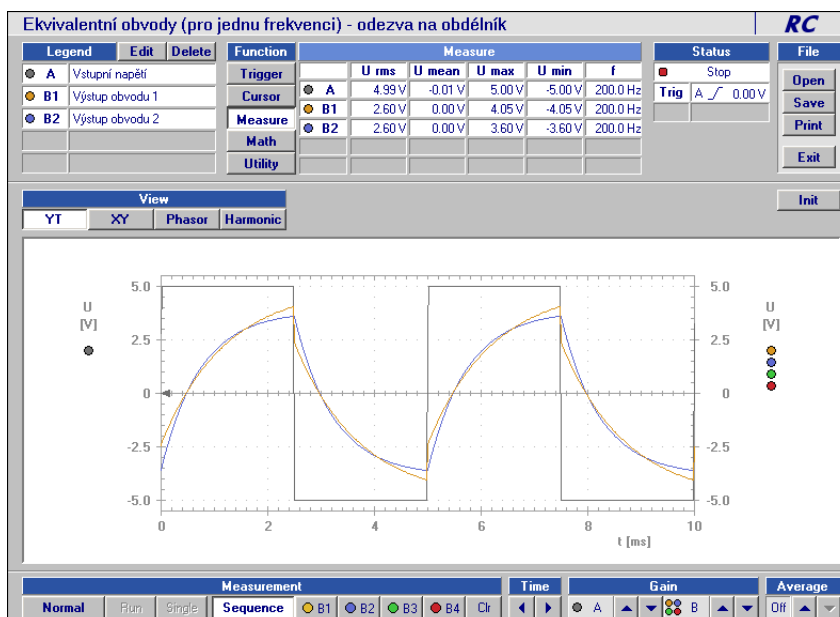
Měření

Harmonický průběh

schéma
obr. 1, obr. 2

měřicí mód
osciloskop

Obdélníkový průběh

schéma
obr. 1, obr. 2

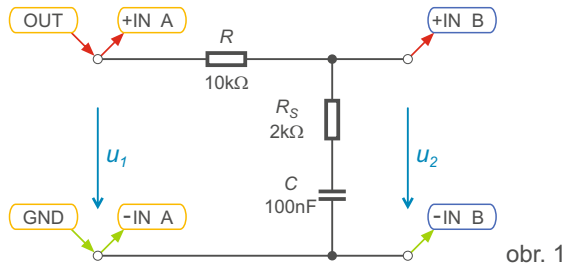
měřicí mód
osciloskop

2.16 Ekvivalentní obvody (pro jednu frekvenci) - frekvenční oblast

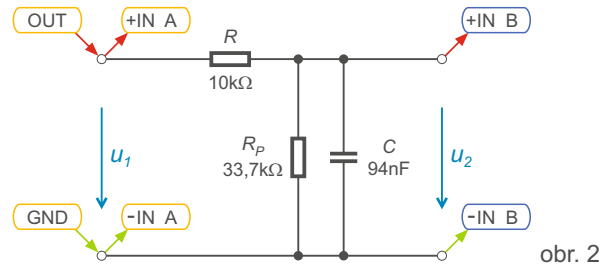
Úkol

Ověřte, že dané ekvivalentní obvody mají stejný napěťový přenos pouze pro sinusové napětí jedné frekvence.

Schéma

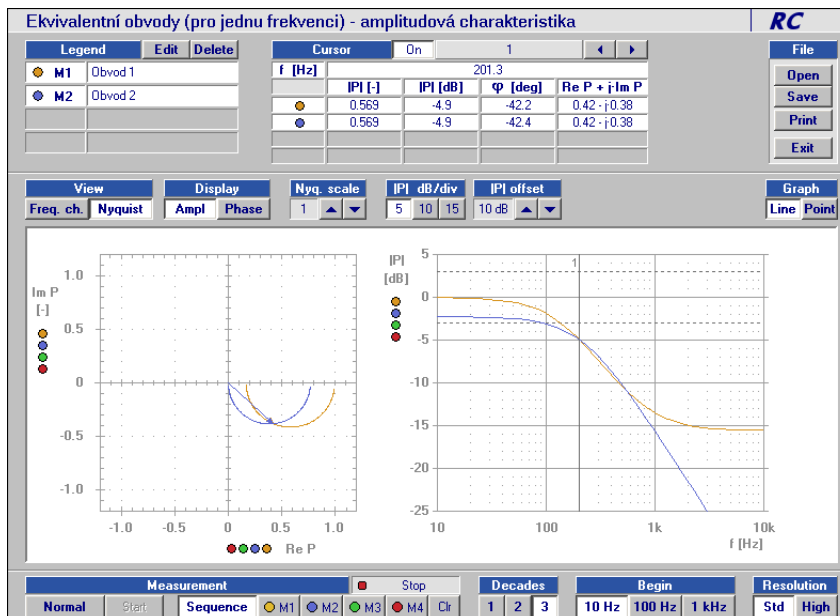

obr. 1

obr. 2

Měření

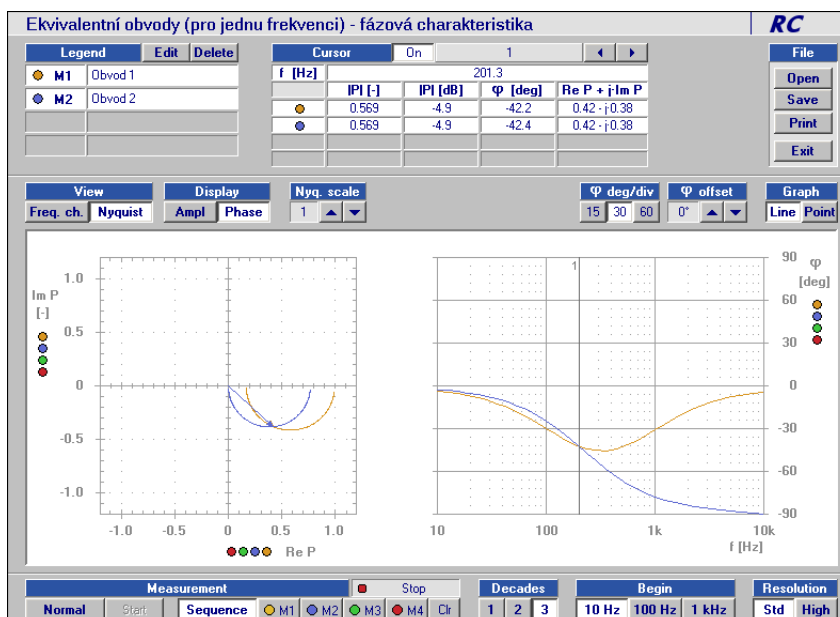
Amplitudové charakteristiky

schéma

obr. 1, obr. 2

měřicí mód

frekvenční charakteristiky

Fázové charakteristiky

schéma

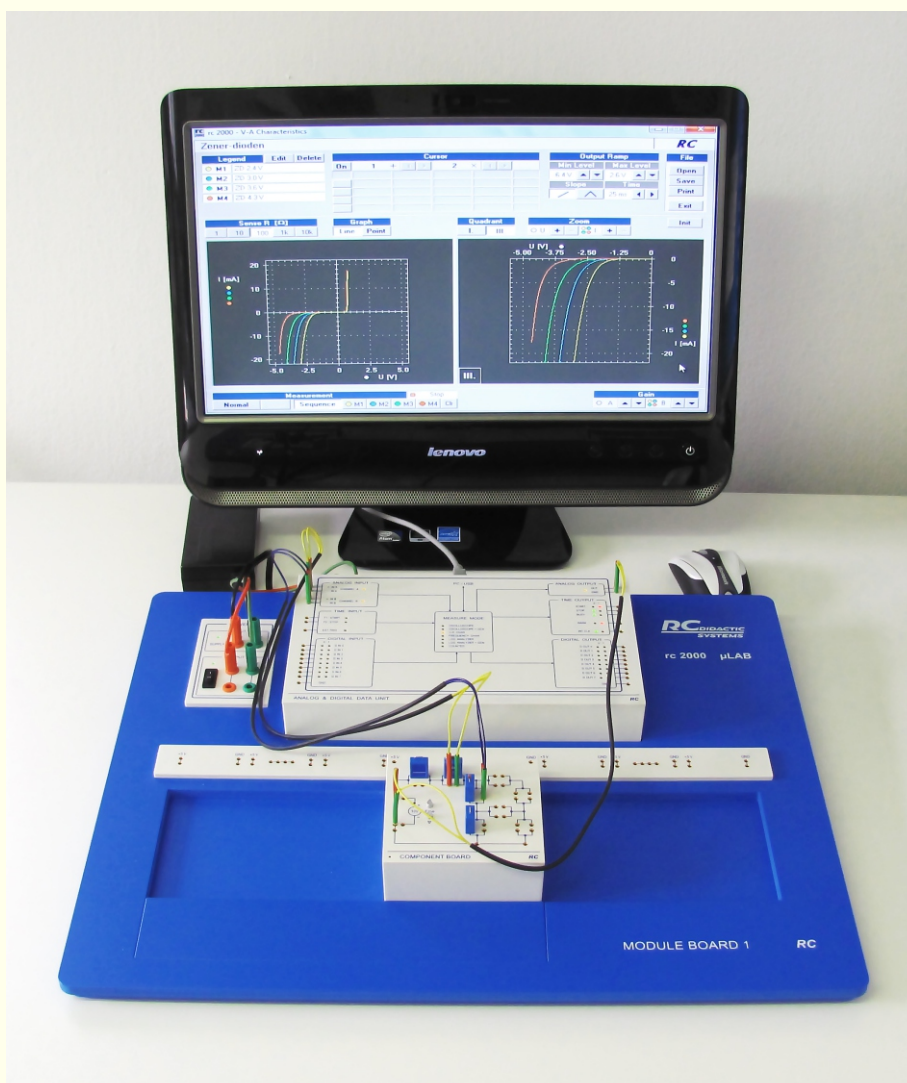
obr. 1, obr. 2

měřicí mód

frekvenční charakteristiky

Výukový systém rc2000 - μ LAB

Voltampérové charakteristiky

Obsah

Voltampérové charakteristiky	3.0
Lineární rezistory - Ohmův zákon	3.1
NTC rezistor - V/A charakteristika	3.2
PTC rezistor - V/A charakteristika	3.3
Žárovka - V/A charakteristika	3.4
Křemíkové diody - V/A charakteristiky	3.5
Zenerova dioda - V/A charakteristiky	3.6
Světelné diody - V/A charakteristiky	3.7
Bipolární transil - V/A charakteristika	3.8
Lineární prvky (sériové zapojení) - V/A charakteristiky	3.9
Lineární prvky (paralelní zapojení) - V/A charakteristiky	3.10
Nelineární prvky (sériové zapojení) - V/A charakteristiky	3.11
Nelineární prvky (paralelní zapojení) - V/A charakteristiky	3.12
Nelineární a lineární prvky (sériové zapojení) - V/A charakteristiky	3.13
Nelineární a lineární prvky (paralelní zapojení) - V/A charakteristiky	3.14
Vstupní charakteristiky bipolárního tranzistoru NPN	3.15
Výstupní charakteristiky bipolárního tranzistoru NPN	3.16
Výstupní charakteristiky bipolárního tranzistoru PNP	3.17
Výstupní charakteristiky unipolárního tranzistoru J-FET	3.18
V/A charakteristika tyristoru	3.19

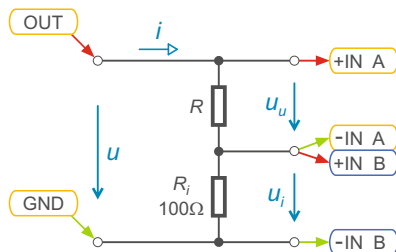
3.1

Lineární rezistory - Ohmův zákon

Úkol

Zobrazte V/A charakteristiky lineárních rezistorů. Použijte hodnoty 100 Ω, 200 Ω a 500 Ω.

Schema

obr. 1

Měření

Lineární rezistory

schéma

obr. 1

měřicí mód

V-A charakteristiky

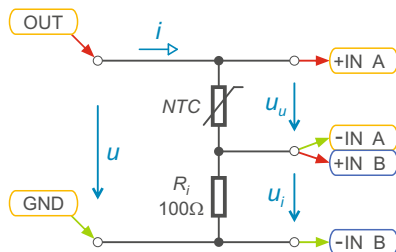
3.2

NTC rezistor - V/A charakteristika

Úkol

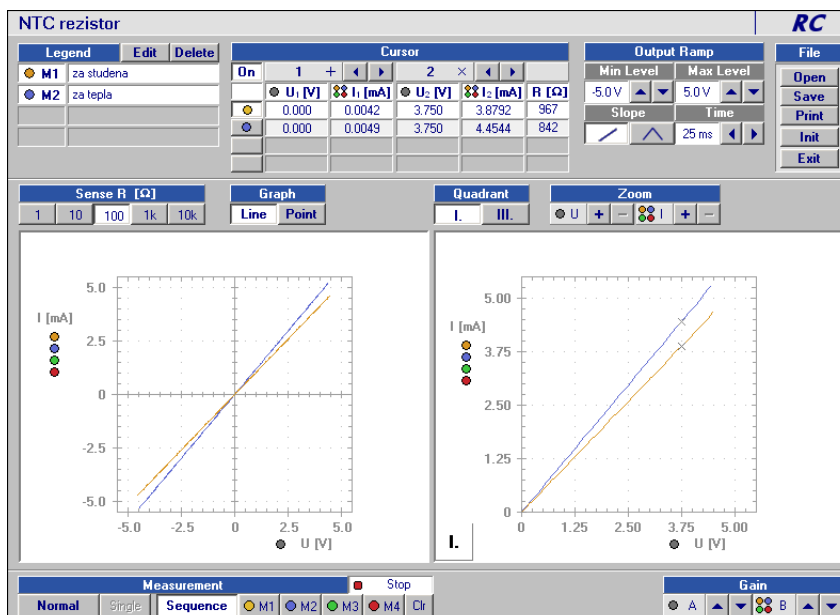
Zobrazte V/A charakteristiky NTC rezistoru pro dvě různé teploty.

Schema

obr. 1

Měření

NTC rezistor

schéma

obr. 1

měřicí mód

V-A charakteristiky

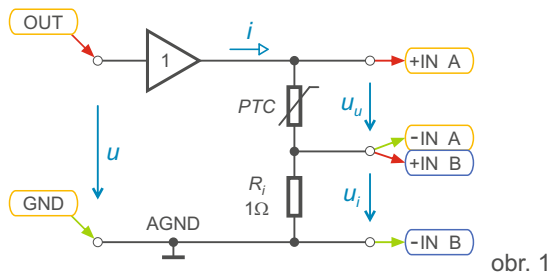
3.3

PTC rezistor - V/A charakteristika

Úkol

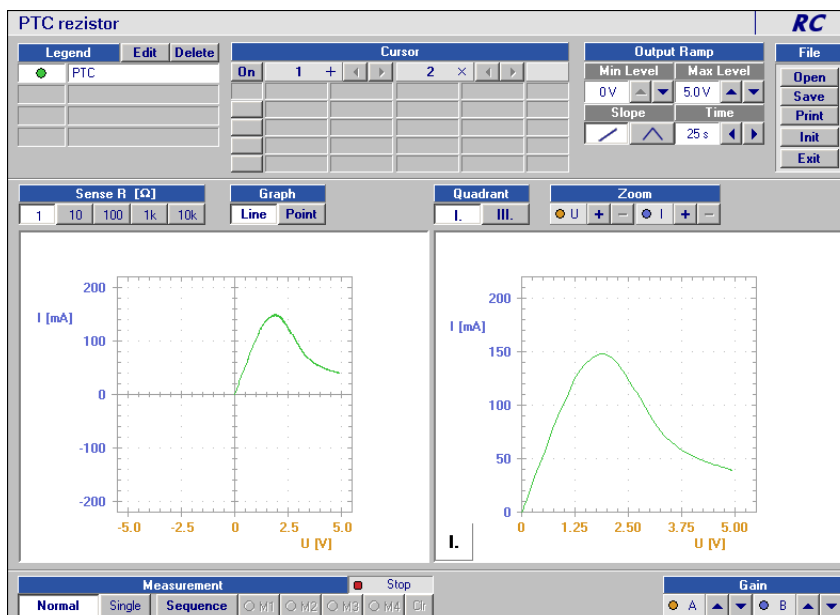
Zobrazte V/A charakteristiku PTC rezistoru.

Schema

obr. 1

Měření

PTC rezistor

schéma

obr. 1

měřicí mód

V-A charakteristiky

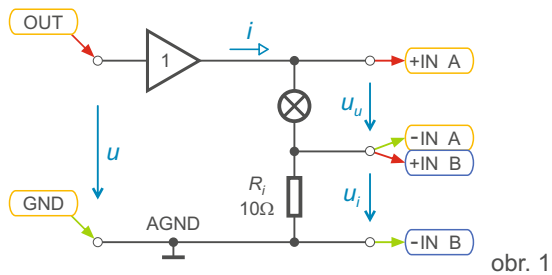
3.4

Žárovka - V/A charakteristika

Úkol

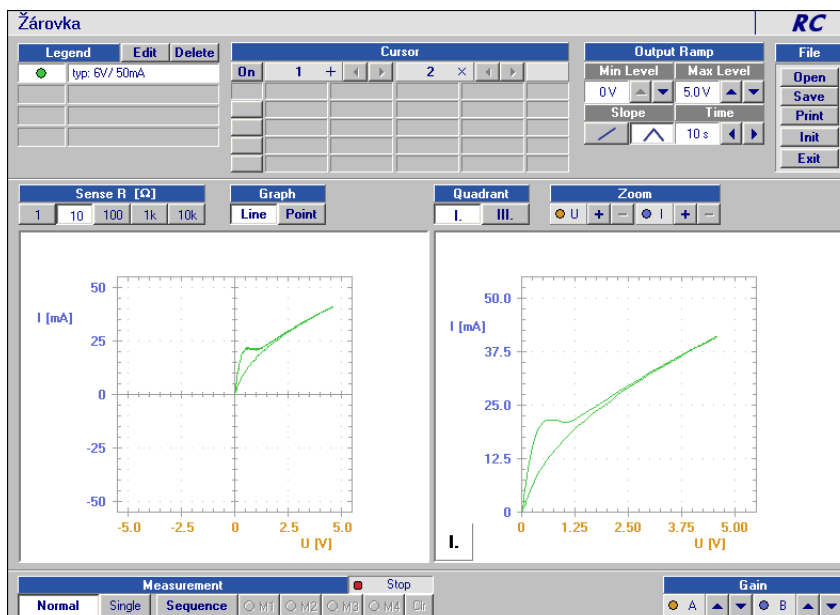
Zobrazte V/A charakteristiku žárovky. Měření provedte pro rostoucí i pro klesající napětí.

Schema

obr. 1

Měření

Žárovka

schéma

obr. 1

měřicí mód

V-A charakteristiky

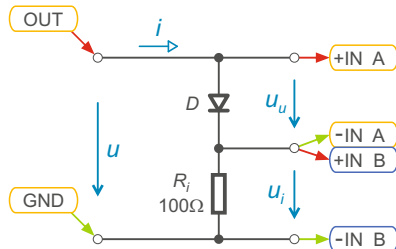
3.5

Usměřovací diody - V/A charakteristiky

Úkol

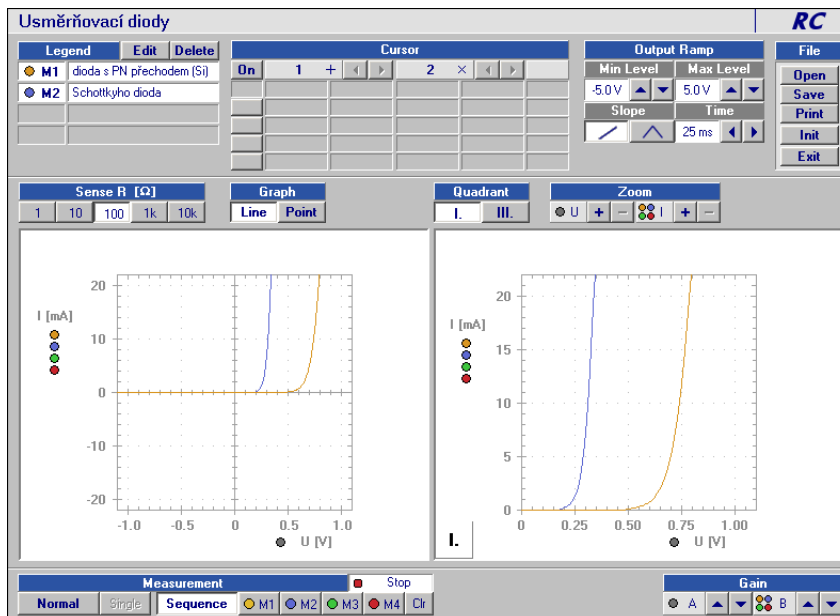
Zobrazte V/A charakteristiky usměřovacích diod. Porovnejte V/A charakteristiku Schottkyho diody s V/A charakteristikou diody s přechodem PN.

Schema

obr. 1

Měření

Usměřovací dioda

schéma

obr. 1

měřicí mód

V-A charakteristiky

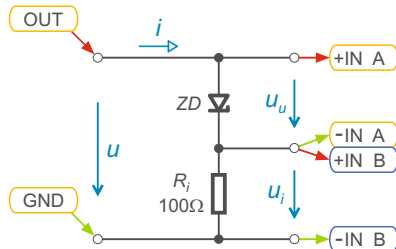
3.6

Zenerovy diody - V/A charakteristiky

Úkol

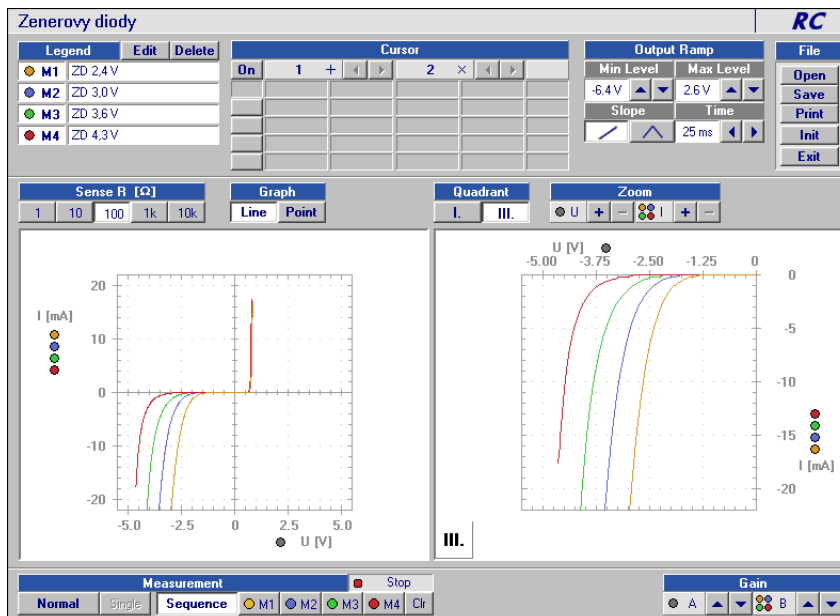
Zobrazte V/A charakteristiky Zenerových diod s různým Zenerovým napětím.

Schema

obr. 1

Měření

Zenerovy diody

schéma

obr. 1

měřicí mód

V-A charakteristiky

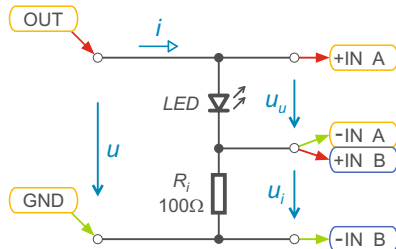
3.7

Světelné diody - V/A charakteristiky

Úkol

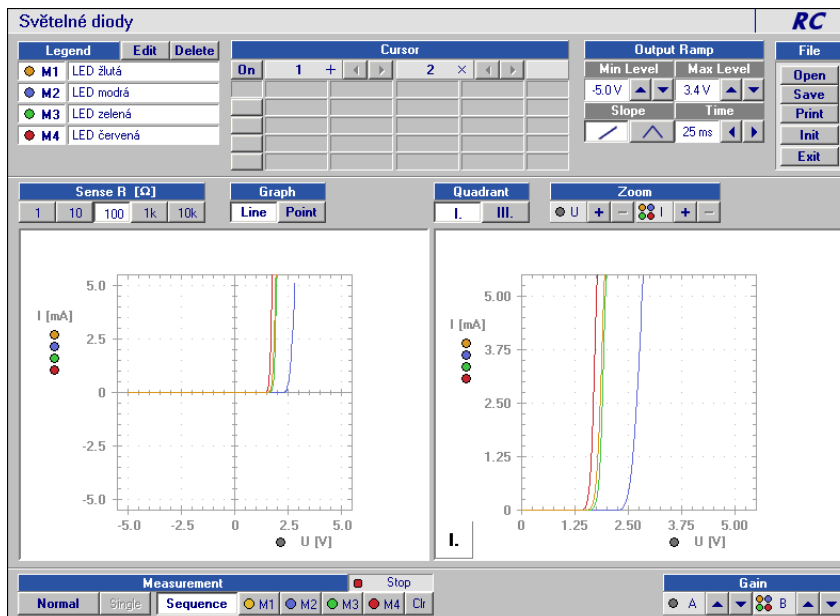
Zobrazte V/A charakteristiky světelných diod různých barev.

Schema

obr. 1

Měření

Světelné diody

schéma

obr. 1

měřicí mód

V-A charakteristiky

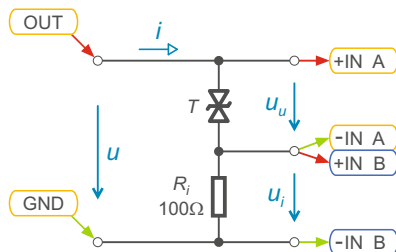
3.8

Bipolární transil - V/A charakteristika

Úkol

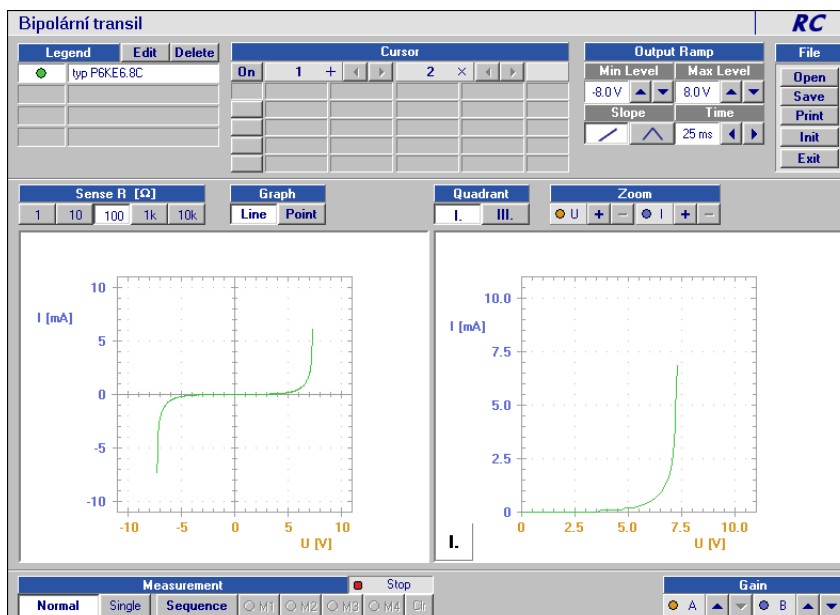
Zobrazte V/A charakteristiku bipolárního transilu.

Schema

obr. 1

Měření

Bipolární transil

schéma

obr. 1

měřicí mód

V-A charakteristiky

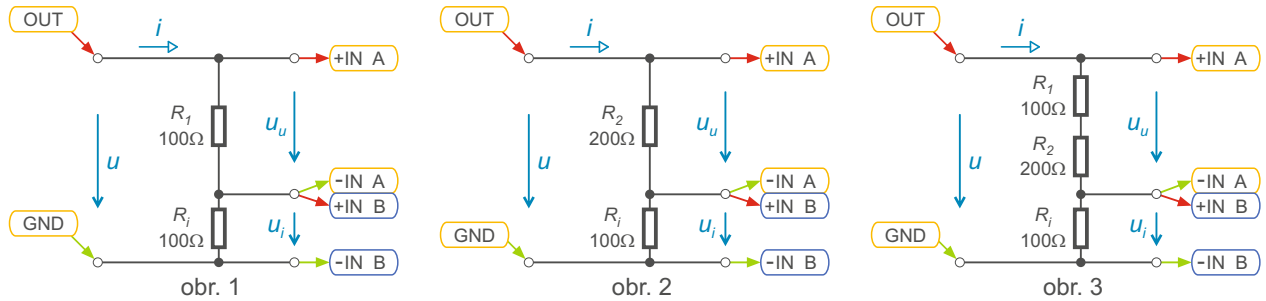
3.9

Lineární prvky (sériové zapojení) - V/A charakteristiky

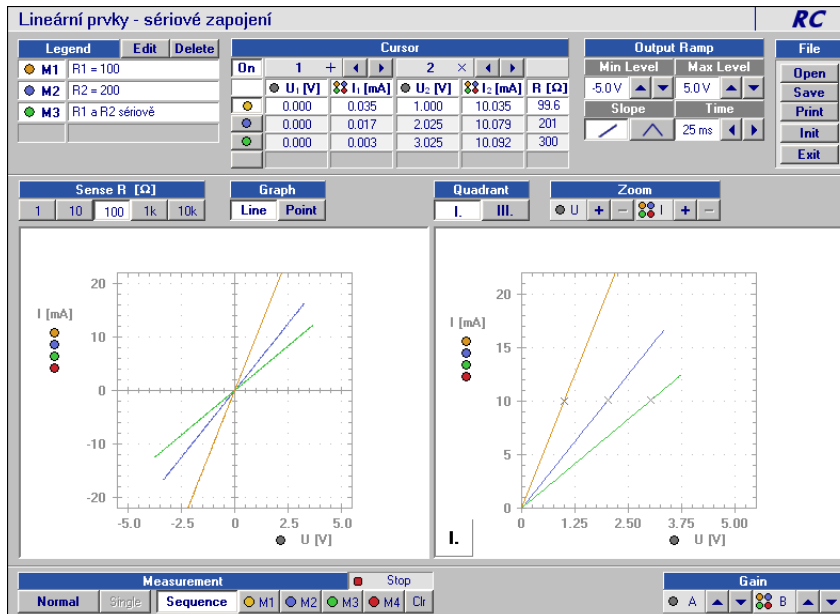
Úkol

Zobrazte V/A charakteristiky dvou lineárních prvků a jejich sériové kombinace.

Schema

Měření

Lineární prvky (sériově)

schéma

obr. 1,2,3

měřicí mód

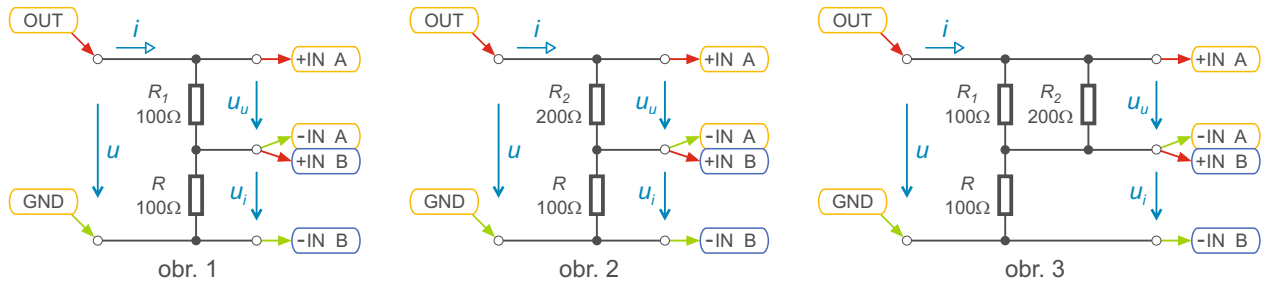
V-A charakteristiky

3.10 Lineární prvky (paralelní zapojení) - V/A charakteristiky

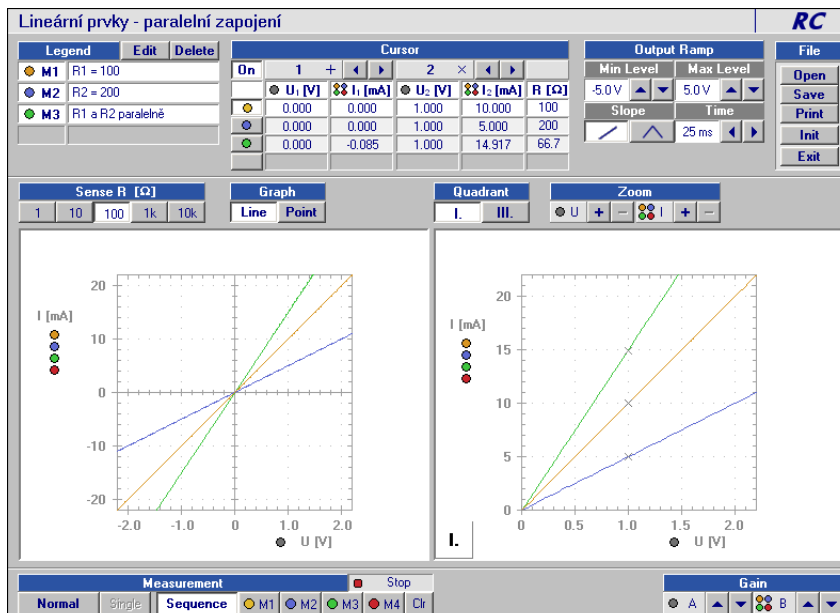
Úkol

Zobrazte V/A charakteristiky dvou lineárních prvků a jejich paralelní kombinace.

Schema

Měření

Lineární prvky (paralelně)

schéma

obr. 1,2,3

měřicí mód

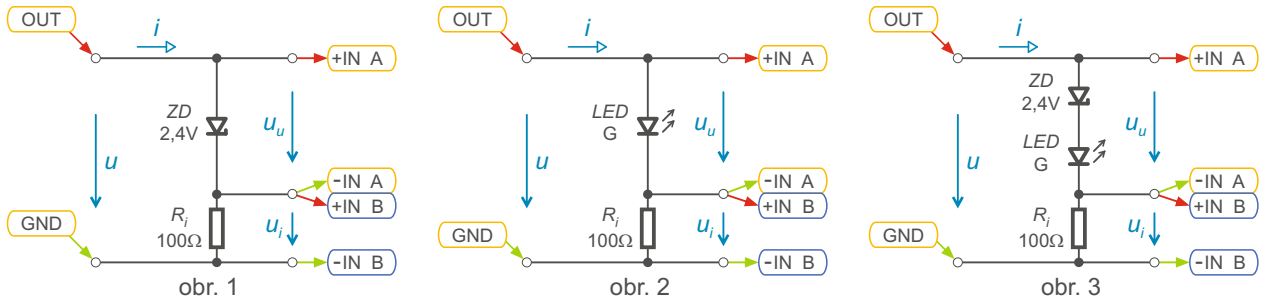
V-A charakteristiky

3.11 Nelineární prvky (sériové zapojení) - V/A charakteristiky

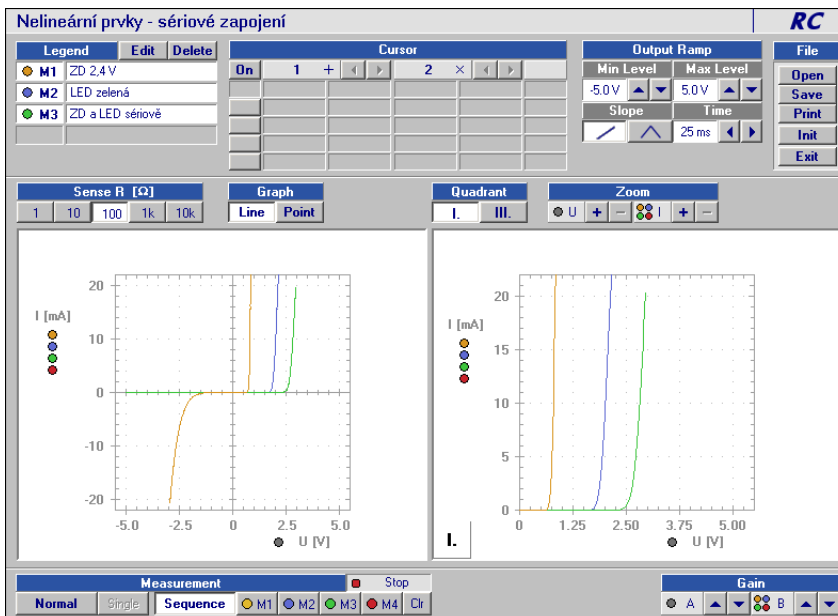
Úkol

Zobrazte V/A charakteristiky dvou nelineárních prvků (diod) a jejich sériové kombinace.

Schema

Měření

Nelineární prvky (sériově)

schéma

obr. 1,2,3

měřicí mód

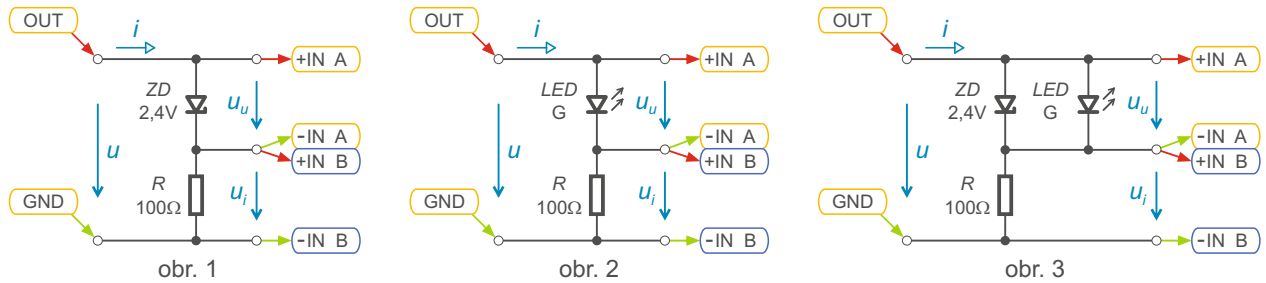
V-A charakteristiky

3.12 Nelineární prvky (paralelní zapojení) - V/A charakteristiky

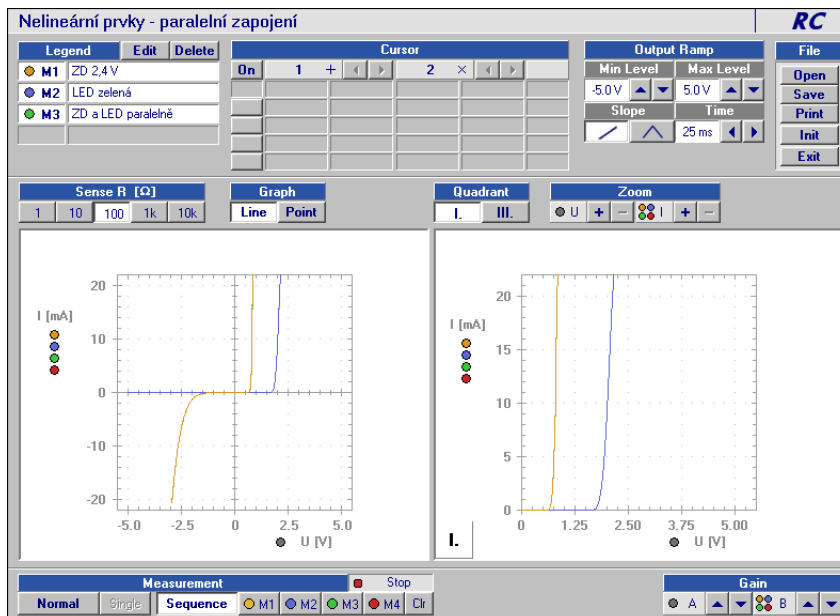
Úkol

Zobrazte V/A charakteristiky dvou nelineárních prvků (diod) a jejich paralelní kombinace.

Schema

Měření

Nelineární prvky (paralelně)

schéma

obr. 1,2,3

měřicí mód

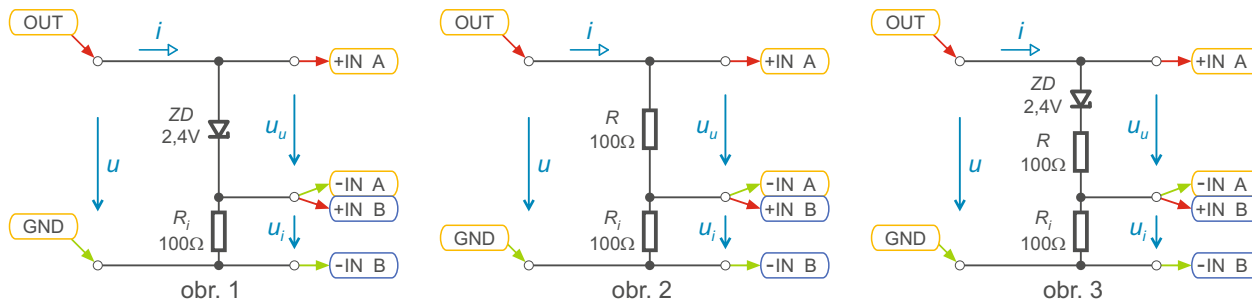
V-A charakteristiky

3.13 Nelineární a lineární prvky (sériové zapojení) - V/A charakteristiky

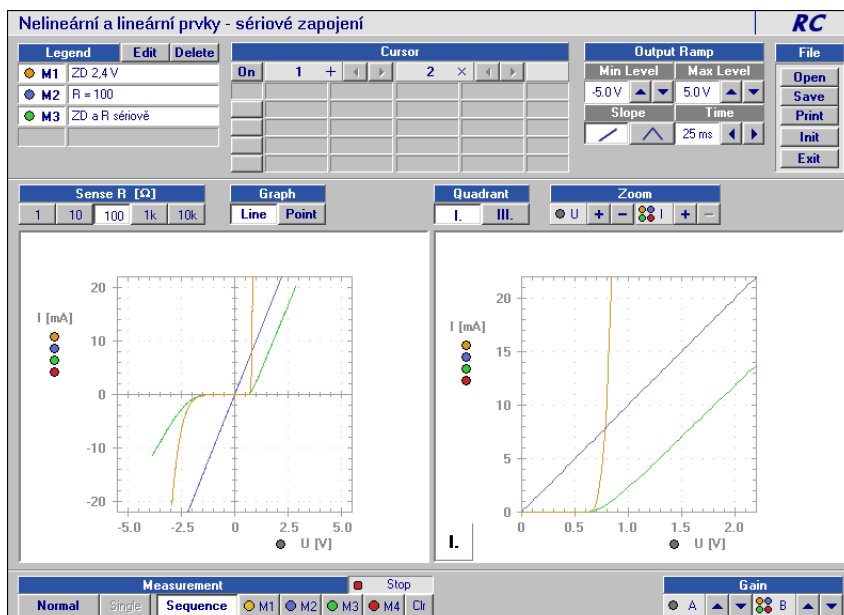
Úkol

Zobrazte V/A charakteristiky sériové kombinace lineárního a nelineárního prvku.

Schema

Měření

Nelineární a lineární prvky

schéma

obr. 1,2,3

měřicí mód

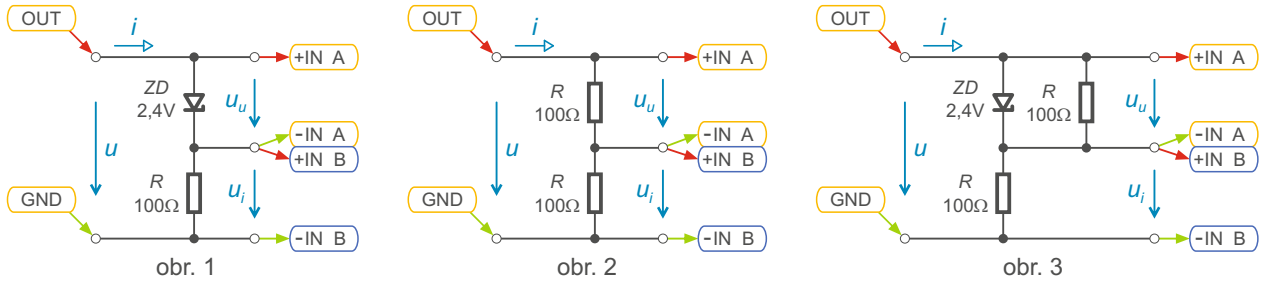
V-A charakteristiky

3.14 Nelineární a lineární prvky (paralelní zapojení) - V/A charakteristiky

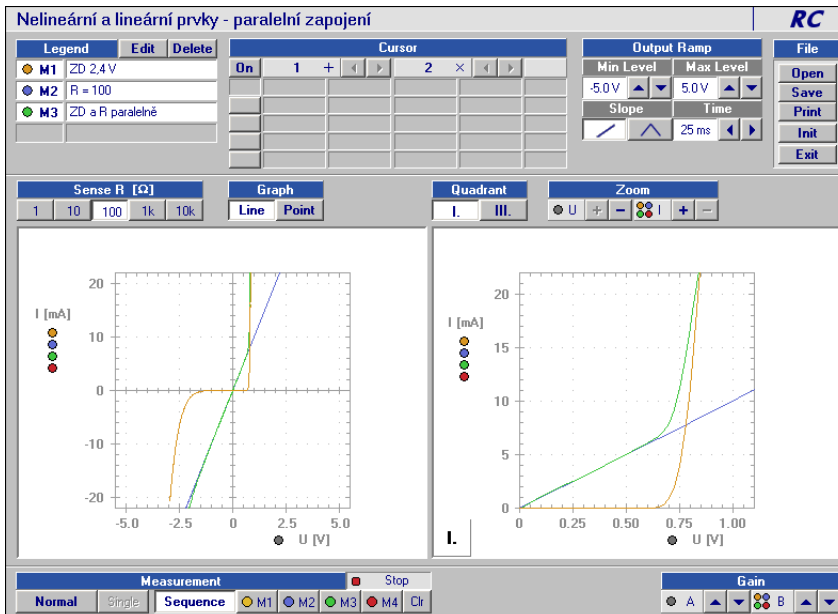
Úkol

Zobrazte V/A charakteristiky paralelní kombinace lineárního a nelineárního prvku.

Schema

Měření

Nelineární a lineární prvky

schéma

obr. 1,2,3

měřicí mód

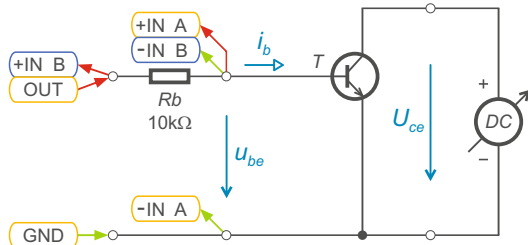
V-A charakteristiky

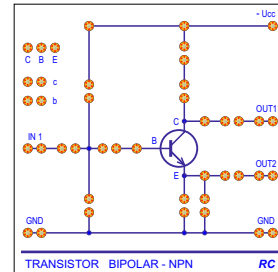
Úkol

Změřte a zobrazte vstupní charakteristiky tranzistoru BC546B.

Schéma

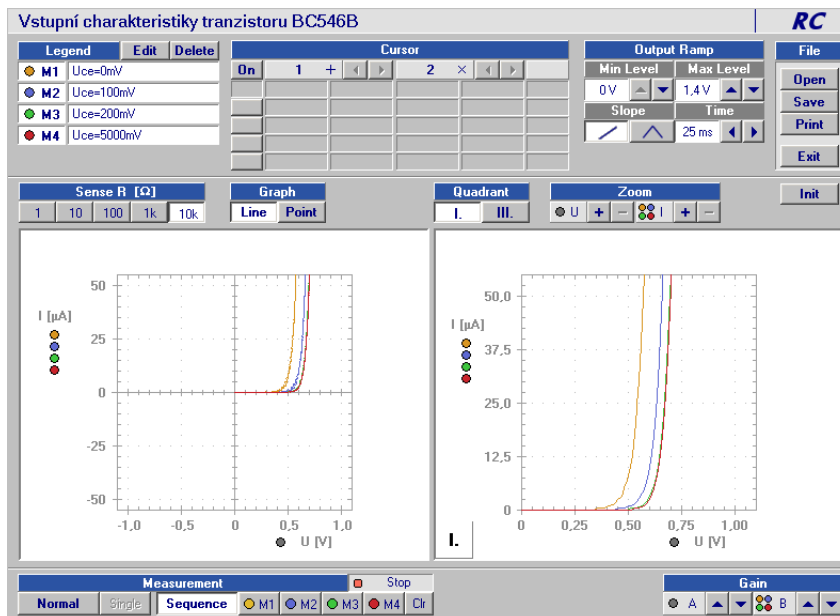

obr. 1

obr. 2

Měření

Vstupní charakteristiky

schéma

obr. 1

měřicí mód

V-A charakteristiky

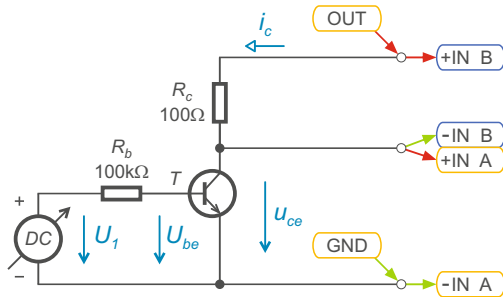
Poznámky

- do **Modulu bipolárního tranzistoru** (obr. 2) zapojíme tříkolíkový prvek **BC546B**
- po přezkoušení správnosti zapojení přemostíme pomocí spojky ochrany **b** a **c**
- v programu (Blok *Output Ramp*) nastavíme výstupní průběh v rozsahu $0V - 1,4V$

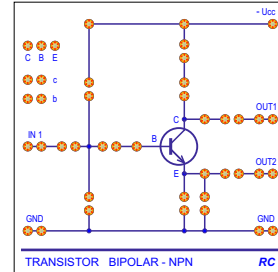
Úkol

Změřte a zobrazte výstupní charakteristiky NPN tranzistoru BC546B.

Schéma

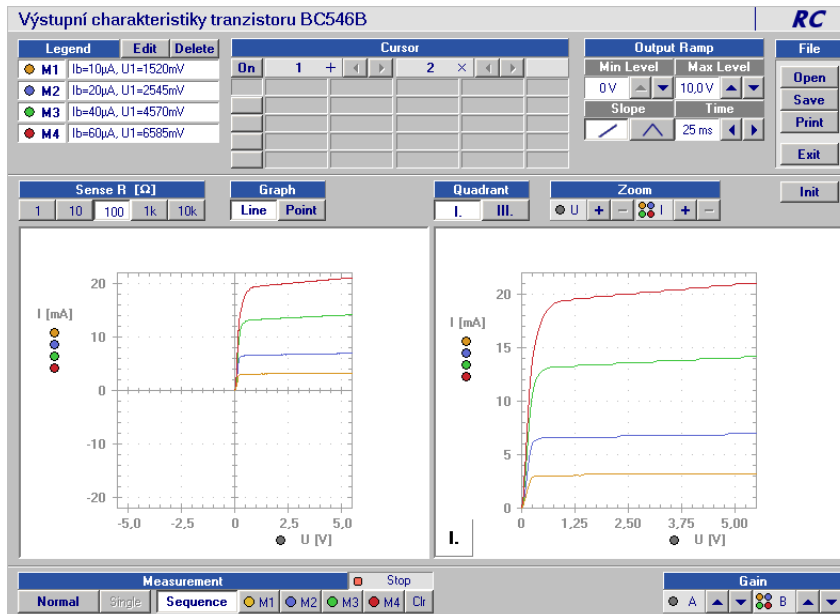

obr. 1

obr. 2

Měření

Výstupní charakteristiky

schéma

obr. 1

měřicí mód

V-A charakteristiky

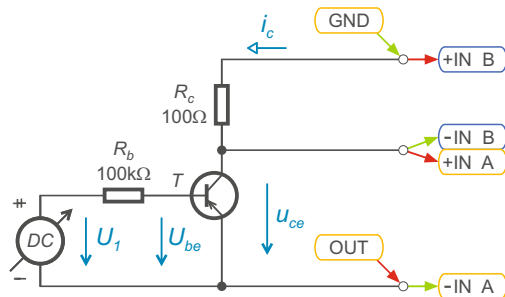
Poznámky

- do **Modulu bipolárního tranzistoru** (obr. 2) zapojíme tříkolíkový prvek **BC546B**
- po přezkoušení správnosti zapojení přemostíme pomocí spojky ochranu **c**
- v programu (Blok *Output Ramp*) nastavíme výstupní průběh v rozsahu **0V - 10V**

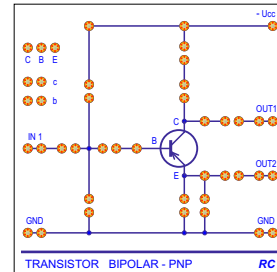
Úkol

Změřte a zobrazte výstupní charakteristiky PNP tranzistoru BC556B.

Schéma

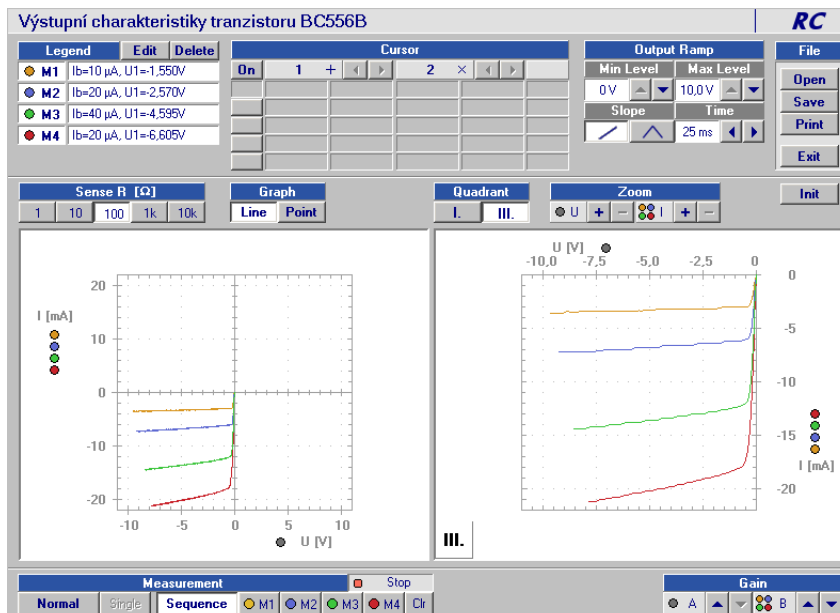

obr. 1

obr. 2

Měření

Výstupní charakteristiky

schéma

obr. 1

měřicí mód

V-A charakteristiky

Poznámky

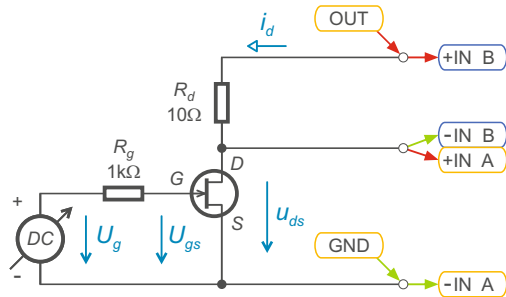
- do **Modulu bipolárního tranzistoru** (obr. 2) zapojíme tříkolíkový prvek **BC556B**
- po přezkoušení správnosti zapojení přemostíme pomocí spojky ochranu **c**
- při zachování orientace os grafu jsou naměřené průběhy pro tranzistor PNP „opačné“ oproti tranzistoru NPN
- v programu (Blok *Output Ramp*) nastavíme výstupní průběh v rozsahu $0\text{V} - 10\text{V}$
- průběh napětí z Bloku *Output Ramp* může být jen vzrůstající - proto je napětí do obvodu přiloženo obráceně

3.18 Výstupní charakteristiky unipolárního tranzistoru J-FET

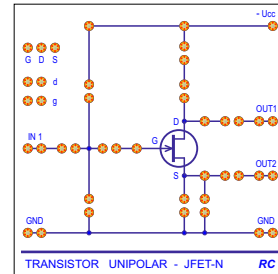
Úkol

Změřte a zobrazte výstupní charakteristiky tranzistoru BF245B.

Schéma

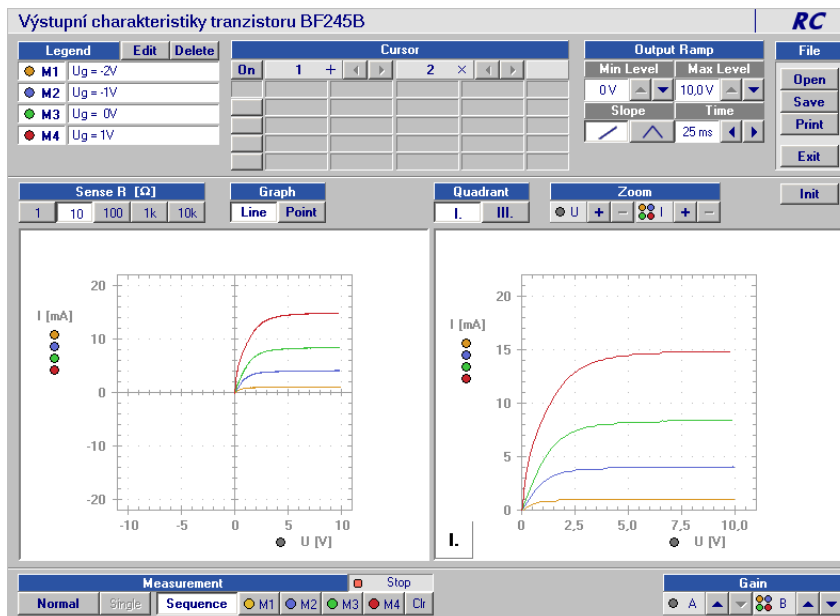

obr. 1

obr. 2

Měření

Výstupní charakteristiky

schéma

obr. 1

měřicí mód

V-A charakteristiky

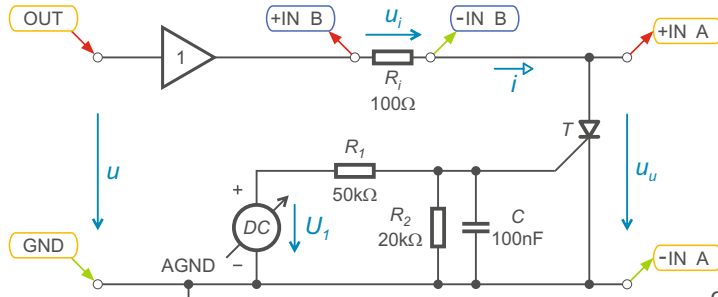
Poznámky

- do **Modulu unipolárního tranzistoru** (obr. 2) zapojíme tříkolíkový prvek **BF245B**
- po přezkoušení správnosti zapojení přemostíme pomocí spojky ochranu **d**
- v programu (Blok **Output Ramp**) nastavíme výstupní průběh v rozsahu **0V - 10V**

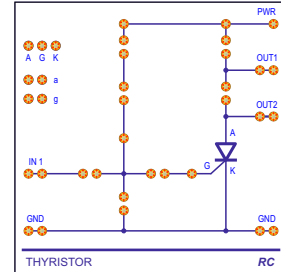
Úkol

Zobrazte voltampérové charakteristiky tyristoru.

Schéma

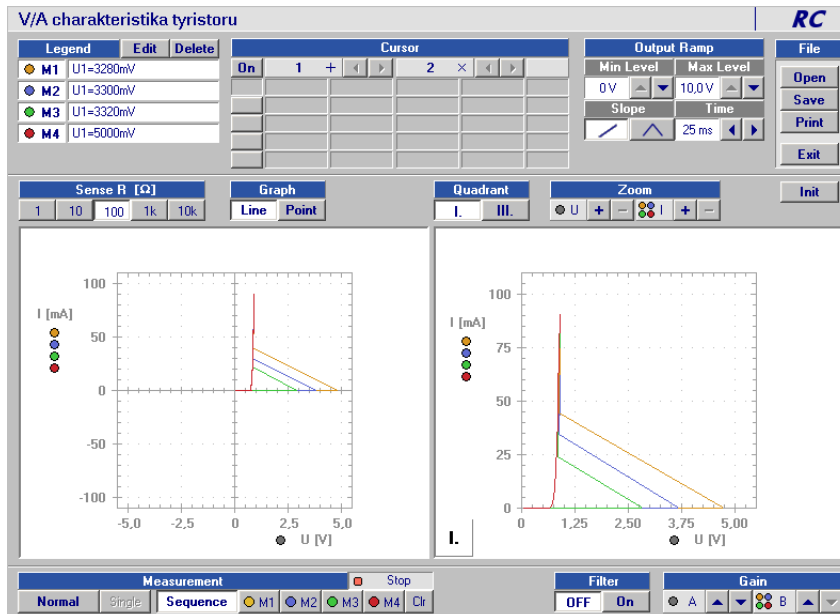

obr. 1

obr. 2

Měření

Výstupní charakteristiky

schéma

obr. 1

měřicí mód

V-A charakteristiky

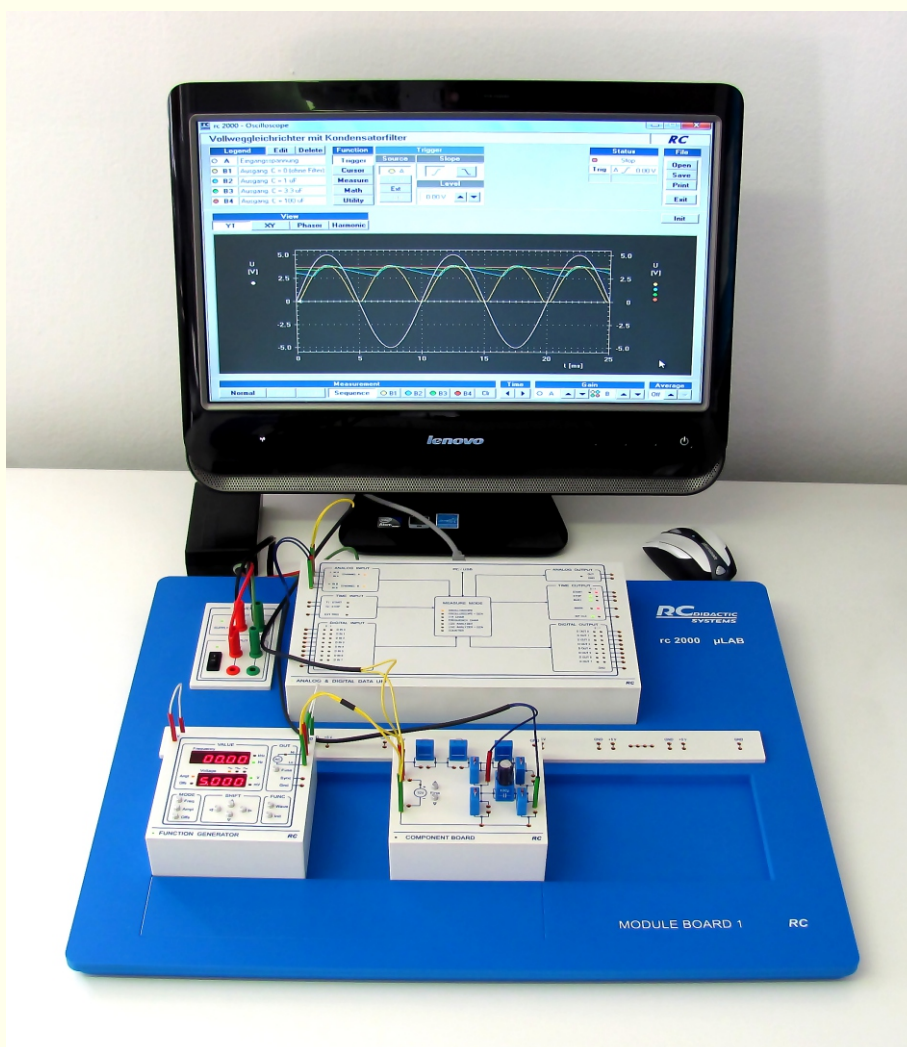
Poznámky

- do **Modulu tyristoru** (obr. 2) zapojíme tříkolíkový prvek **2N5060**
- po přezkoušení správnosti zapojení přemostíme pomocí spojky ochrany **a** a **k**
- v programu **V/A Charakteristiky** vypneme hlazení průběhu tlačítkem **Filter OFF**

Výukový systém rc2000 - μ LAB

Součástky

Obsah

Součástky	4.0
Jednocestný usměřňovač	4.1
Jednocestný usměřňovač - proud diody	4.2
Jednocestný usměřňovač s kondenzátorovým filtrem - proudy	4.3
Dvoucestný usměřňovač	4.4
Diodový omezovač	4.5
Transformátor - napětí a proud v primárním vinutí	4.6
Transformátor - hysterezní křivka	4.7
Bipolární tranzistor jako zesilovač se společným emitorem	4.8
Frekvenční charakteristiky zesilovače s bipolárním tranzistorem	4.9
Multivibrátor s bipolárním tranzistorem	4.10
Tyristorová regulace výstupního napětí	4.11
Tyristorová regulace - průběhy napětí	4.12

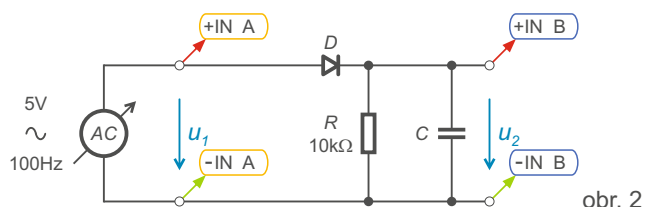
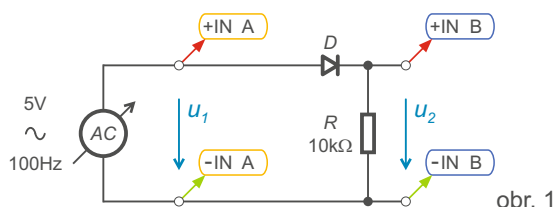
4.1

Jednocestný usměrňovač

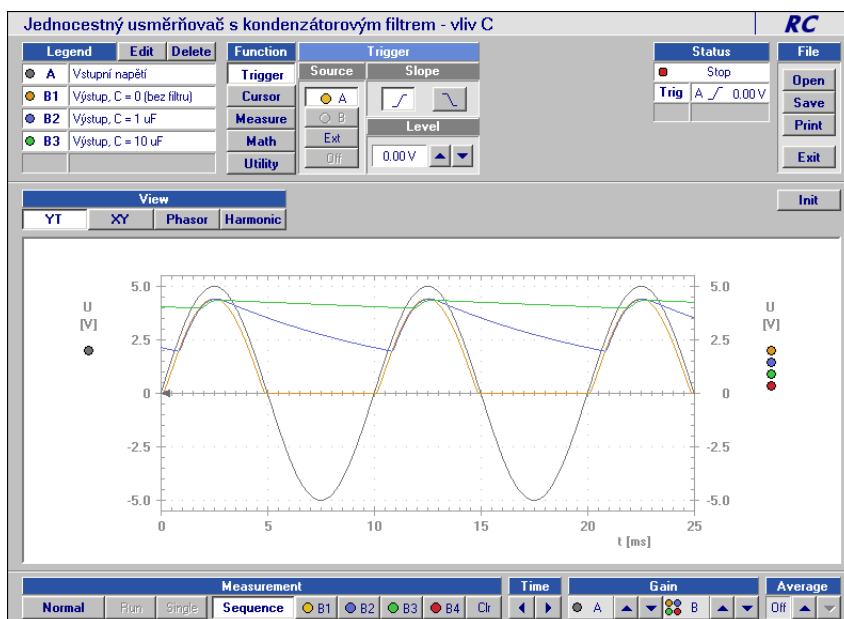
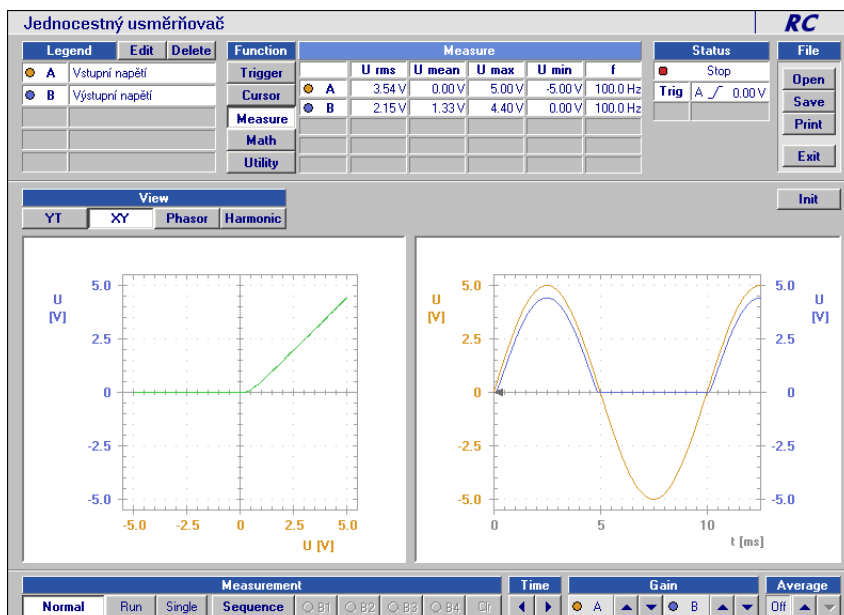
Úkol

Zobrazte vstupní a výstupní napětí jednocestného usměrňovače bez filtru (obr. 1) a s kondenzátorovým filtrem (obr. 2). Použijte hodnoty filtračního kondenzátoru $C = 1 \mu\text{F}$ a $10 \mu\text{F}$.

Schéma

Měření

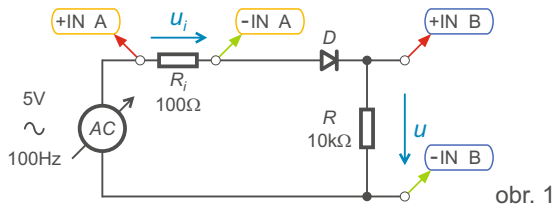
4.2

Jednocestný usměrňovač - proud diody

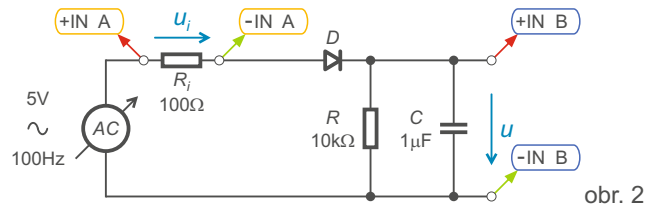
Úkol

Zobrazte proud diody jednocestného usměrňovače bez filtru (obr. 1) a s kondenzátorovým filtrem (obr. 2).

Schéma

obr. 1

obr. 2

Měření

Usměrňovač bez filtru

schema

obr. 1

měřicí mód

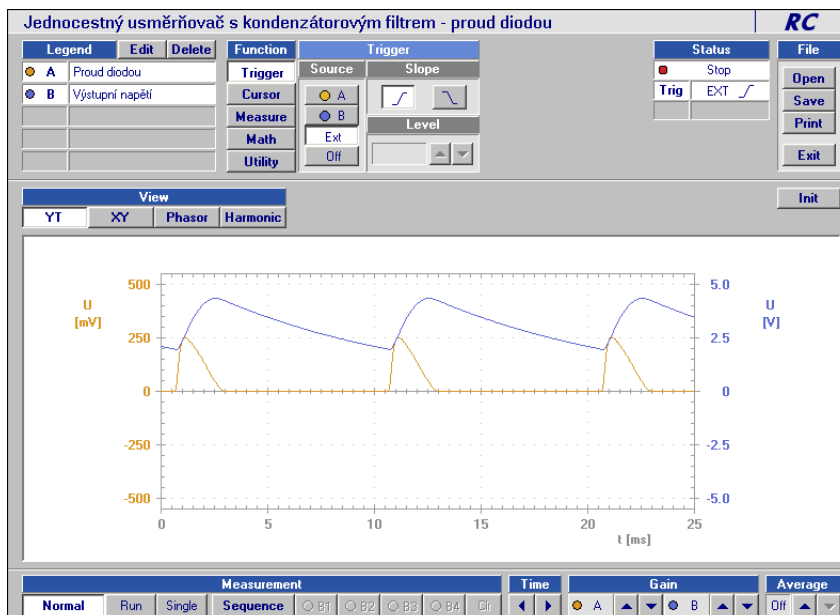
osciloskop

zapojení triggeru

naměřené průběhy

- $i(t) = \frac{1}{R_i} u_i(t)$ (mA, kΩ, V)
- $u(t)$ (V)

Usměrňovač s filtrem

schema

obr. 2

měřicí mód

osciloskop

zapojení triggeru

naměřené průběhy

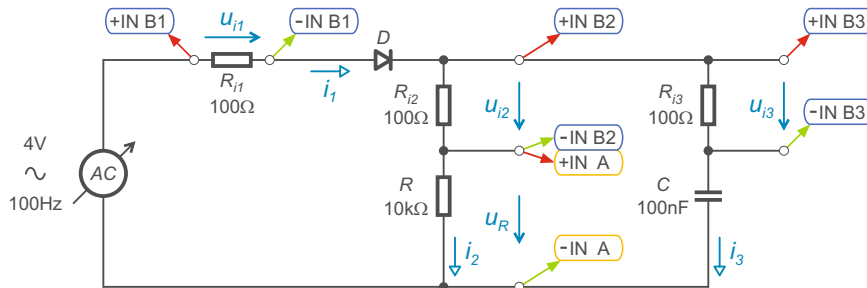
- $i(t) = \frac{1}{R_i} u_i(t)$ (mA, kΩ, V)
- $u(t)$ (V)

4.3 Jednocestný usměrňovač s kondenzátorovým filtrem - proudy

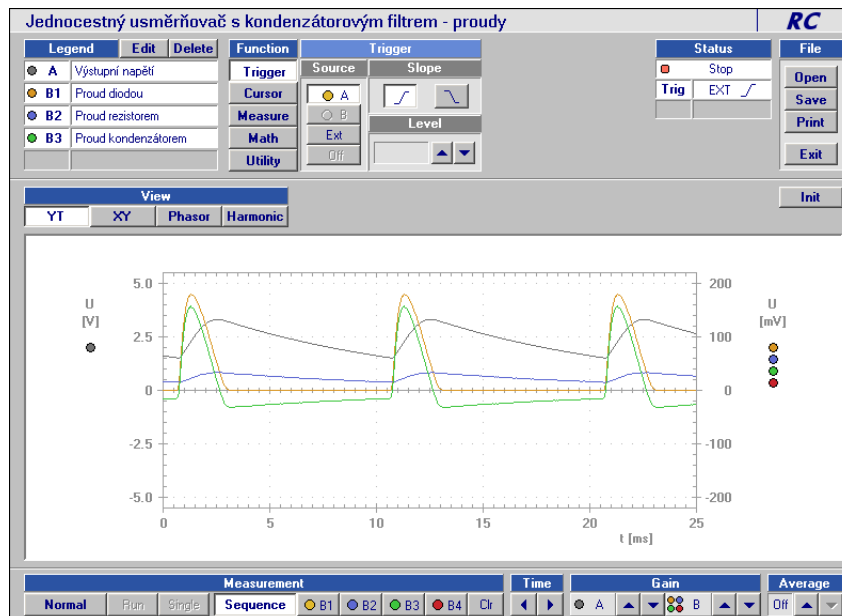
Úkol

Zobrazte proudy v jednotlivých částech jednocestného usměrňovače s kondenzátorovým filtrem.

Schéma

Měření

Proudy v usměrňovači

schéma

obr. 1

měřicí mód

osciloskop

zapojení triggeru

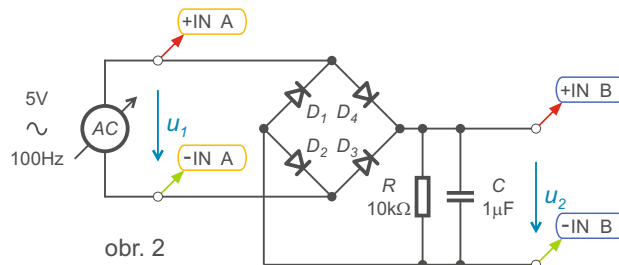
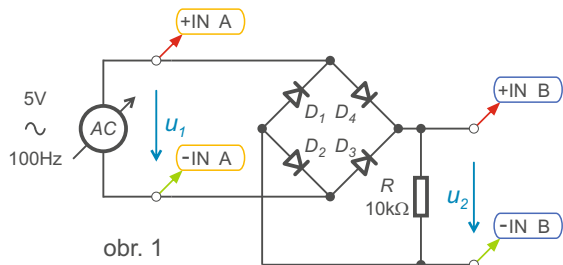
naměřené průběhy

- $u_R(t)$ (V)
- $i_1(t) = \frac{1}{R_{i1}} u_{i1}(t)$ (mA, kΩ, V)
- $i_2(t) = \frac{1}{R_{i2}} u_{i2}(t)$ (mA, kΩ, V)
- $i_3(t) = \frac{1}{R_{i3}} u_{i3}(t)$ (mA, kΩ, V)

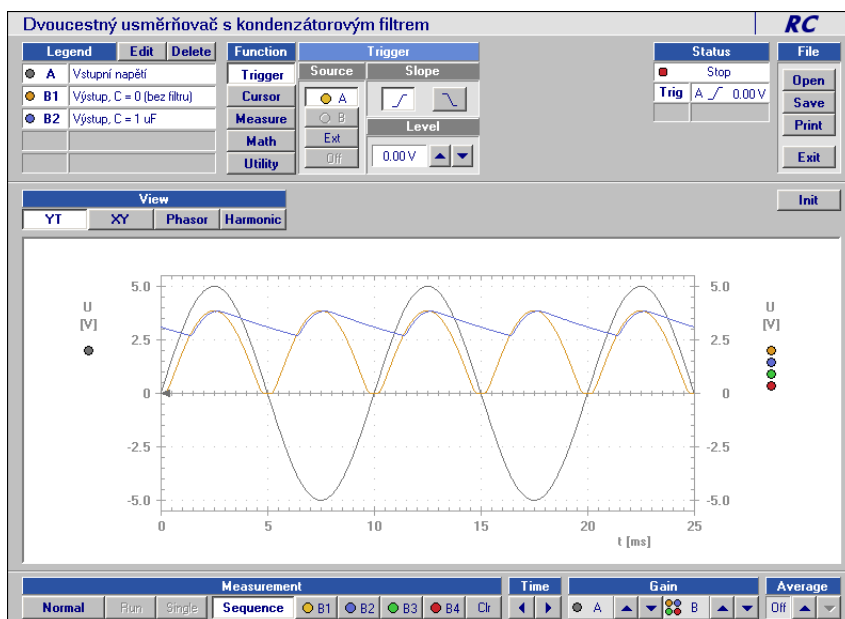
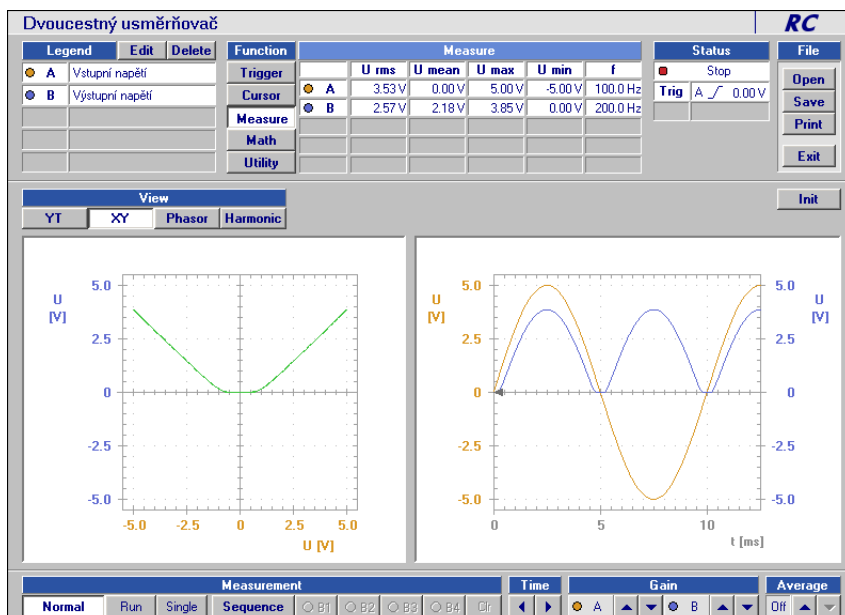
Úkol

Zobrazte vstupní a výstupní napětí dvoucestného usměrňovače bez filtru (obr. 1) a s kondenzátorovým filtrem (obr. 2).

Schéma

Měření

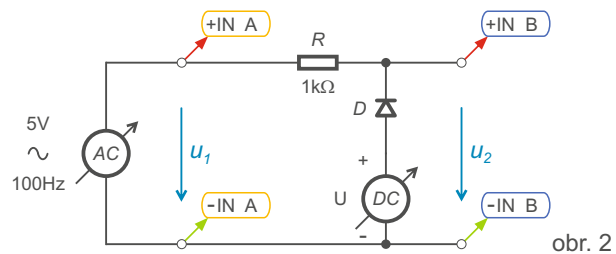
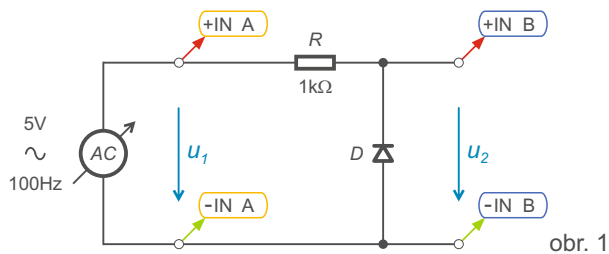
4.5

Diodový omezovač

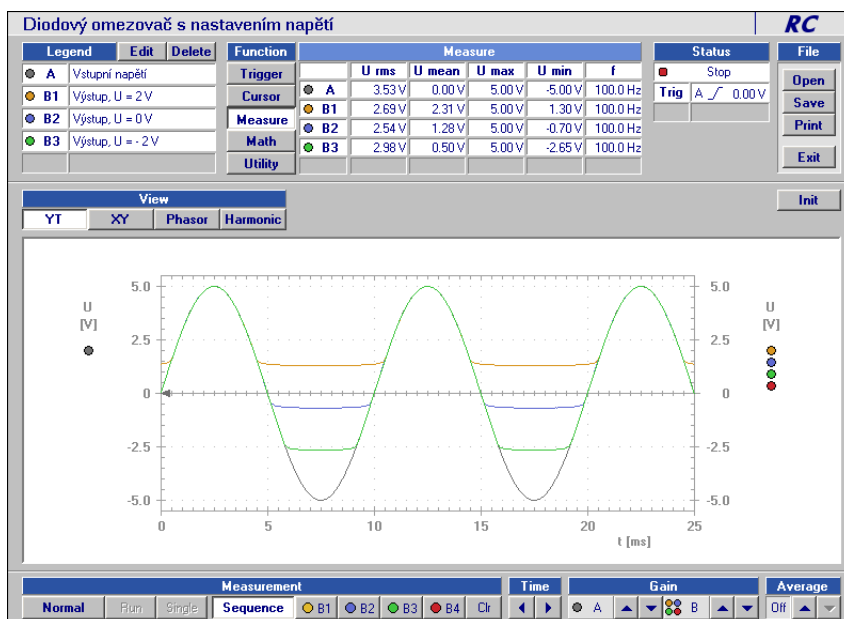
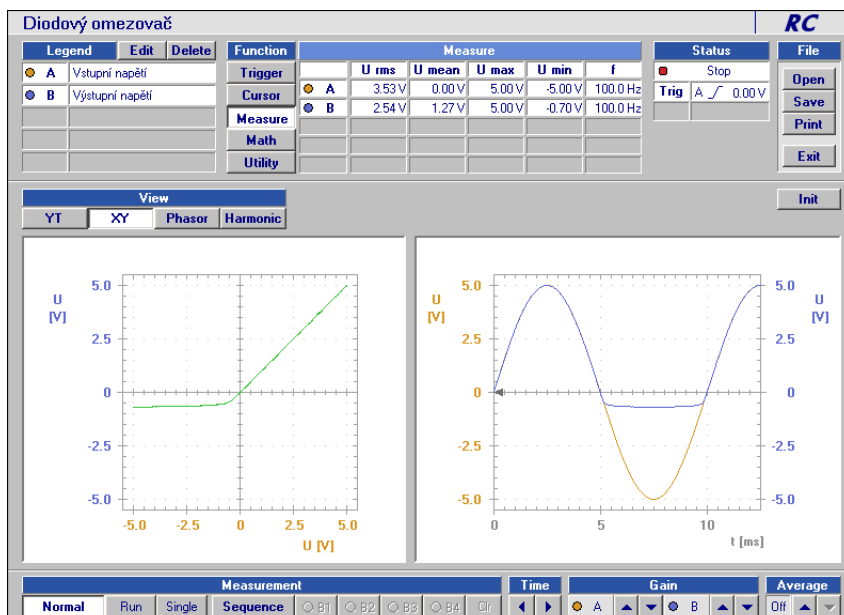
Úkol

Zobrazte vstupní a výstupní napětí diodového omezovače (obr. 1) a diodového omezovače s nastavitelným napětím (obr. 2). Porovnejte výstupní průběhy pro různá nastavená napětí.

Schéma

Měření

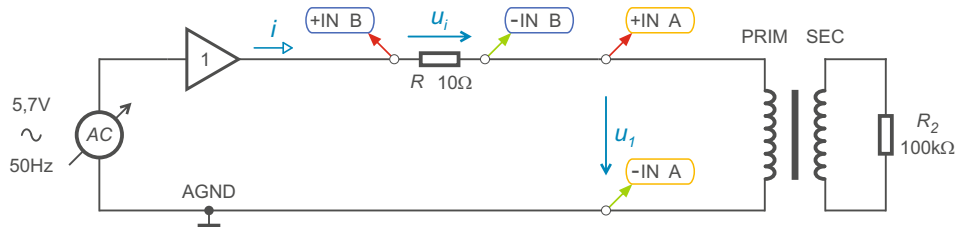
4.6

Transformátor - napětí a proud v primárním vinutí

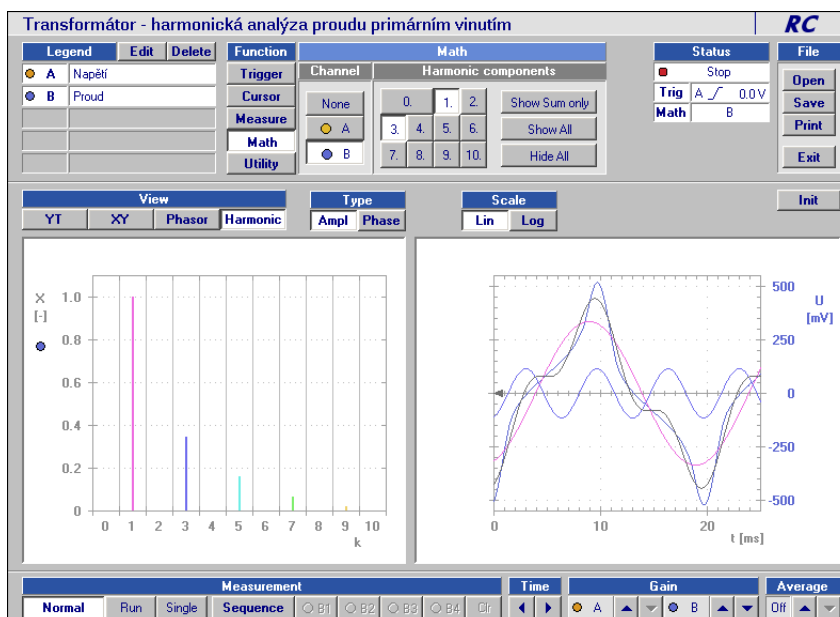
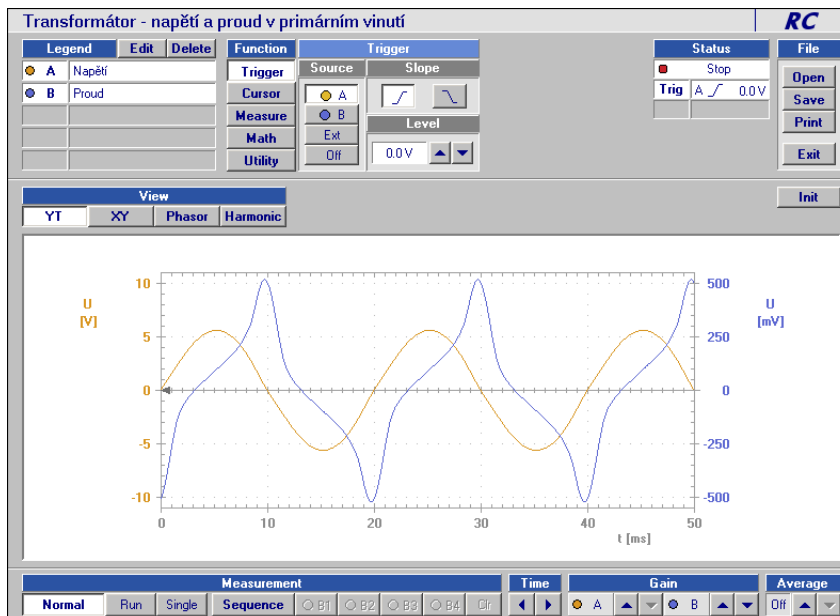
Úkol

Zobrazte proud a napětí v primárním vinutí transformátoru.

Schéma

Měření

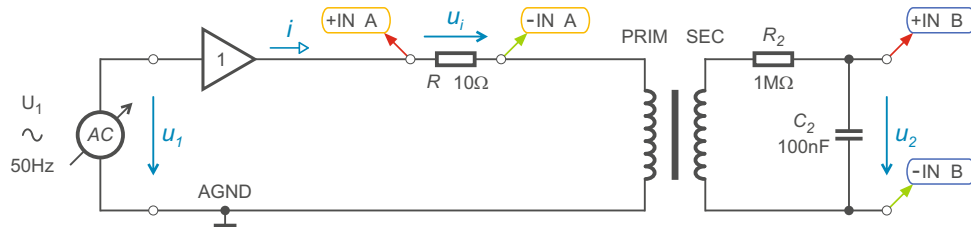
4.7

Transformátor - hysterezní křivka

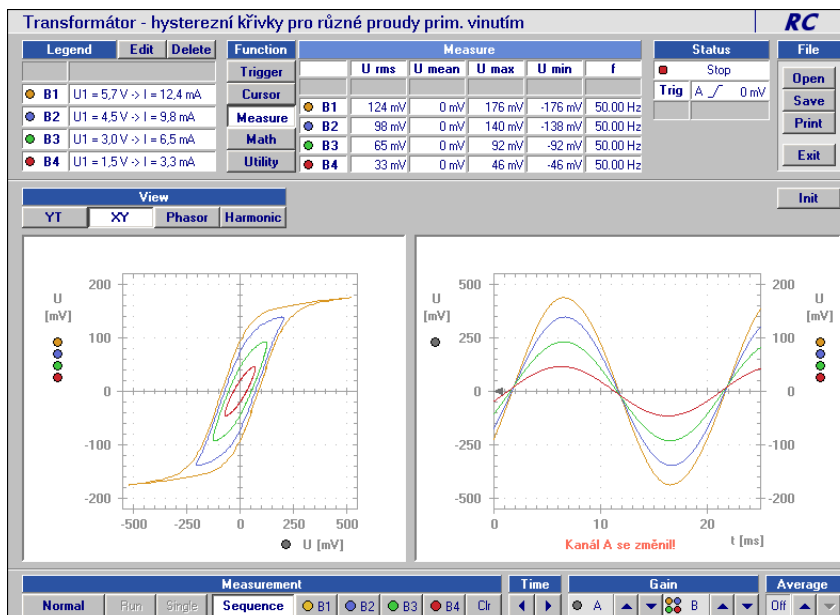
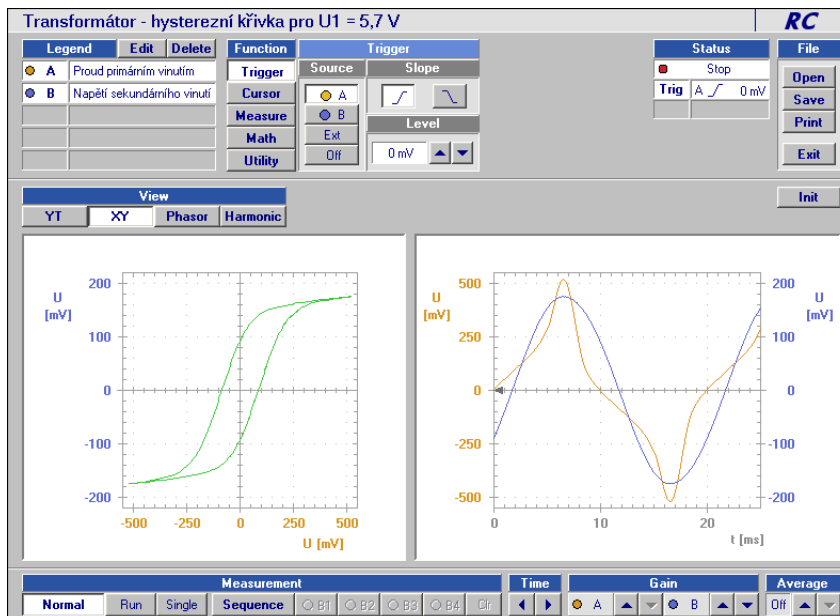
Úkol

Zobrazte hysterezní křivku transformátoru. Porovnejte hysterezní křivky pro různé proudy primárním vinutím transformátoru.

Schéma

Měření

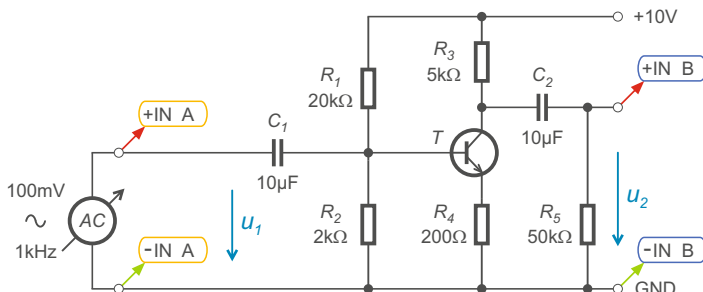

4.8 Bipolární tranzistor jako zesilovač se společným emitorem

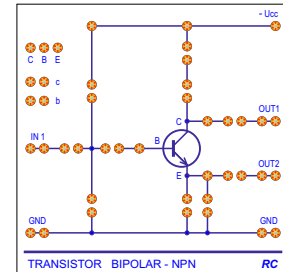
Úkol

Zobrazte vstupní a výstupní napětí tranzistorového zesilovače.

Schéma

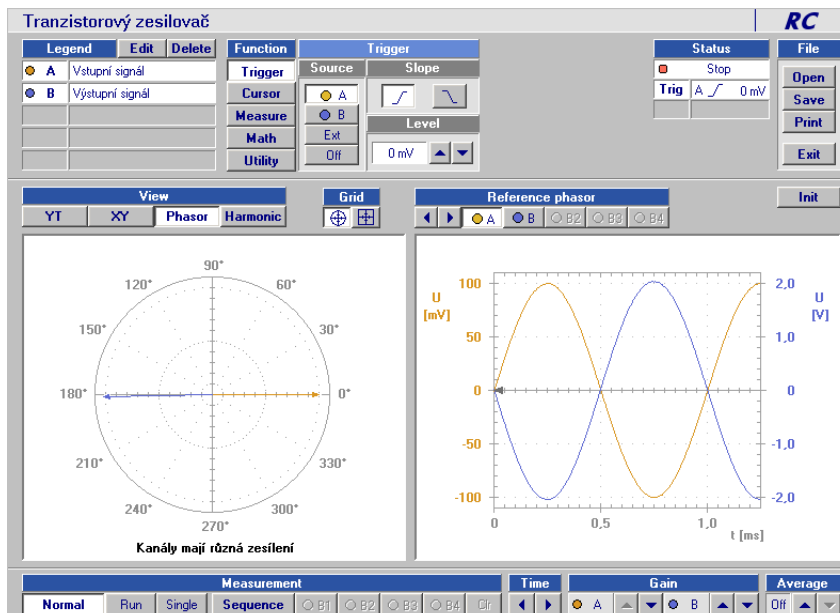

obr. 1

obr. 2

Měření

Vektorový diagram

schéma

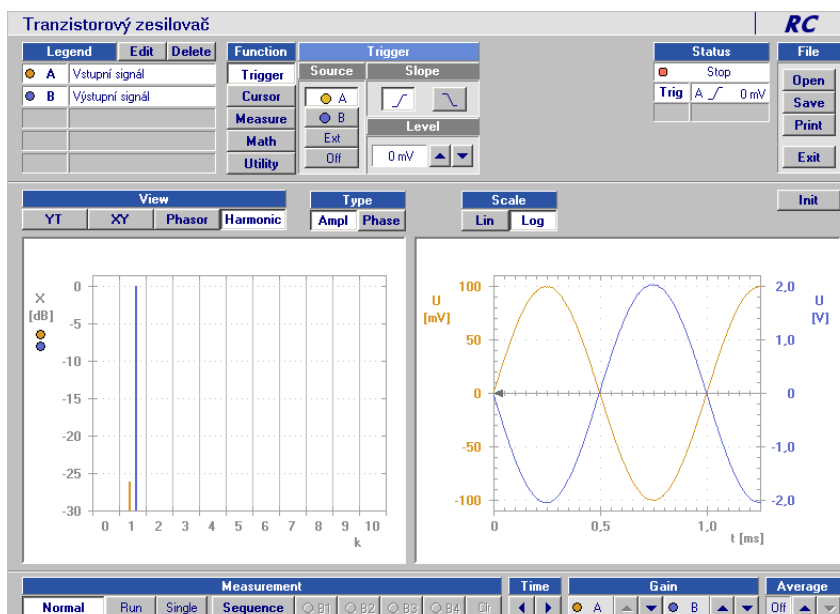
obr. 1

měřicí mód

Osciloskop

poznámky

- do modulu (obr. 2) zapojíme tříkólikový prvek **BC546B**
- pomocí spojky přemostíme ochrany **b a c**
- napájecí napětí 10V získáme z **Modulu prvků**

Harmonická analýza

schéma

obr. 1

měřicí mód

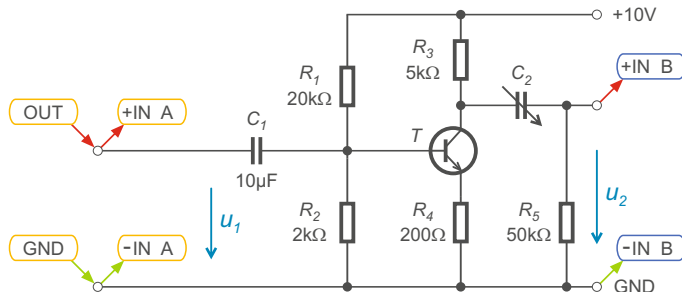
Osciloskop

4.9 Frekvenční charakteristiky zesilovače s bipolárním tranzistorem

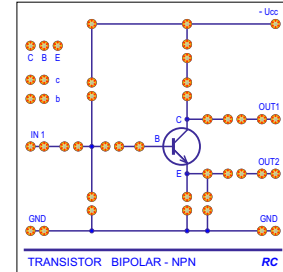
Úkol

Změřte frekvenční charakteristiky tranzistorového zesilovače a posuďte vliv vazebního kondenzátoru C_2

Schéma

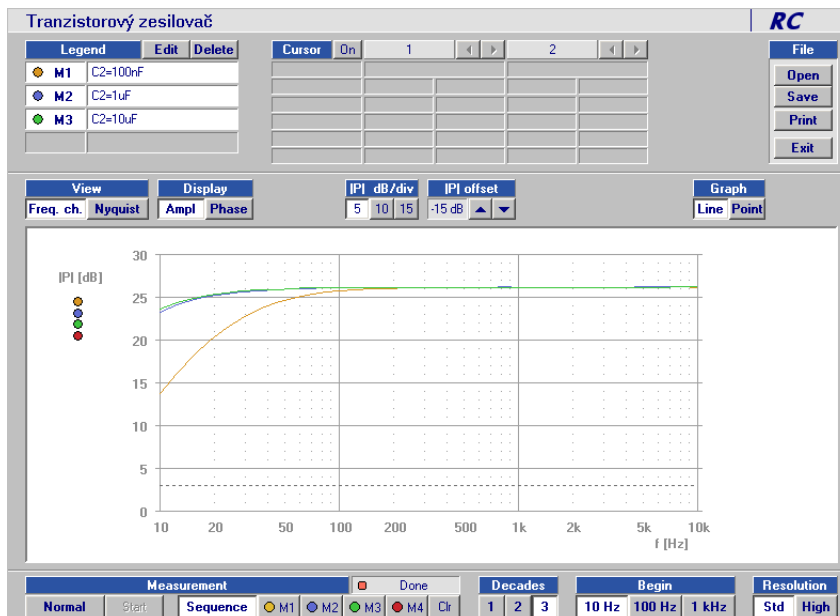

obr. 1

obr. 2

Měření

Amplitudová charakteristika

schéma

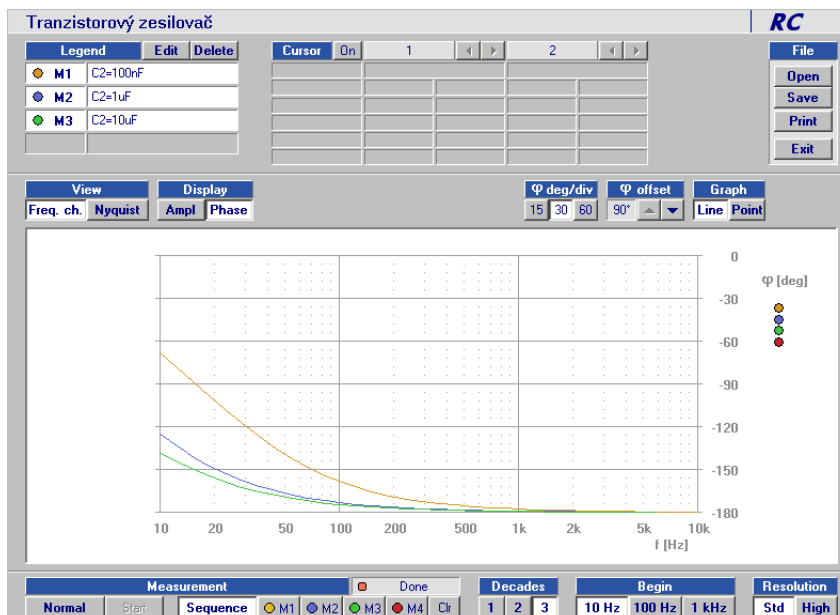
obr. 1

měřicí mód

Frekvenční charakteristiky

poznámky

- do modulu (obr. 2) zapojíme tříkólkový prvek **BC546B**
- pomocí spojky přemostíme ochrany **b** a **c**
- napájecí napětí 10V získáme z **Modulu prvků**

Fázová charakteristika

schéma

obr. 1

měřicí mód

Frekvenční charakteristiky

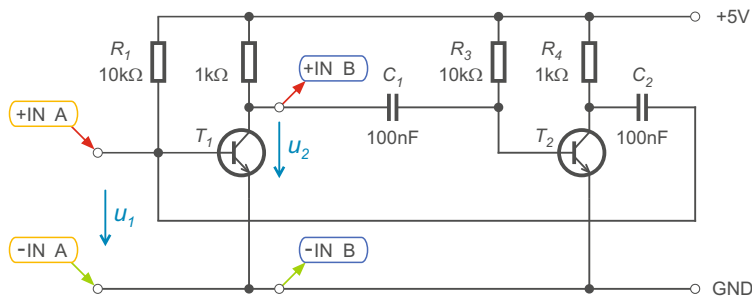
4.10

Multivibrátor s bipolárním tranzistorem

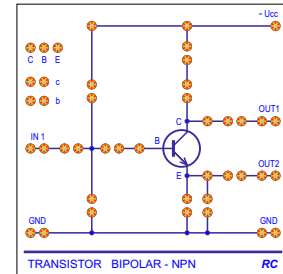
Úkol

Zapojte astabilní multivibrátor pomocí dvou tranzistorů NPN.

Schéma

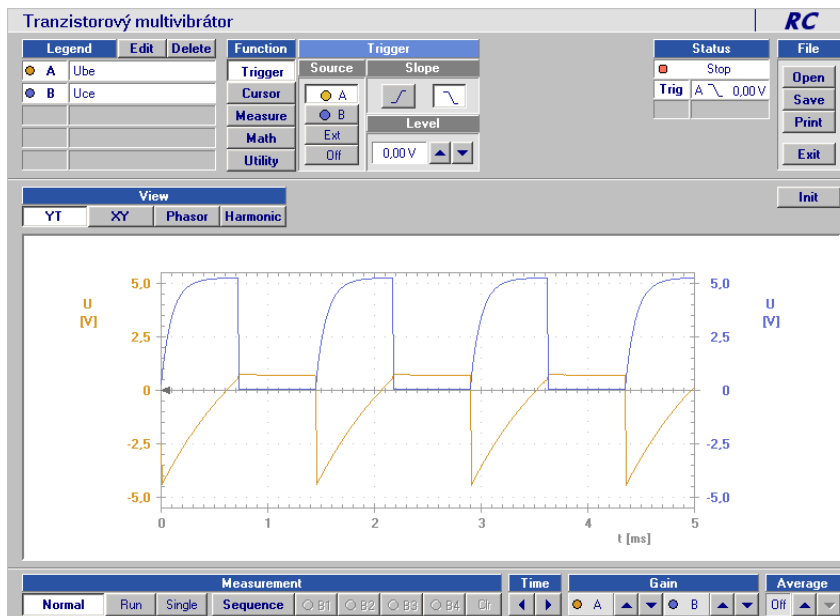

obr. 1

obr. 2

Měření

Multivibrátor

schéma

obr. 1

měřicí mód

Osciloskop

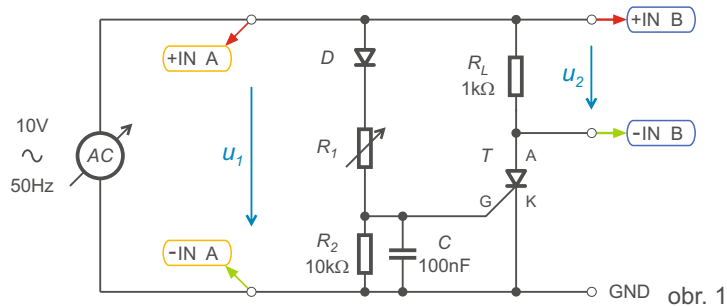
Poznámky

- do **Modulu bipolárního tranzistoru** (obr. 2) zapojíme tříkolíkový prvek **BC546B**
- po přezkoušení správnosti zapojení přemostíme pomocí spojky ochrany **b** a **c**

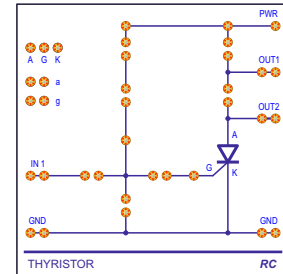
Úkol

Ověřte možnost tyristorového řízení.

Schéma

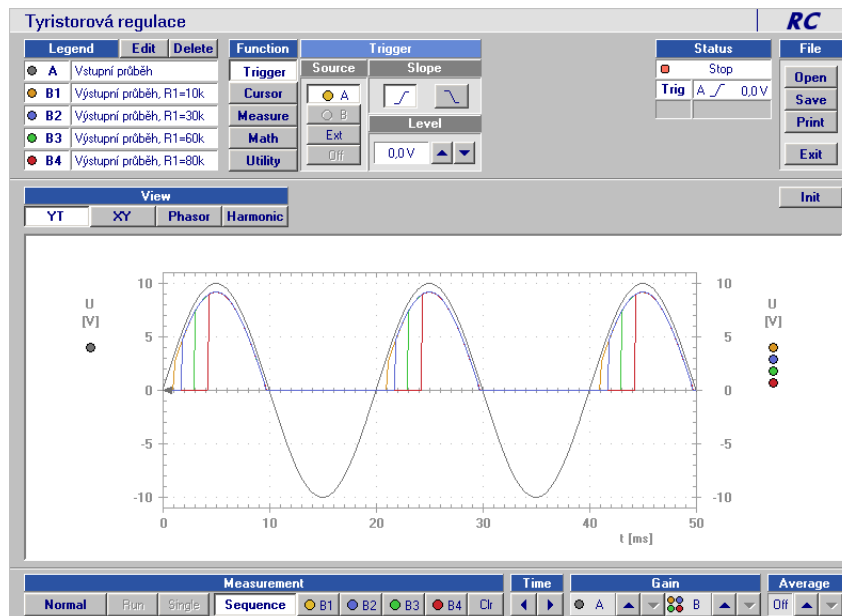

obr. 1

obr. 2

Měření

Tyristorová regulace

schéma

obr. 1

měřicí mód

Osciloskop

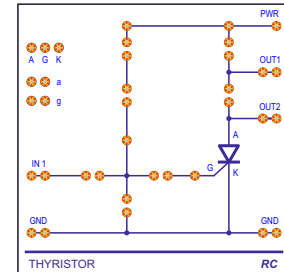
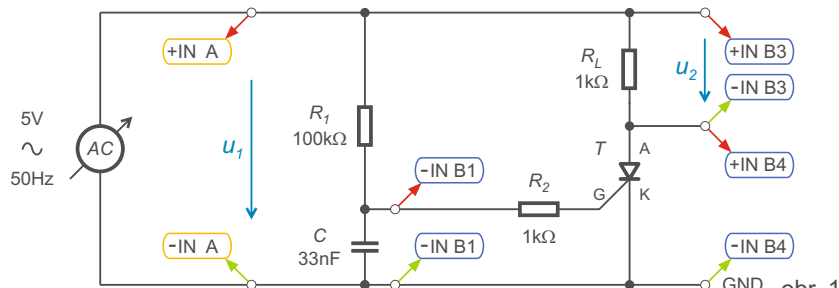
Poznámky

- do **Modulu tyristoru** (obr. 2) zapojíme tříkolíkový prvek **2N5060**
- po přezkoušení správnosti zapojení přemostíme pomocí spojky ochranu a

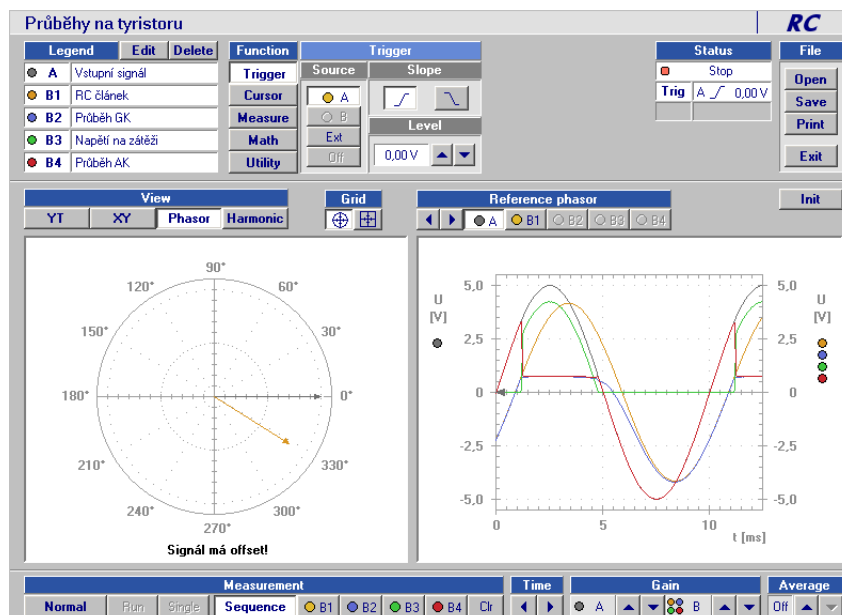
Úkol

Zobrazte jednotlivé průběhy napětí při tyristorové regulaci.

Schéma

Měření

Tyristorová regulace

schéma

obr. 1

měřicí mód

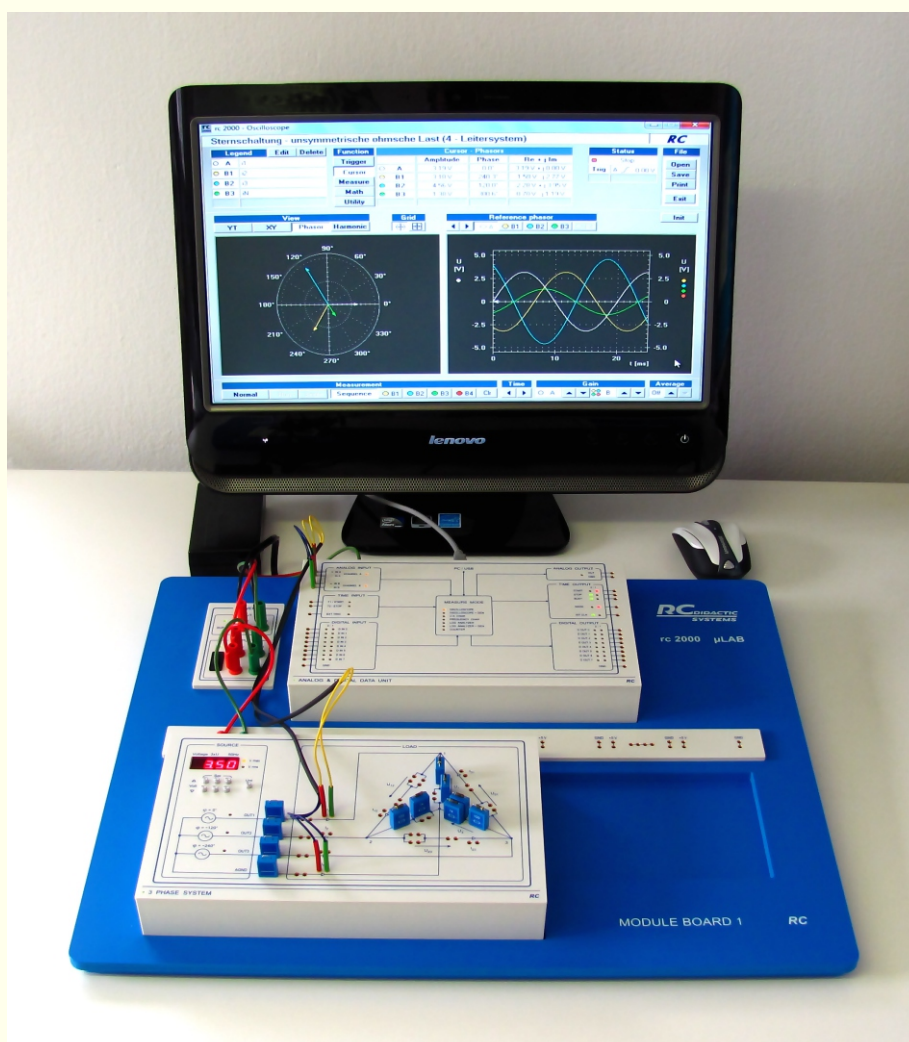
Osciloskop

Poznámky

- do **Modulu tyristoru** (obr. 2) zapojíme tříkolíkový prvek **2N5060**
- po přezkoušení správnosti zapojení přemostíme pomocí spojky ochranu **a**
- průběh **B1** změříme tak, že vyjmeme rezistor **R₂**
- průběh **B2** je měřen na stejném místě jako **B1**, ale se zapojeným **R₂**

Výukový systém rc2000 - μ LAB

Třífázová soustava

Obsah

Třífázová soustava	5.0
Zapojení do hvězdy - fázová napětí	5.1
Zapojení do hvězdy - fázová a sdružená napětí	5.2
Zapojení do hvězdy - symetrická odporová zátěž	5.3
Zapojení do hvězdy - nesymetrická odporová zátěž (4 vodičový systém)	5.4
Zapojení do hvězdy - nesymetrická odporová zátěž (3 vodičový systém)	5.5
Zapojení do hvězdy - symetrická impedanční zátěž	5.6
Zapojení do hvězdy - nesymetrická impedanční zátěž	5.7
Zapojení do trojúhelníku - sdružená napětí	5.8
Zapojení do trojúhelníku - fázový a sdružený proud	5.9
Zapojení do trojúhelníku - symetrická odporová zátěž	5.10
Zapojení do trojúhelníku - nesymetrická odporová zátěž	5.11
Zapojení do trojúhelníku - symetrická impedanční zátěž	5.12
Zapojení do trojúhelníku - nesymetrická impedanční zátěž	5.13

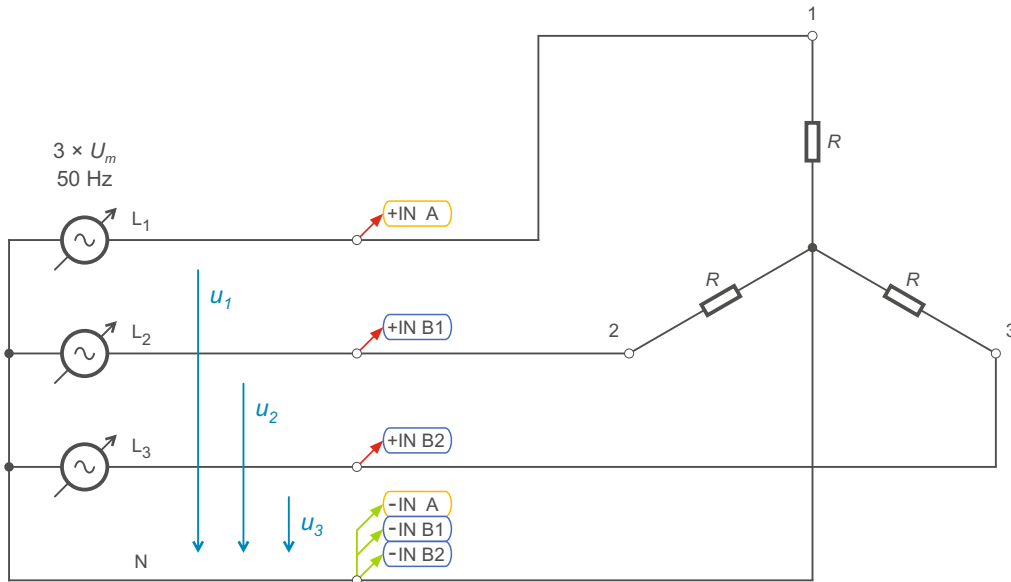
5.1

Zapojení do hvězdy - fázová napětí

Úkol

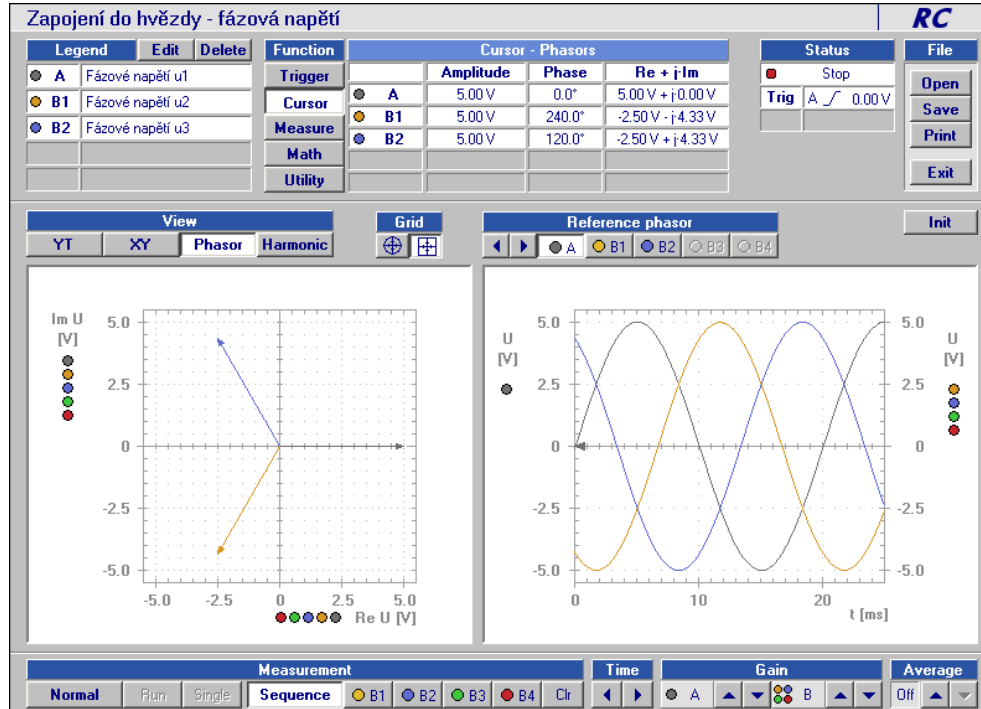
Zobrazte jednotlivá fázová napětí u_1, u_2, u_3 ve čtyřvodičovém systému se symetrickou odporovou zátěží.

Schéma

$U_m = 5V$
 $R = 1k\Omega$

Měření

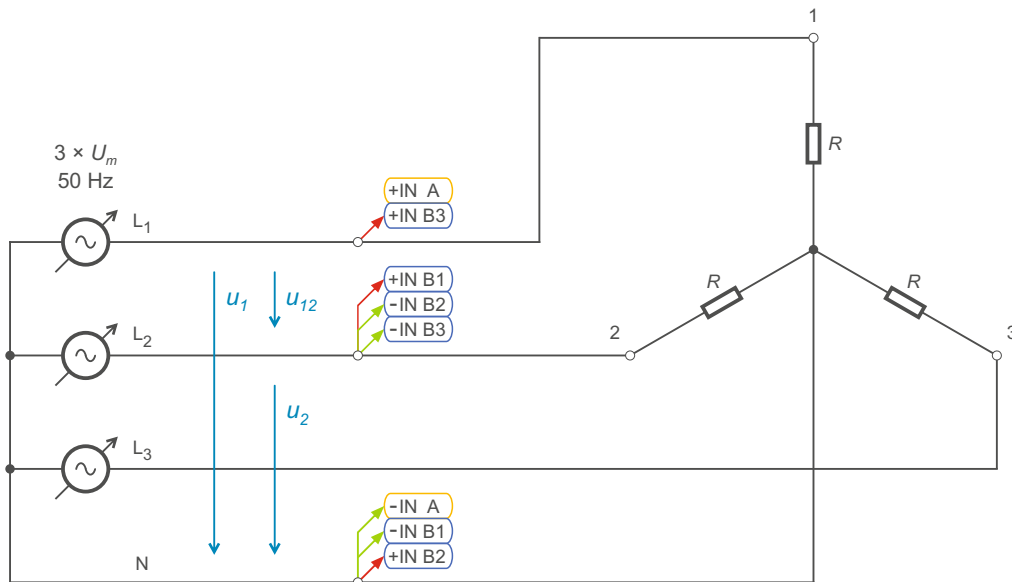
5.2

Zapojení do hvězdy - fázová a sdružená napětí

Úkol

Zobrazte vztah mezi fázovými napětími u_1 , u_2 a sdruženým napětím u_{12} ve čtyřvodičovém systému se symetrickou odporovou zátěží.

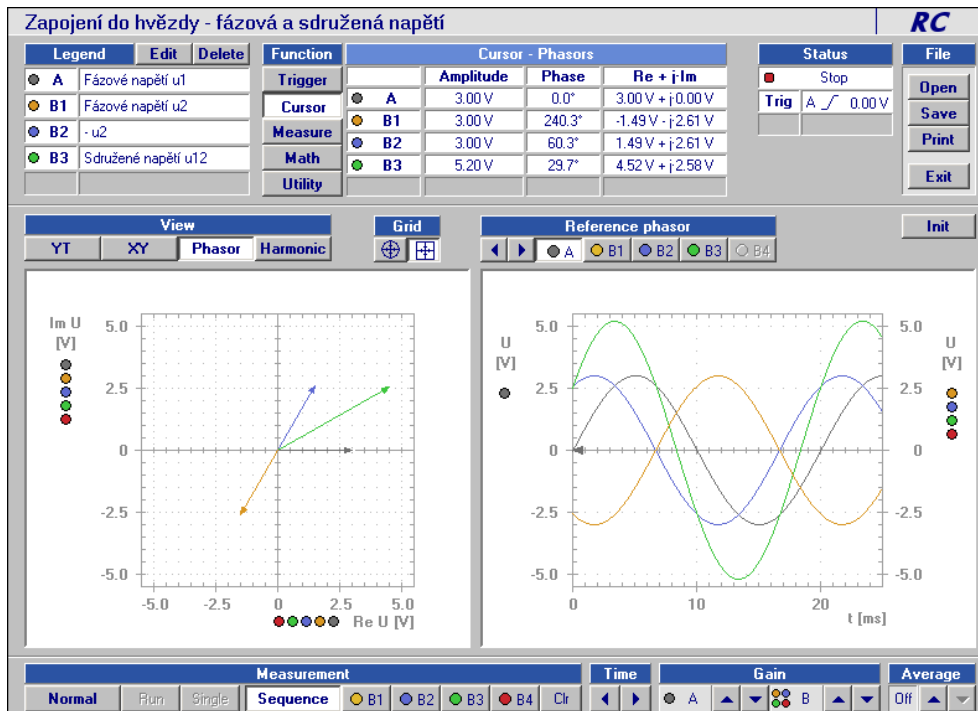
Schéma

$$U_m = 3V$$

$$R = 1k\Omega$$

Měření

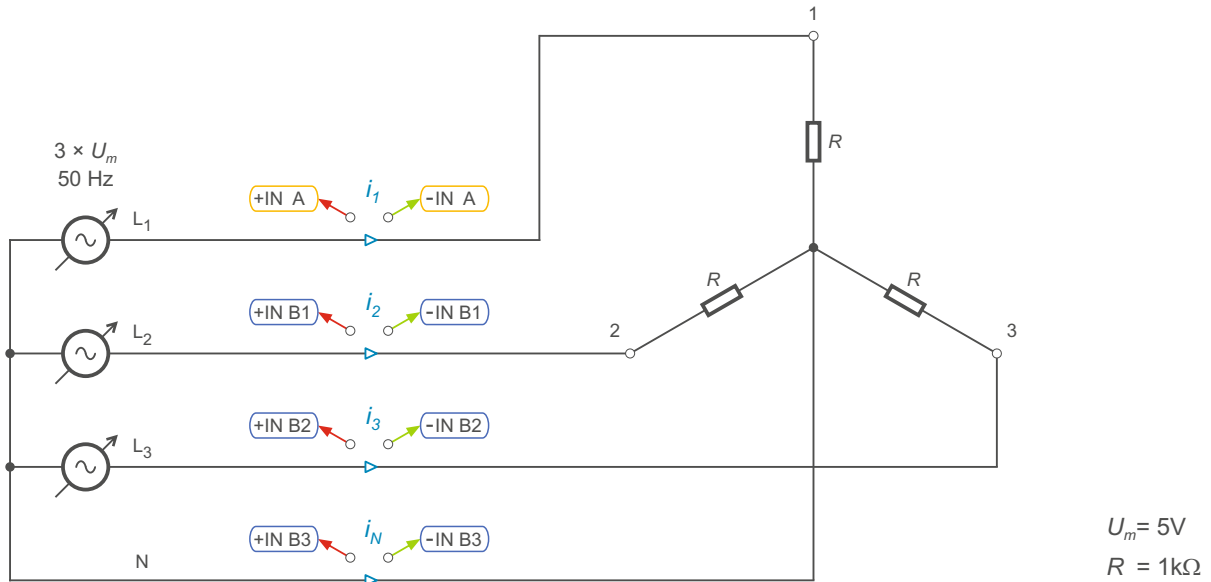
5.3

Zapojení do hvězdy - symetrická odporová zátěž

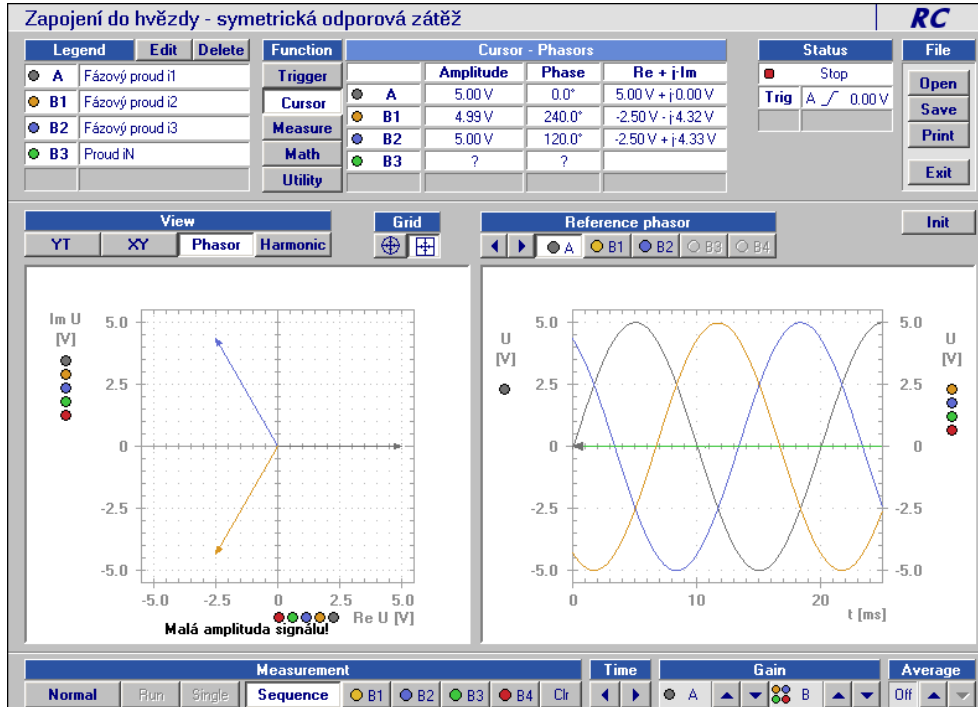
Úkol

Zobrazte jednotlivé fázové proudy i_1, i_2, i_3 a proud i_N ve čtyřvodičovém systému se symetrickou odporovou zátěží.

Schéma

Měření

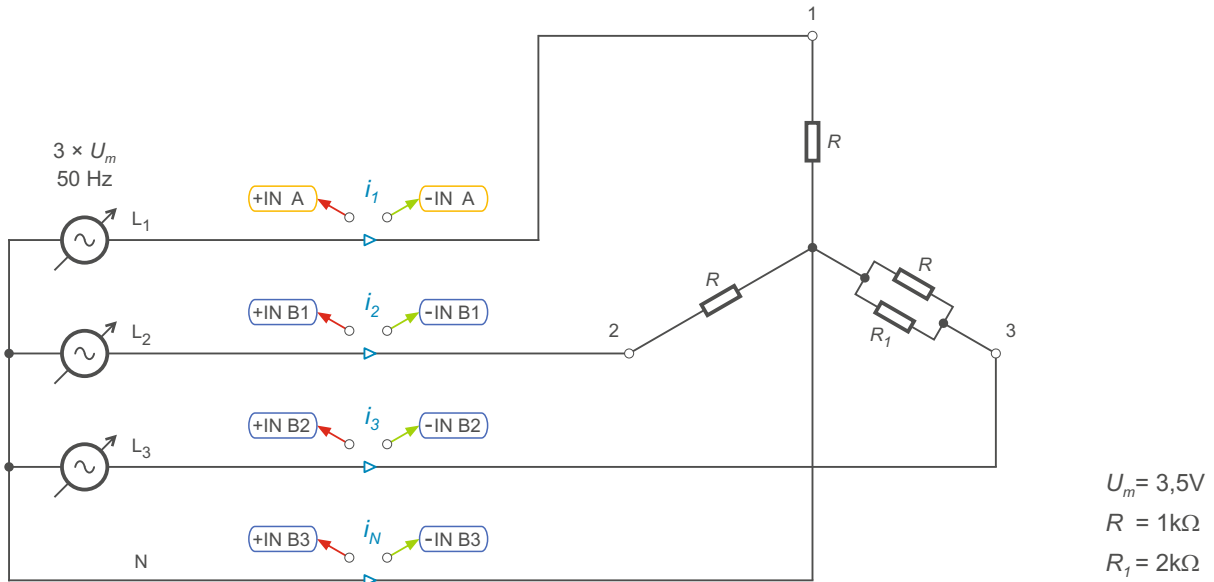

5.4 Zapojení do hvězdy - nesymetrická odporová zátěž (čtyřvodičově)

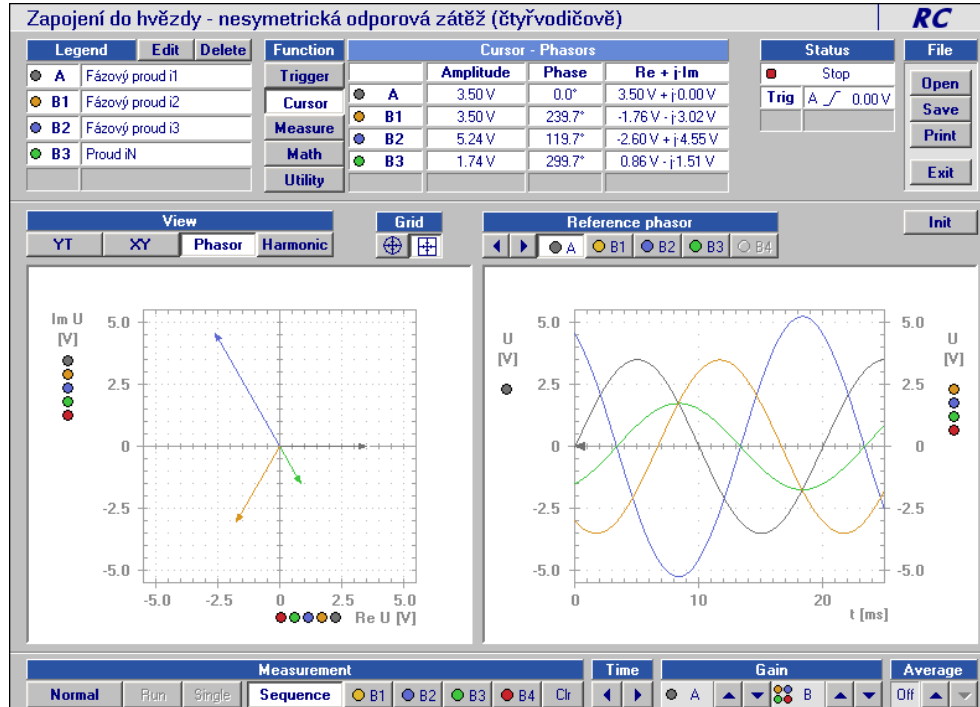
Úkol

Zobrazte jednotlivé fázové proudy i_1, i_2, i_3 a proud i_N ve čtyřvodičovém systému s nesymetrickou odporovou zátěží.

Schéma

Měření

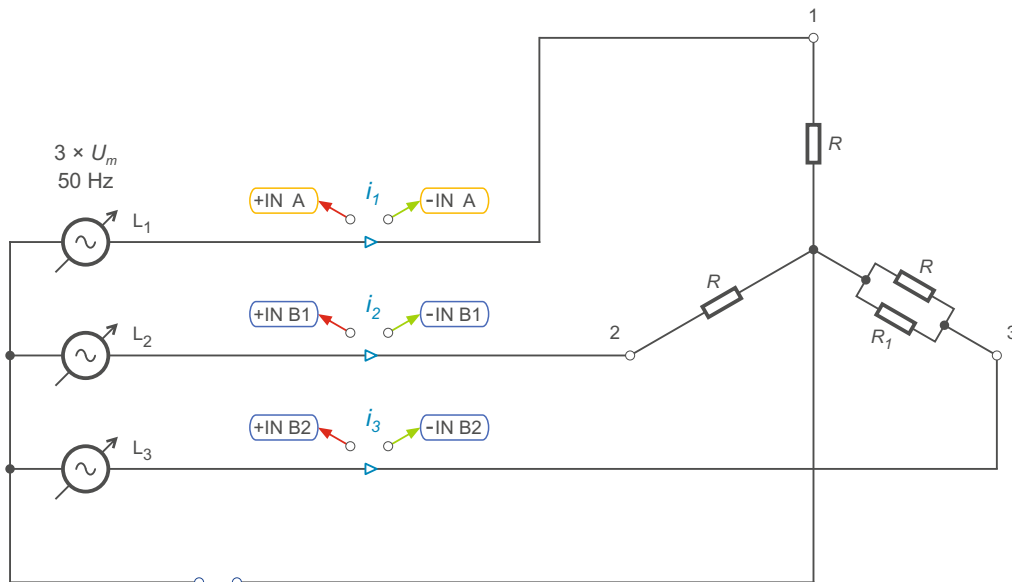

5.5 Zapojení do hvězdy - nesymetrická odporová zátěž (třívodičově)

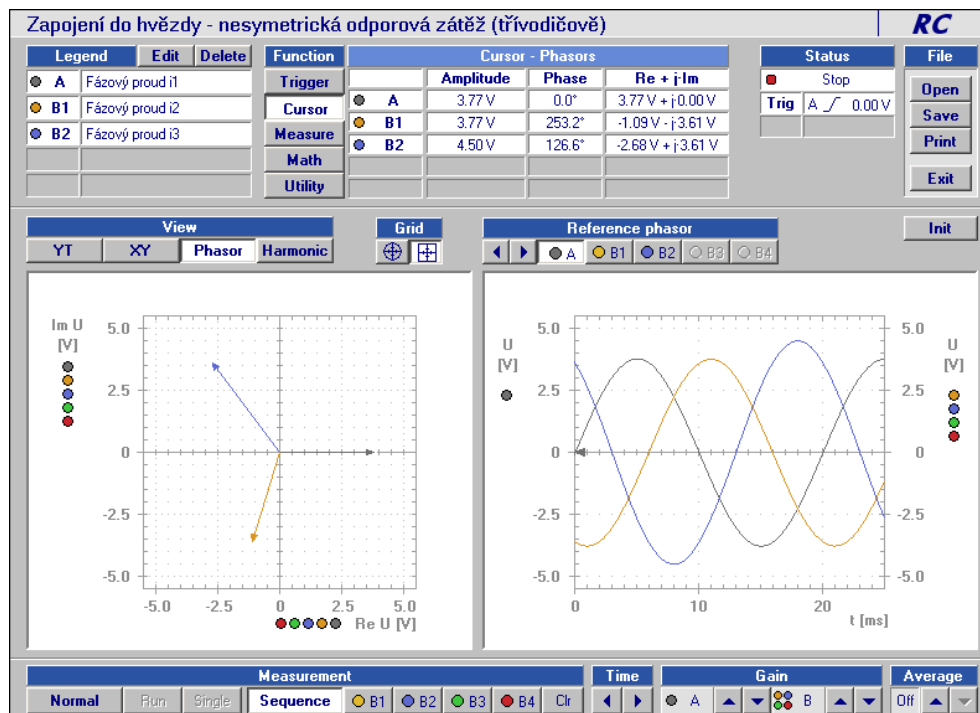
Úkol

Zobrazte jednotlivé fázové proudy i_1, i_2, i_3 ve třívodičovém systému s nesymetrickou odporovou zátěží.

Schéma

Měření

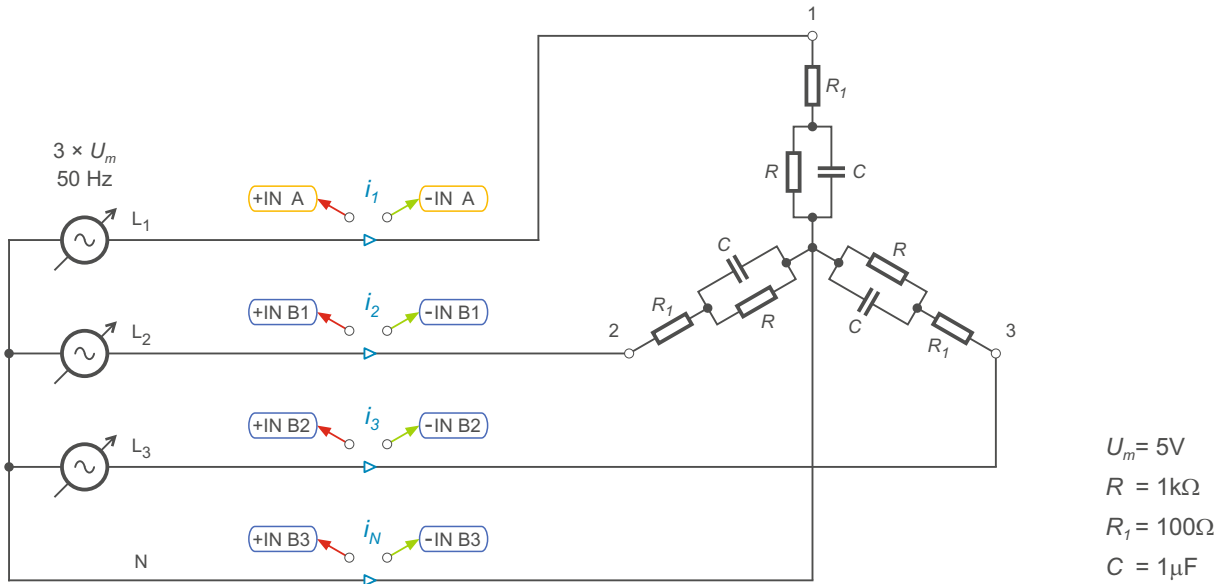
5.6

Zapojení do hvězdy - symetrická impedanční zátěž

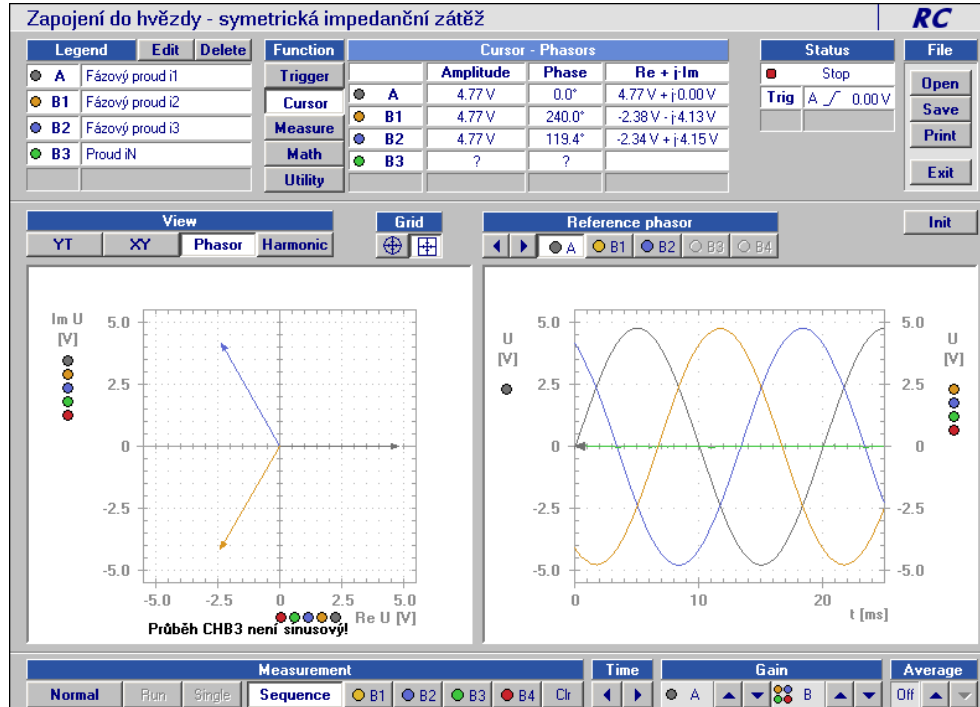
Úkol

Zobrazte jednotlivé fázové proudy i_1, i_2, i_3 a proud i_N ve čtyřvodičovém systému se symetrickou impedanční zátěží.

Schéma

Měření

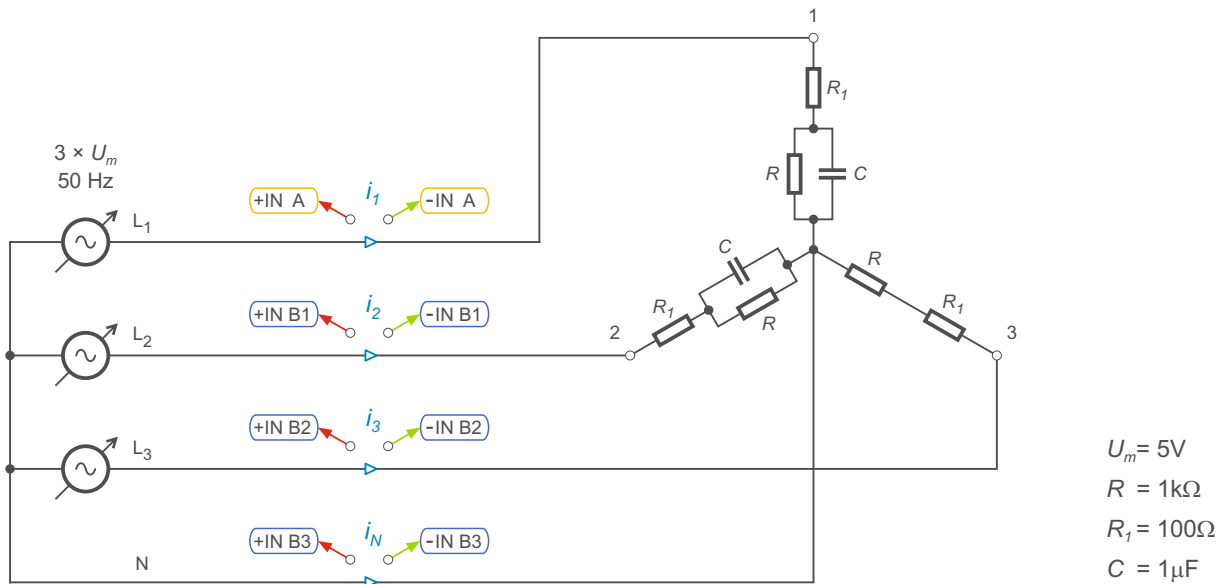

5.7 Zapojení do hvězdy - nesymetrická impedanční zátěž

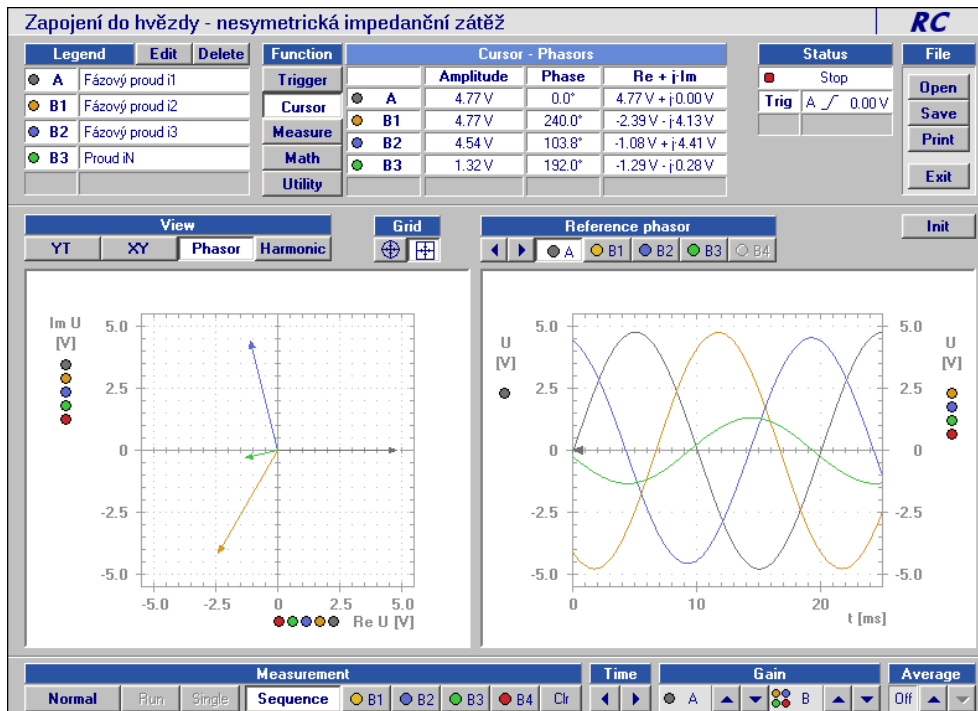
Úkol

Zobrazte jednotlivé fázové proudy i_1, i_2, i_3 a proud i_N ve čtyřvodičovém systému s nesymetrickou impedanční zátěží.

Schéma

Měření

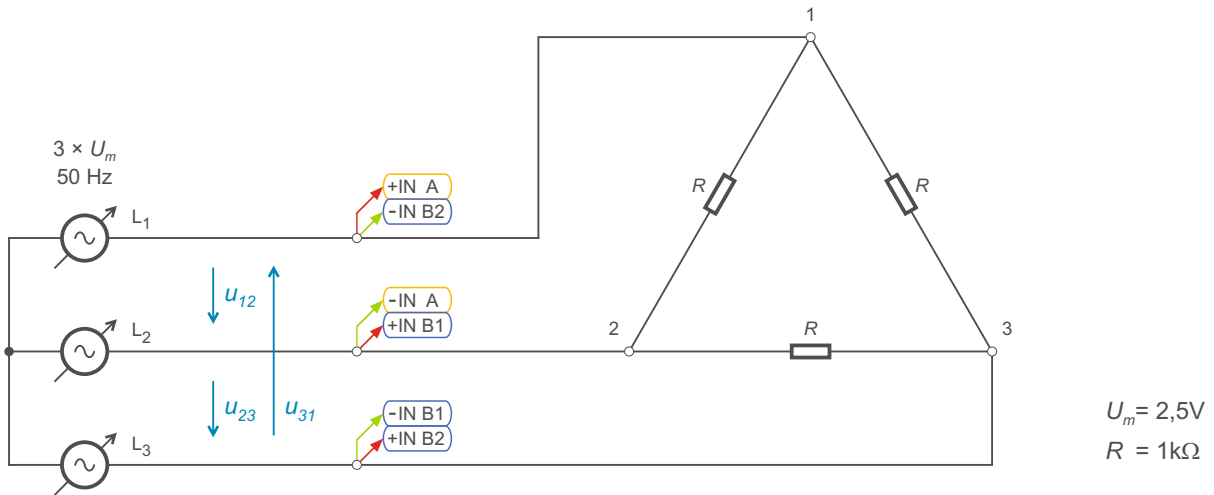
5.8

Zapojení do trojúhelníku - sdružená napětí

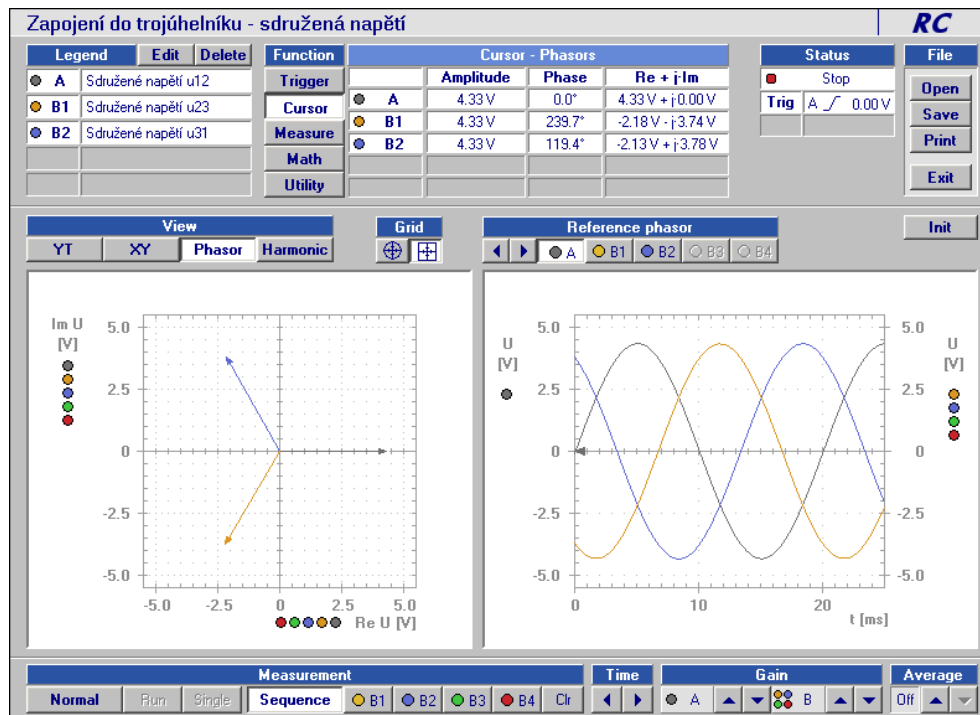
Úkol

Zobrazte jednotlivá sdružená napětí u_{12} , u_{23} a u_{31} pro symetrickou odporovou zátěž zapojenou do trojúhelníku.

Schéma

Měření

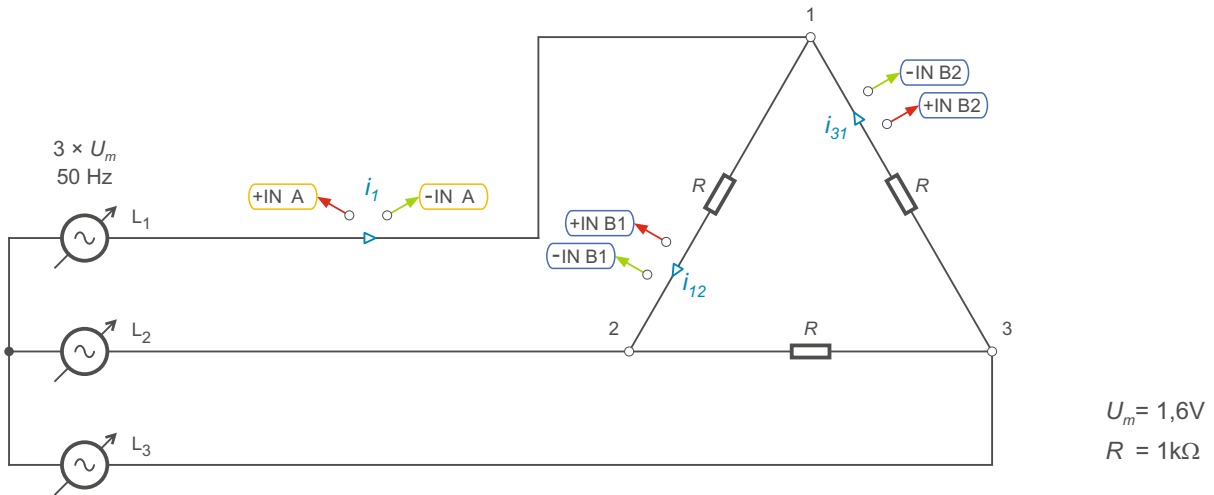
5.9

Zapojení do trojúhelníku - fázový sdružený proud

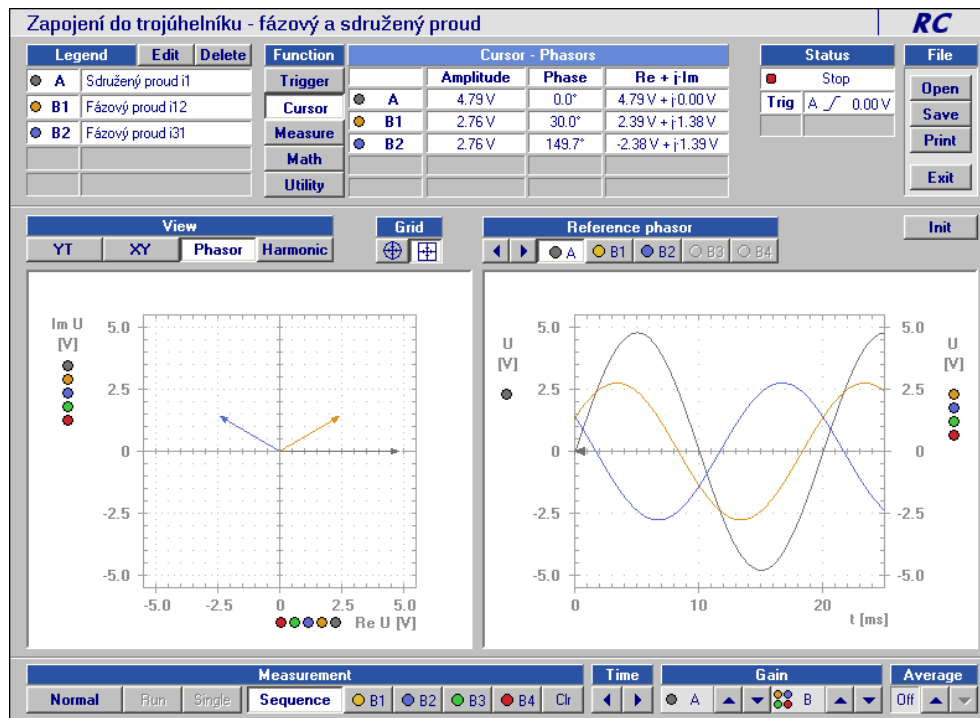
Úkol

Zobrazte vztah mezi sdruženým proudem i_1 a příslušnými fázovými proudy i_{12} a i_{31} pro symetrickou odporovou zátěž zapojenou do trojúhelníku.

Schéma

Měření

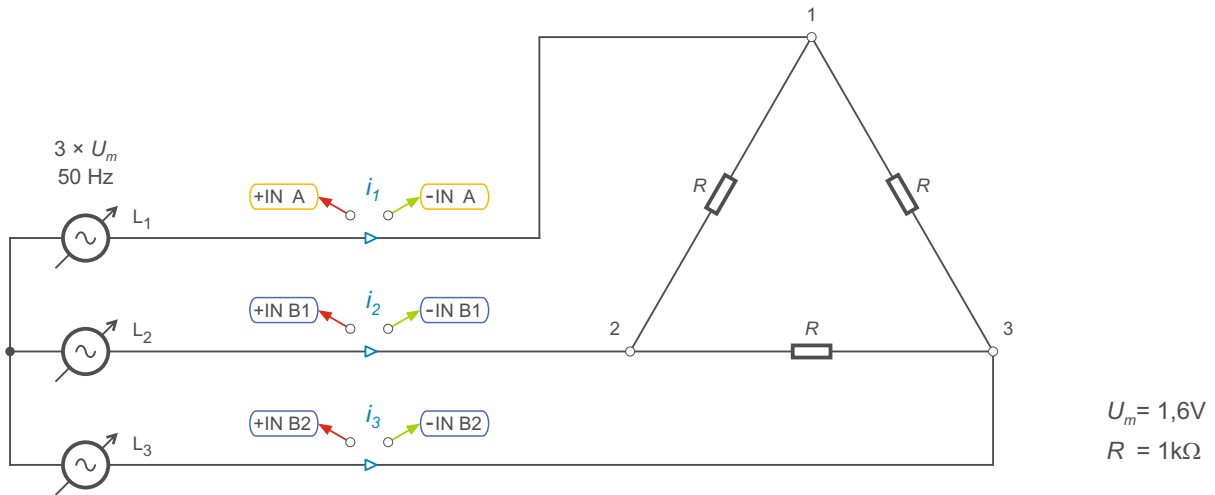
5.10

Zapojení do trojúhelníku - symetrická odporová zátěž

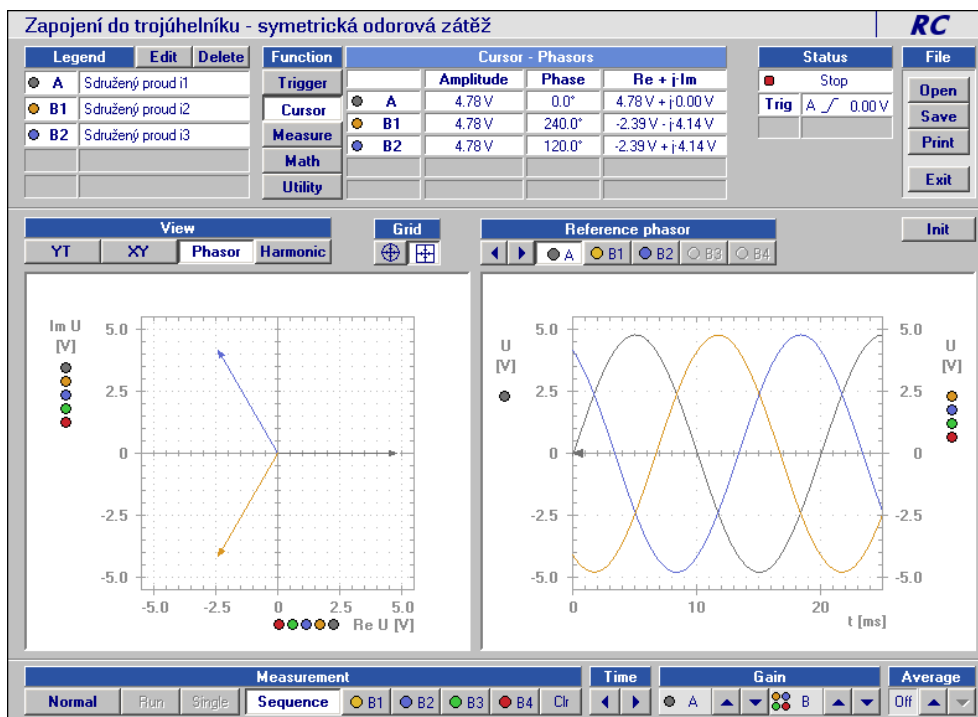
Úkol

Zobrazte sdružené proudy i_1 , i_2 a i_3 pro symetrickou odporovou zátěž zapojenou do trojúhelníku.

Schéma

Měření

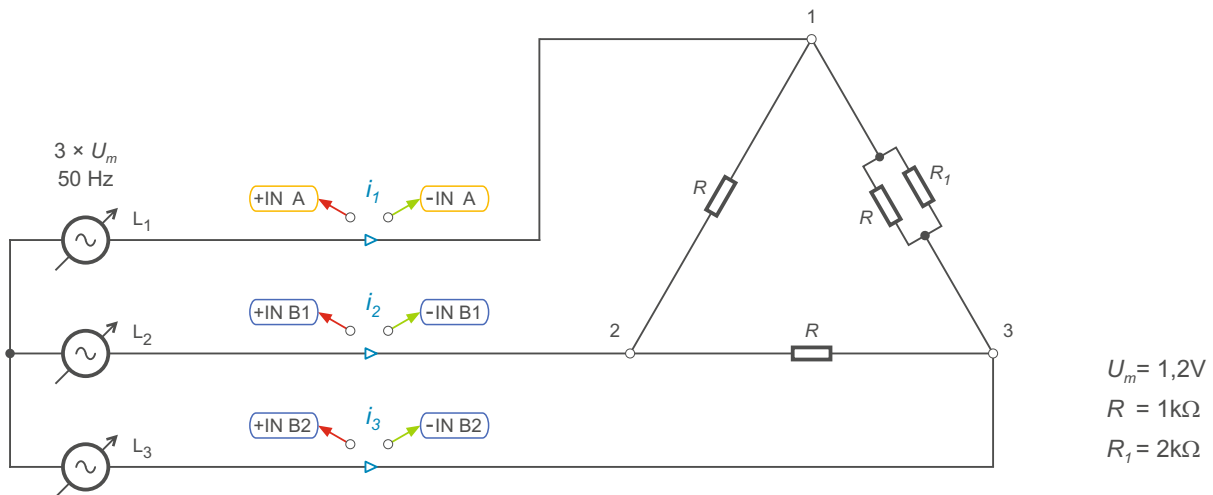

5.11 Zapojení do trojúhelníku - nesymetrická odporová zátěž

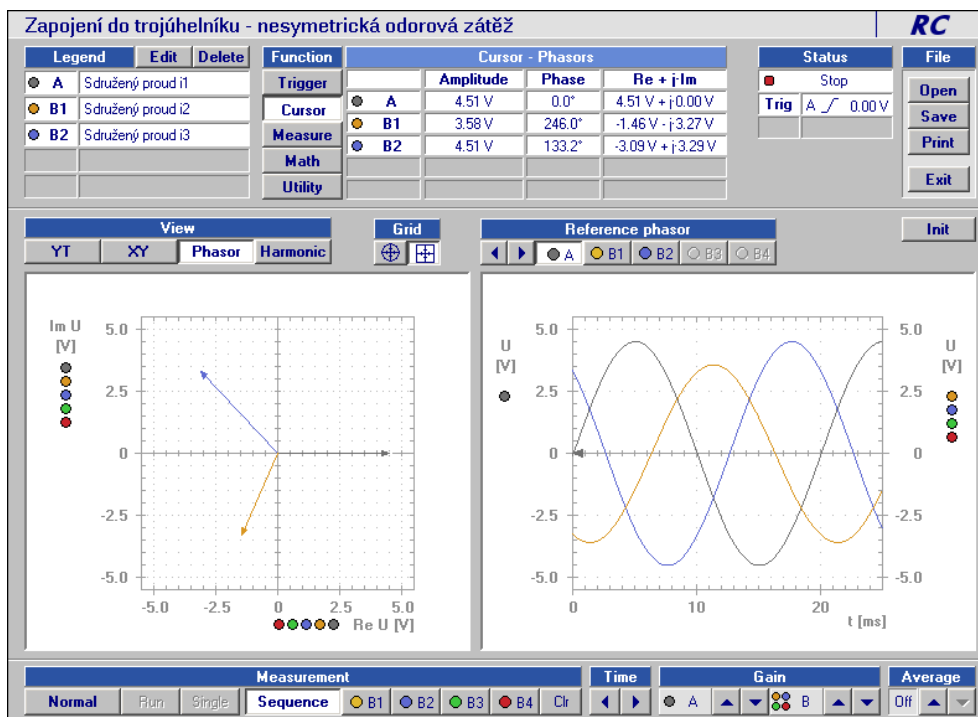
Úkol

Zobrazte sdružené proudy i_1 , i_2 a i_3 pro nesymetrickou odporovou zátěž zapojenou do trojúhelníku.

Schéma

Měření

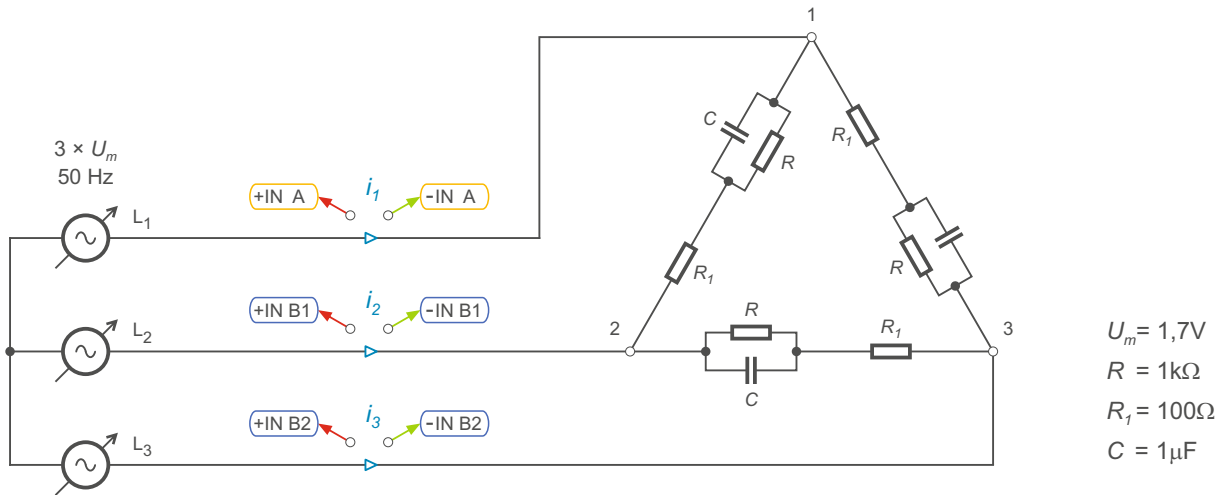

5.12 Zapojení do trojúhelníku - symetrická impedanční zátěž

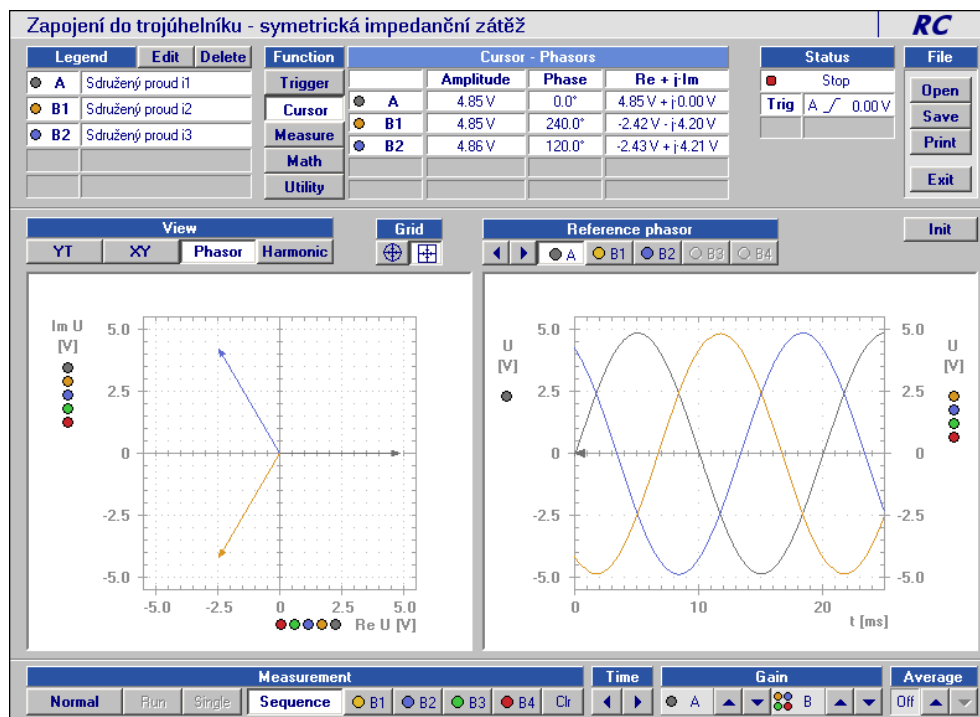
Úkol

Zobrazte sdružené proudy i_1 , i_2 a i_3 pro symetrickou impedanční zátěž zapojenou do trojúhelníku.

Schéma

Měření

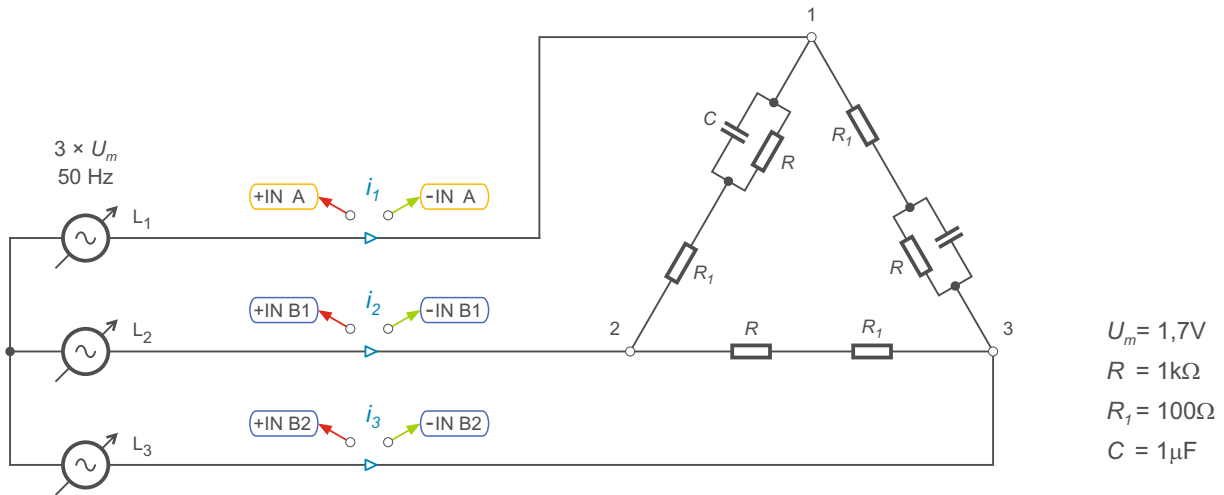

5.13 Zapojení do trojúhelníku - nesymetrická impedanční zátěž

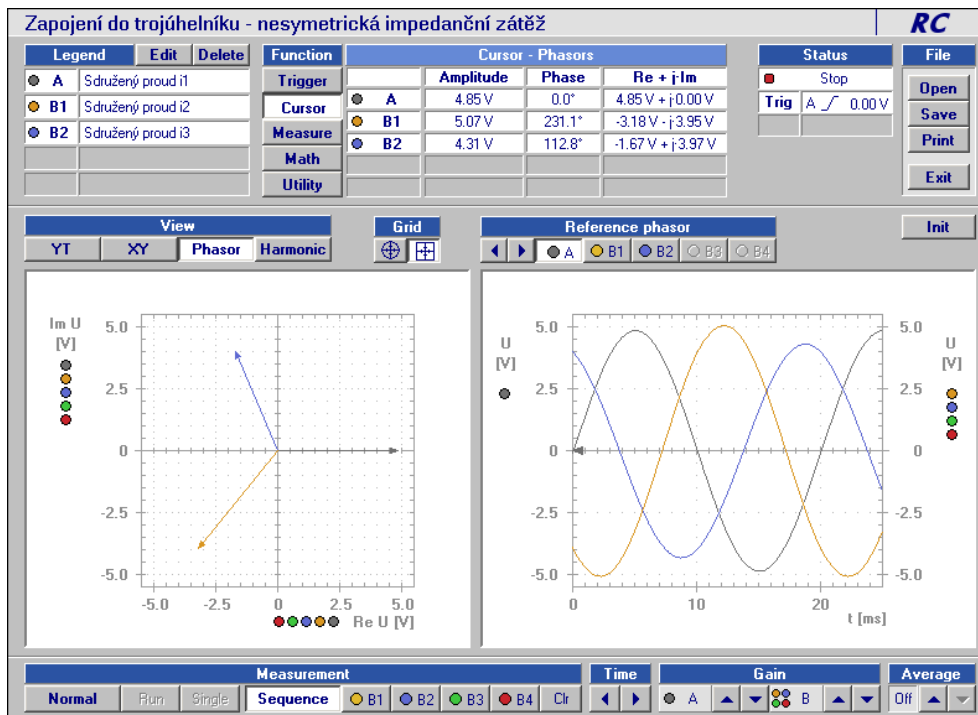
Úkol

Zobrazte sdružené proudy i_1 , i_2 a i_3 pro nesymetrickou impedanční zátěž zapojenou do trojúhelníku.

Schéma

Měření

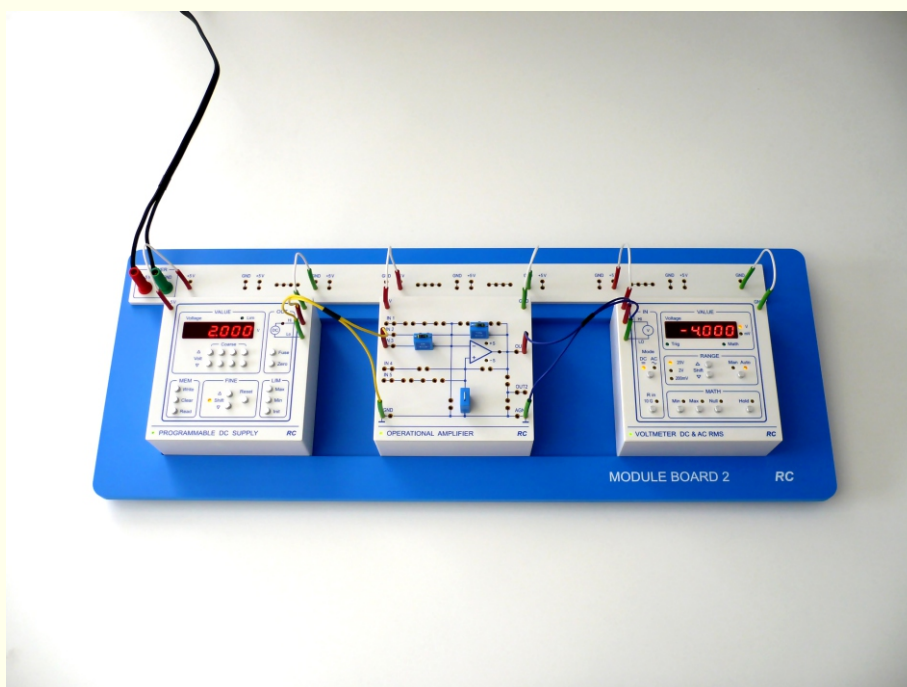

Výukový systém rc2000 - μ LAB

Operační zesilovač

Obsah

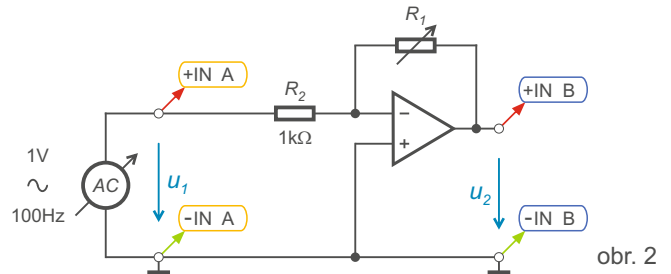
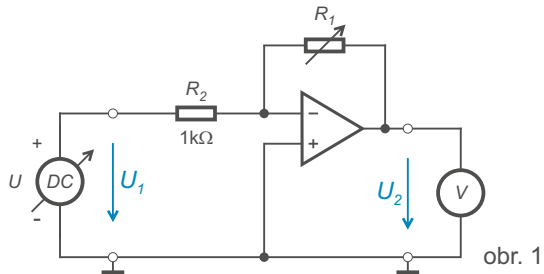
Operační zesilovač	6.0
Invertující zesilovač	6.1
Neinvertující zesilovač	6.2
Napěťový sledovač	6.3
Integrátor	6.4
Derivátor	6.5
Komparátor	6.6
Komparátor s hysterezí	6.7
Rozdílový zesilovač	6.8
Fázový členek	6.9
Astabilní multivibrátor	6.10

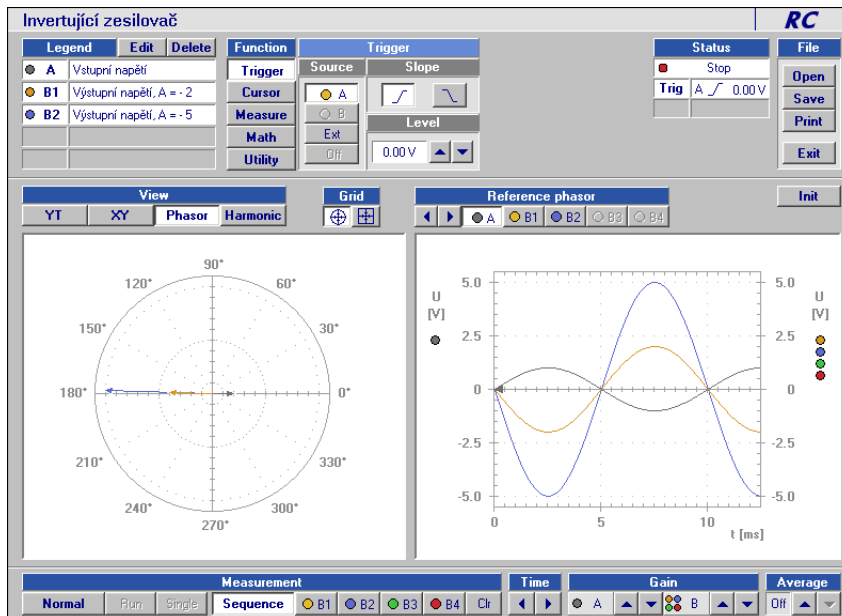
Úkol

Ověřte zapojení operačního zesilovače jako invertujícího zesilovače. Změřte pro stejnosměrné i střídavé napětí. Volte zesílení $A = -2$ a $A = -5$.

Schéma

Měření

Invertující zesilovač - AC napětí

schéma

obr. 2

mód

Osciloskop

zobrazení

Phasor

vzorec

$$A = \frac{U_2}{U_1} = -\frac{R_1}{R_2}$$

hodnoty

● $A = -2 \dots R_2 = 2\text{k}\Omega$

● $A = -5 \dots R_2 = 5\text{k}\Omega$

Invertující zesilovač - DC napětí

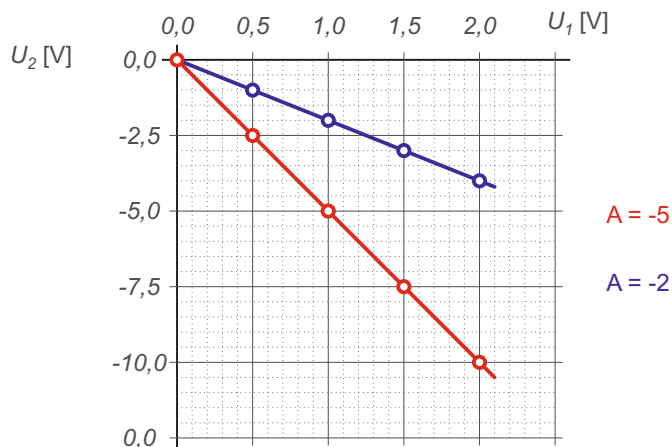
schéma

obr. 1

vzorec

$$A = \frac{U_2}{U_1} = -\frac{R_1}{R_2}$$

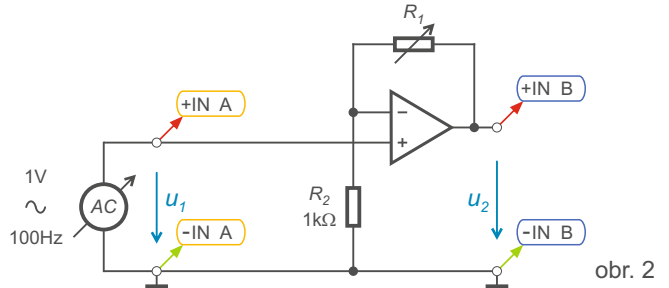
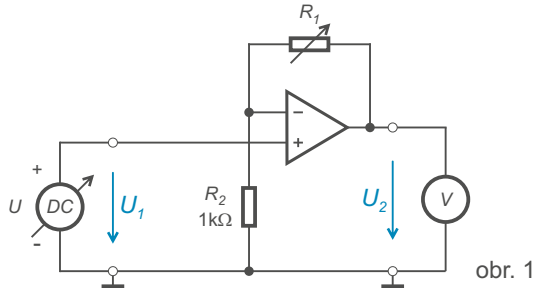
U_1 [V]	0,0	0,5	1,0	1,5	2,0	Zesílení
U_2 [V]	0,0	-1,0	-2,0	-3,0	-4,0	-2
U_2 [V]	0,0	-2,5	-5,0	-7,5	-10,0	-5

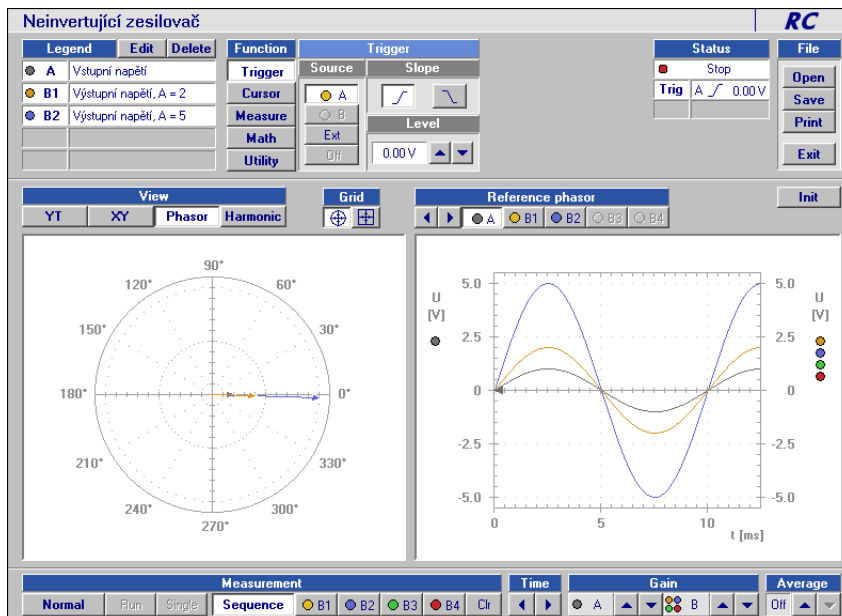
Úkol

Ověřte zapojení operačního zesilovače jako neinvertujícího zesilovače. Změřte stejnosměrné i střídavé napětí. Volte zesílení $A = 2$ a $A = 5$.

Schéma

Měření

Neinvertující zesilovač - AC

schéma

obr. 2

mód

Osciloskop

zobrazení

Phasor

vzorec

$$A = \frac{U_2}{U_1} = \frac{R_1 + R_2}{R_2}$$

hodnoty

● $A = 2 \dots R_2 = 1k\Omega$

● $A = 5 \dots R_2 = 4k\Omega$

U_1 [V]	0,0	0,5	1,0	1,5	2,0	Zesílení
U_2 [V]	0,0	1,0	2,0	3,0	4,0	2
U_2 [V]	0,0	2,5	5,0	7,5	10,0	5

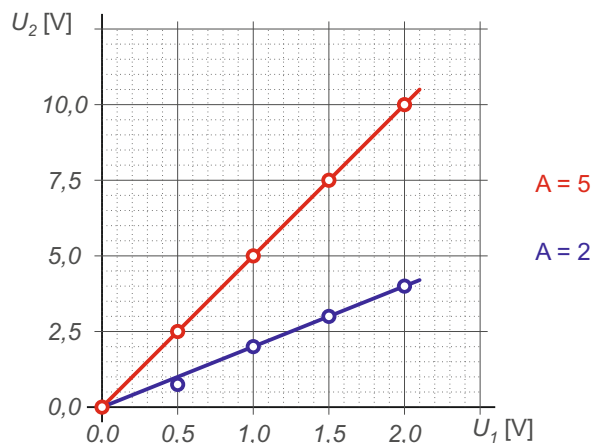
Neinvertující zesilovač - DC

schéma

obr. 1

vzorec

$$A = \frac{U_2}{U_1} = \frac{R_1 + R_2}{R_2}$$

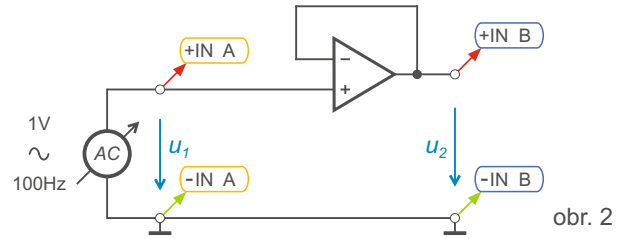
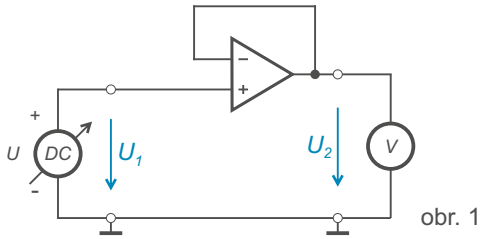
6.3

Napětový sledovač

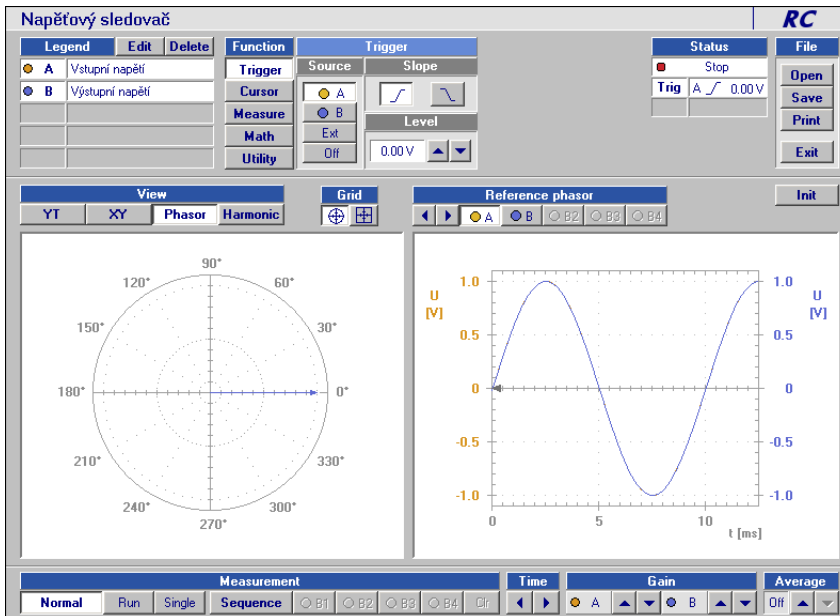
Úkol

Ověřte zapojení operačního zesilovače jako sledovače napětí. Změřte stejnosměrné i střídavé napětí.

Schéma

Měření

Napětový sledovač

schéma

obr. 2

mód

Osciloskop

zobrazení

Phasor

vzorec

$$A = \frac{U_2}{U_1} = 1$$

U_1 [V]	0,0	2,5	5,0	7,5	10,0	Zesílení
U_2 [V]	0,0	2,5	5,0	7,5	10,0	1

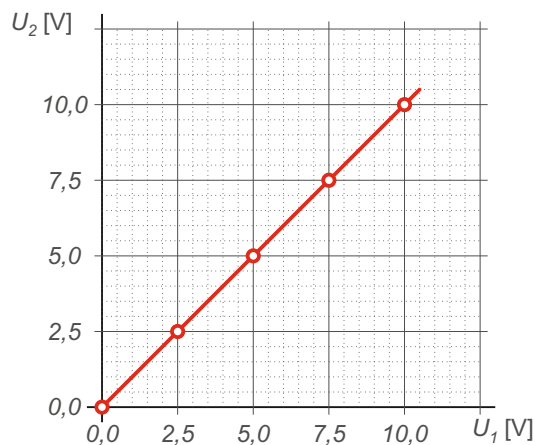
Napětový sledovač

schéma

obr. 1

vzorec

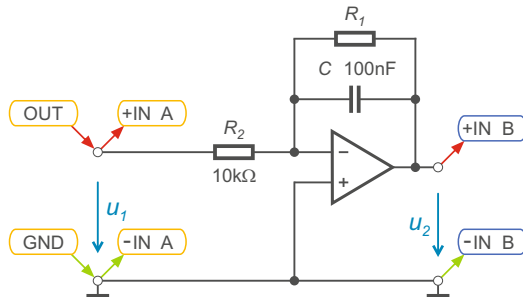
$$A = \frac{U_2}{U_1} = 1$$

Úkol

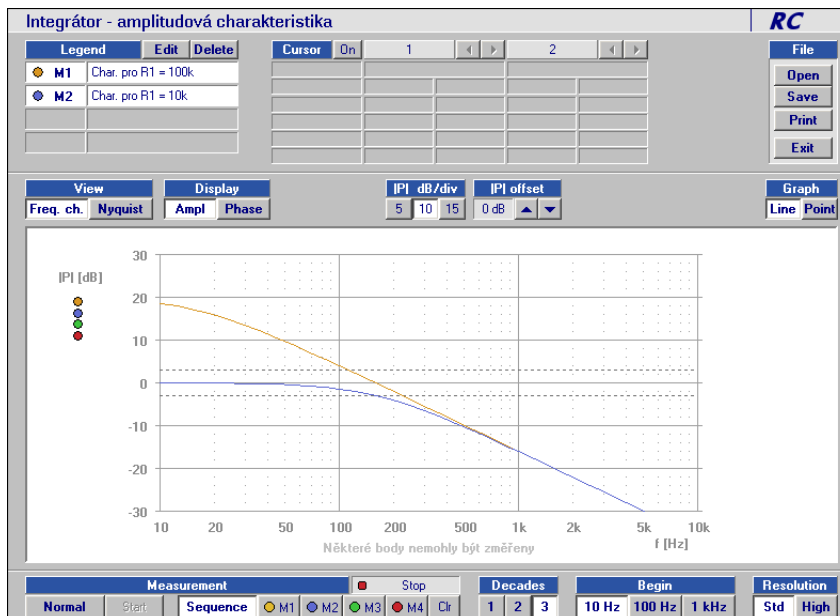
Ověřte zapojení operačního zesilovače jako integrátoru. Volte různé velikosti tlumení pomocí rezistoru R_1 . Změřte ve frekvenční oblasti.

Schéma

obr. 1

Měření

Amplitudová charakteristika

schéma

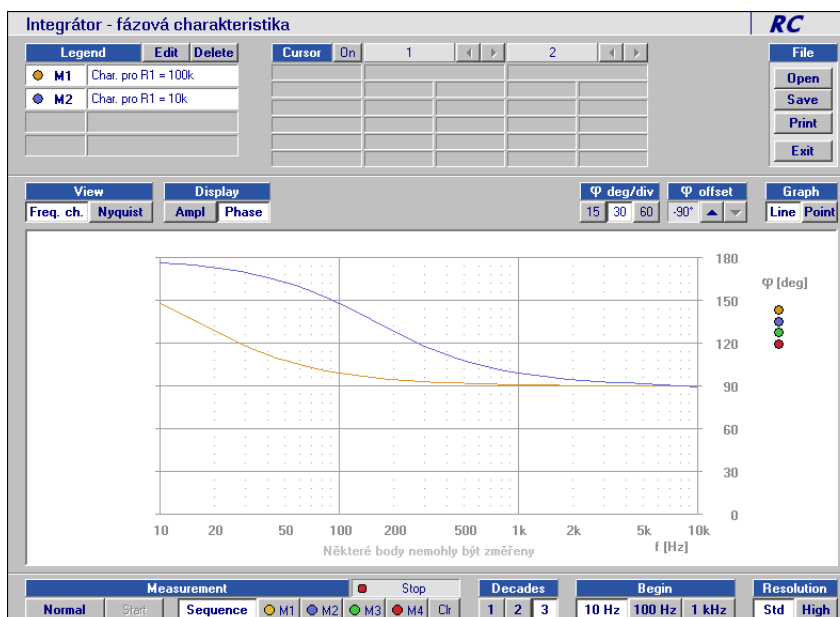
obr. 1

mód

Frekvenční charakteristiky

zobrazení

Amplitude

Fázová charakteristika

schéma

obr. 2

mód

Frekvenční charakteristiky

zobrazení

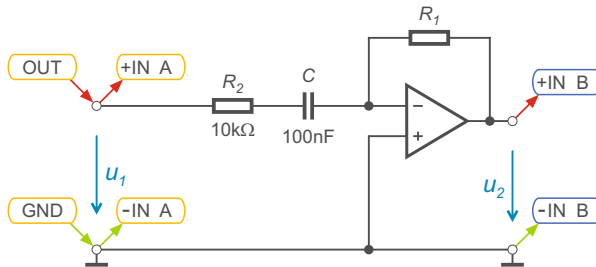
Phase

Úkol

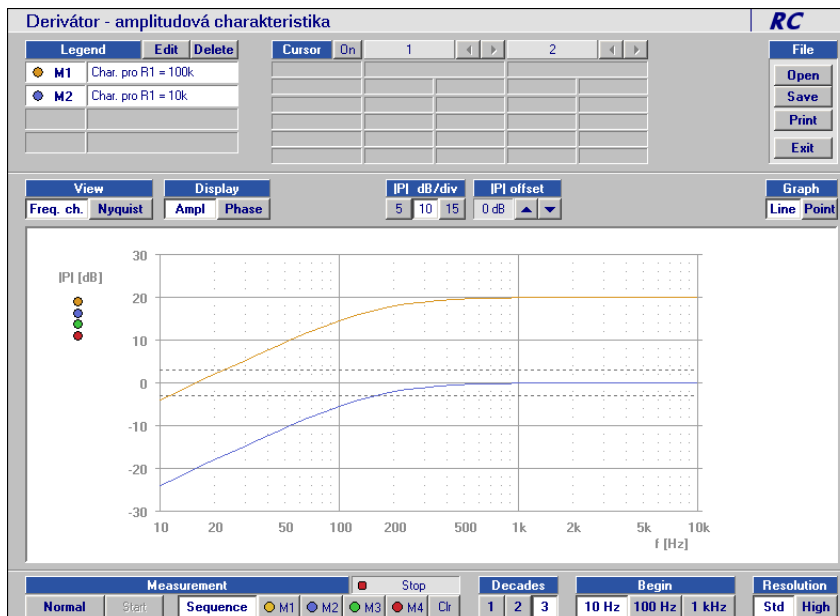
Ověřte zapojení operačního zesilovače jako derivátoru. Změřte ve frekvenční oblasti.

Schéma

obr. 1

Měření

Amplitudová charakteristika

schéma

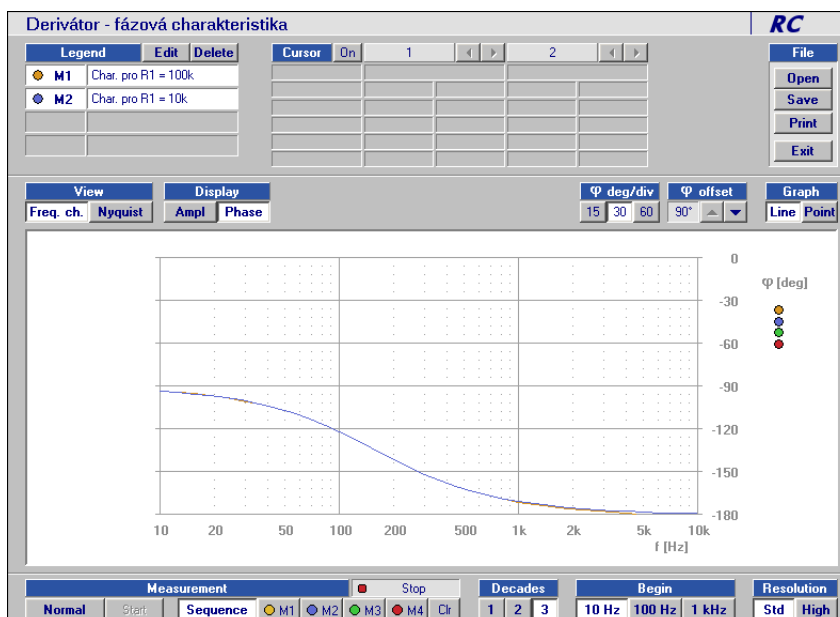
obr. 1

mód

Frekvenční charakteristiky

zobrazení

Amplitude

Fázová charakteristika

schéma

obr. 2

mód

Frekvenční charakteristiky

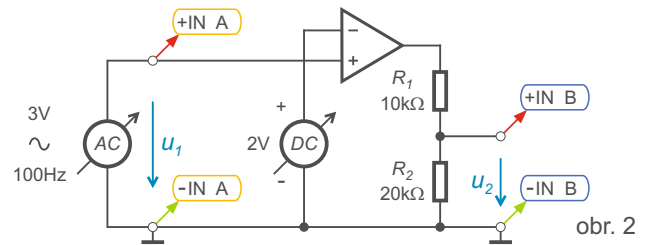
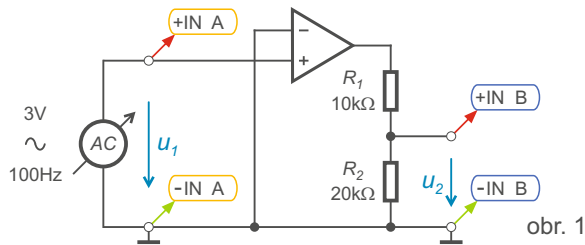
zobrazení

Phase

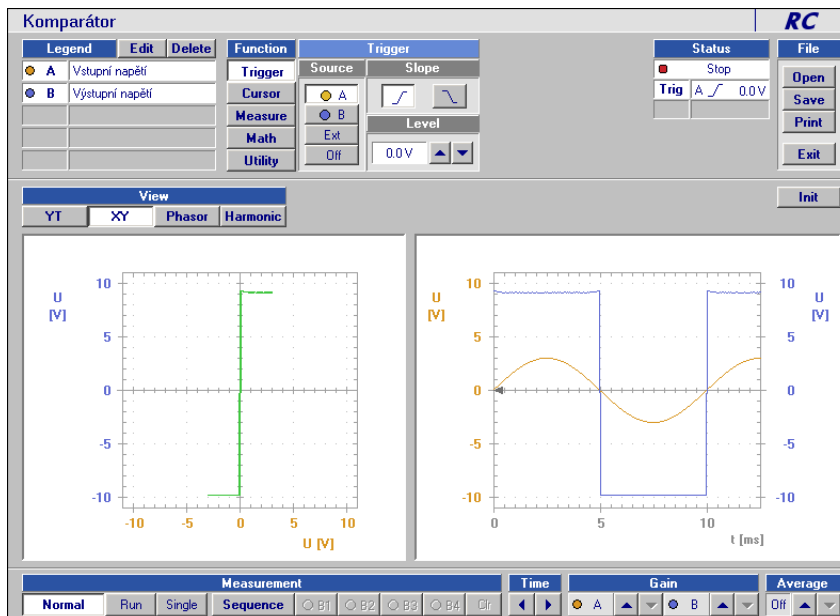
Úkol

Zobrazte průběh vstupního a výstupního napětí komparátoru. Změřte pro nulovou úroveň komparace (obr. 1) a pro nenulovou referenční úroveň komparace (obr. 2).

Schéma

Měření

Komparátor

schéma

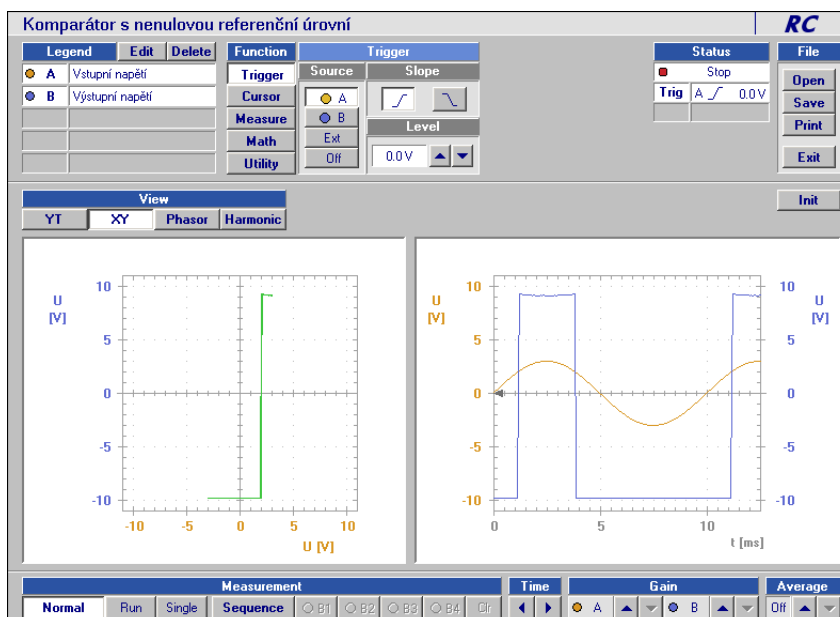
obr. 1

mód

Osciloskop

zobrazení

XY

Komparátor s nenulovou referenční úrovní

mód

obr. 2

schéma

Osciloskop

zobrazení

XY

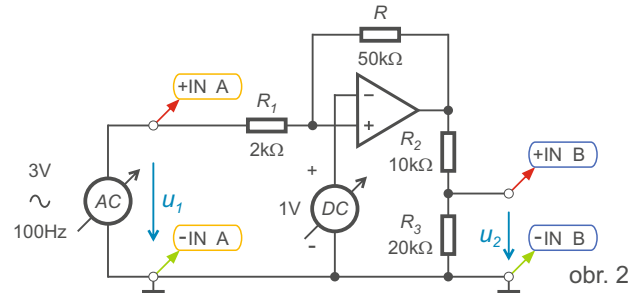
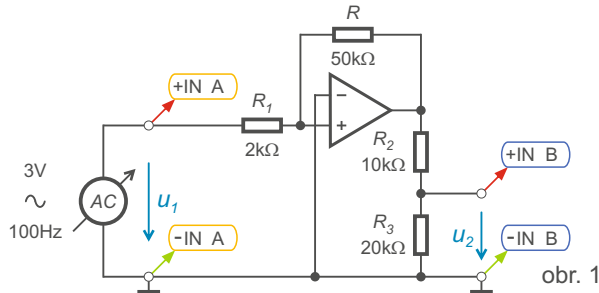
Poznámka

Výstupní dělič tvořený R_1 a R_2 je proto, abychom zobrazili saturační napětí větší než 10V.

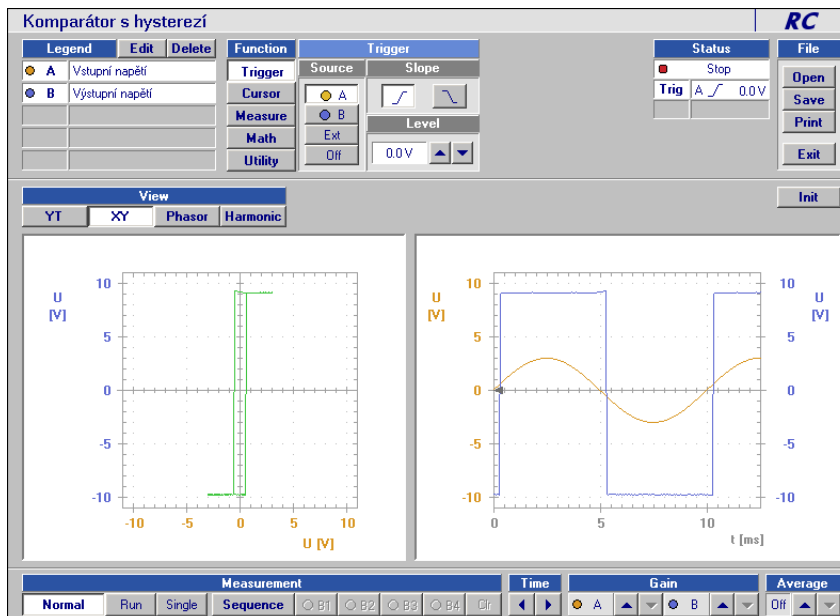
Úkol

Zobrazte průběh vstupního a výstupního napětí komparátoru s hysterezí. Změřte pro nulovou úroveň komparace (obr. 1) a pro nenulovou referenční úroveň komparace (obr. 2).

Schéma

Měření

Komparátor s hysterezí 1

schéma

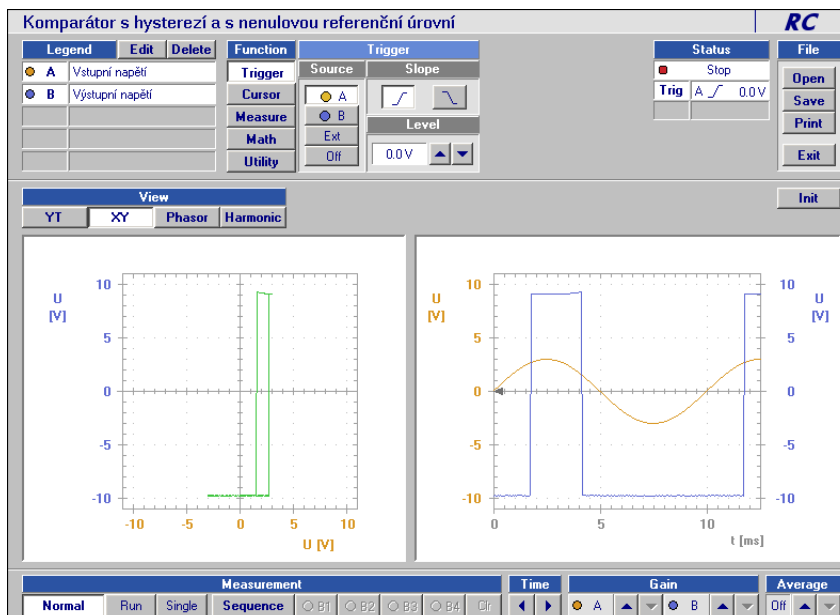
obr. 1

mód

Osciloskop

zobrazení

XY

Komparátor s hysterezí 2

mód

obr. 2

schéma

Osciloskop

zobrazení

XY

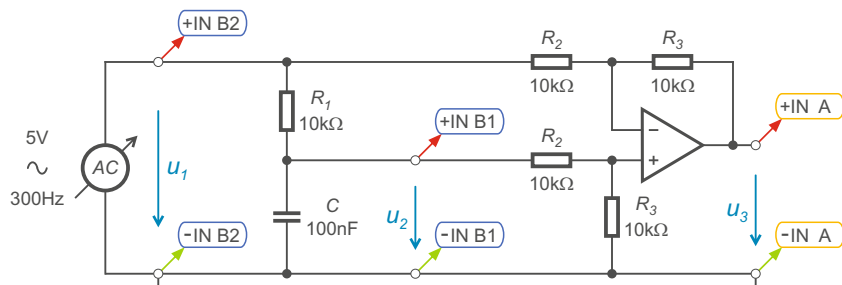
Poznámka

Výstupní dělič tvořený R_1 a R_2 je proto, abychom zobrazili saturační napětí větší než 10V.

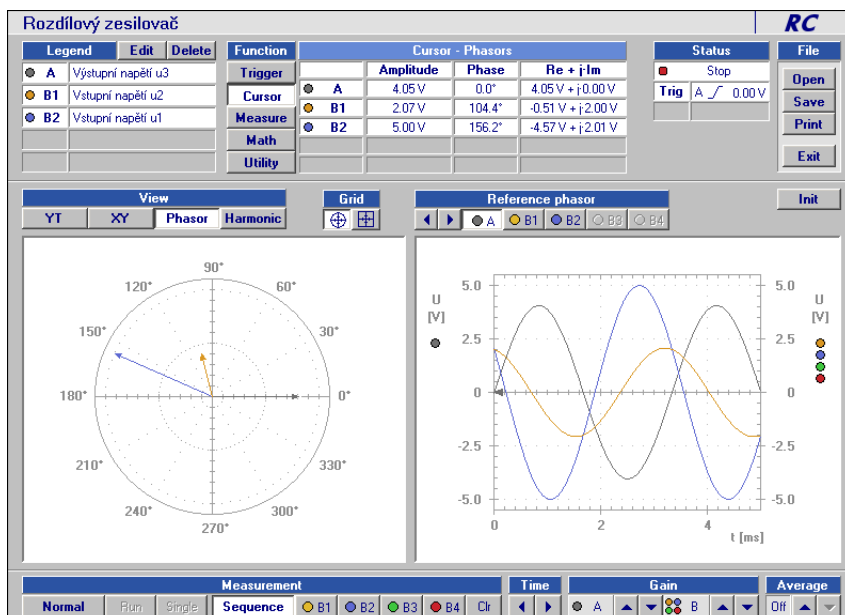
Úkol

Zobrazte průběhy vstupních napětí rozdílového zesilovače u_1, u_2 a jeho výstupního napětí u_3 . Ověřte pomocí kurzorů platnost rovnice $u_3 = u_2 - u_1$.

Schéma

Měření

Rozdílový zesilovač

schéma

obr. 1

mód

Osciloskop

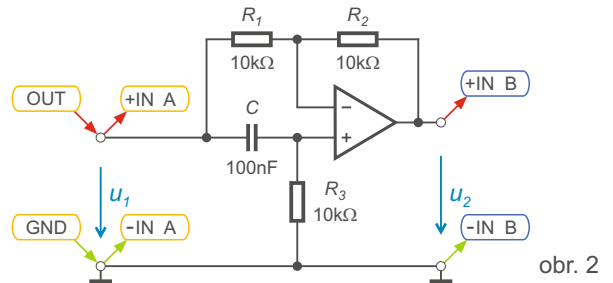
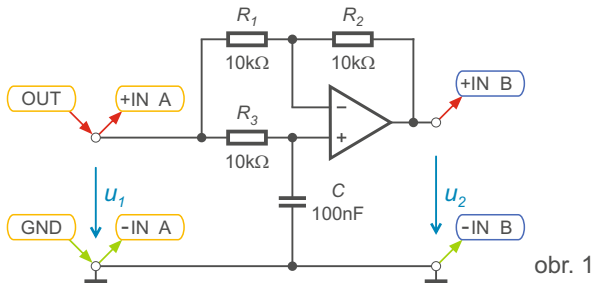
zobrazení

Phasor

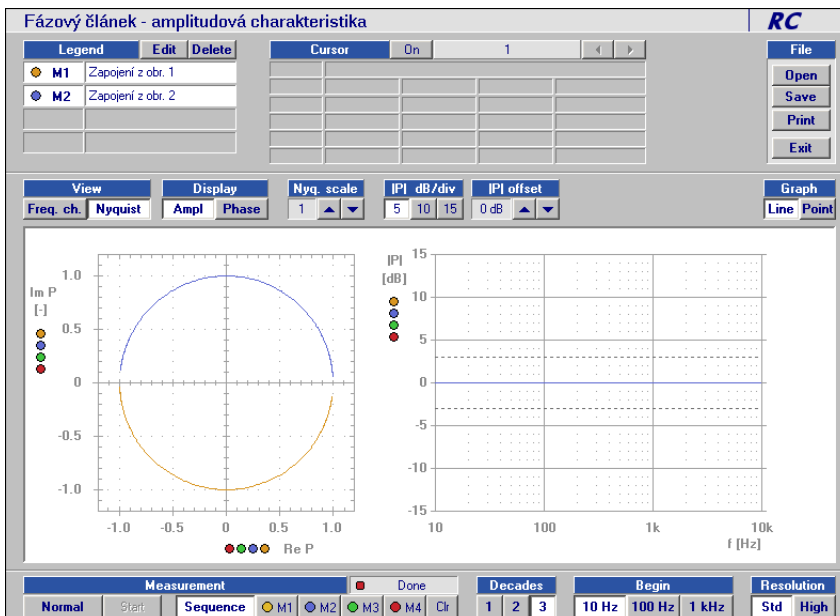
Úkol

Zobrazte amplitudové a fázové frekvenční charakteristiky pro dvě varianty zapojení fázového člunku.

Schéma

Měření

Amplitudová charakteristika

schéma

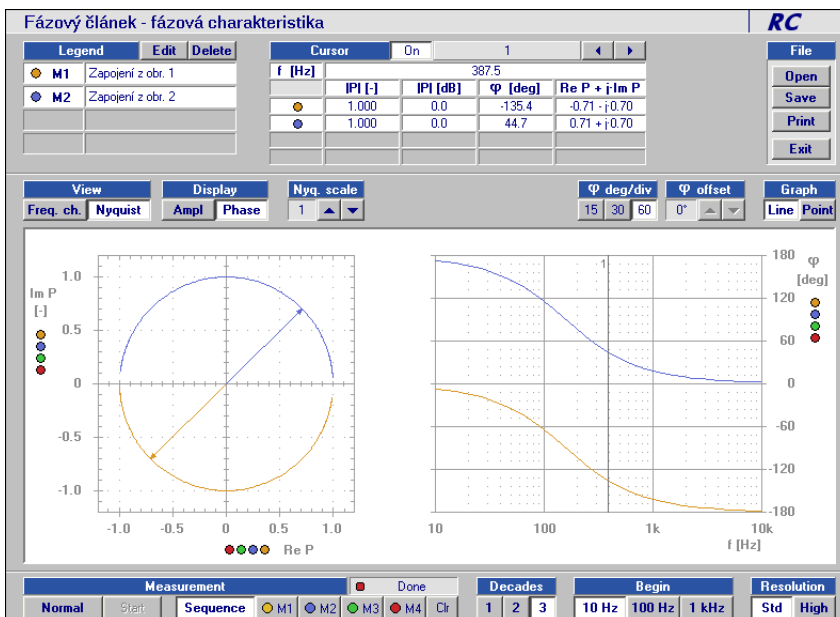
obr. 1

mód

Frekvenční charakteristiky

zobrazení

Amplitude

Fázová charakteristika

schéma

obr. 2

mód

Frekvenční charakteristiky

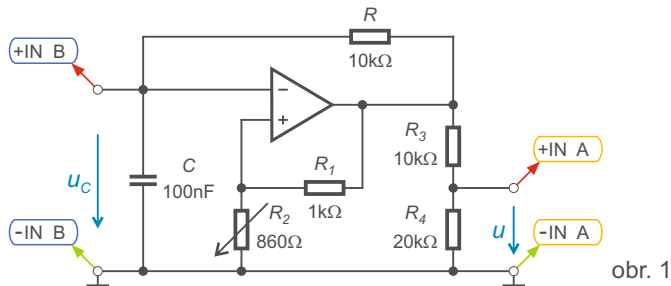
zobrazení

Phase

Úkol

Zobrazte průběhy napětí na kondenzátoru C a na výstupu obvodu. Výstupní perioda je dána rovnicí 1). Pro zjednodušení výpočtu generované frekvence 2) volte $R_2 = 0,86 R_1$.

Schéma

obr. 1

$$T = 2 \cdot R \cdot C \cdot \ln\left(1 + \frac{2 \cdot R_2}{R_1}\right) \quad 1)$$

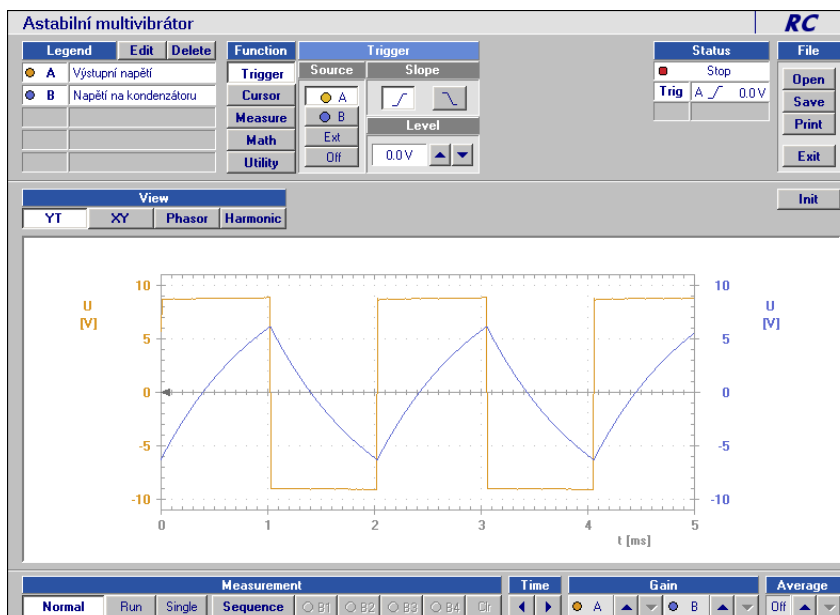
$$\ln\left(1 + \frac{2 \cdot R_2}{R_1}\right) = 1.0006 \doteq 1$$

$$R_1 = 1000\Omega \quad R_2 = 860\Omega$$

$$f \doteq \frac{1}{2 \cdot R \cdot C} \quad 2)$$

$$f \doteq \frac{1}{2 \cdot 10^4 \cdot 10^{-7}} = 500 \text{ Hz}$$

Měření

Astabilní multivibrátor

schéma

obr. 1

mód

Osciloskop

zobrazení

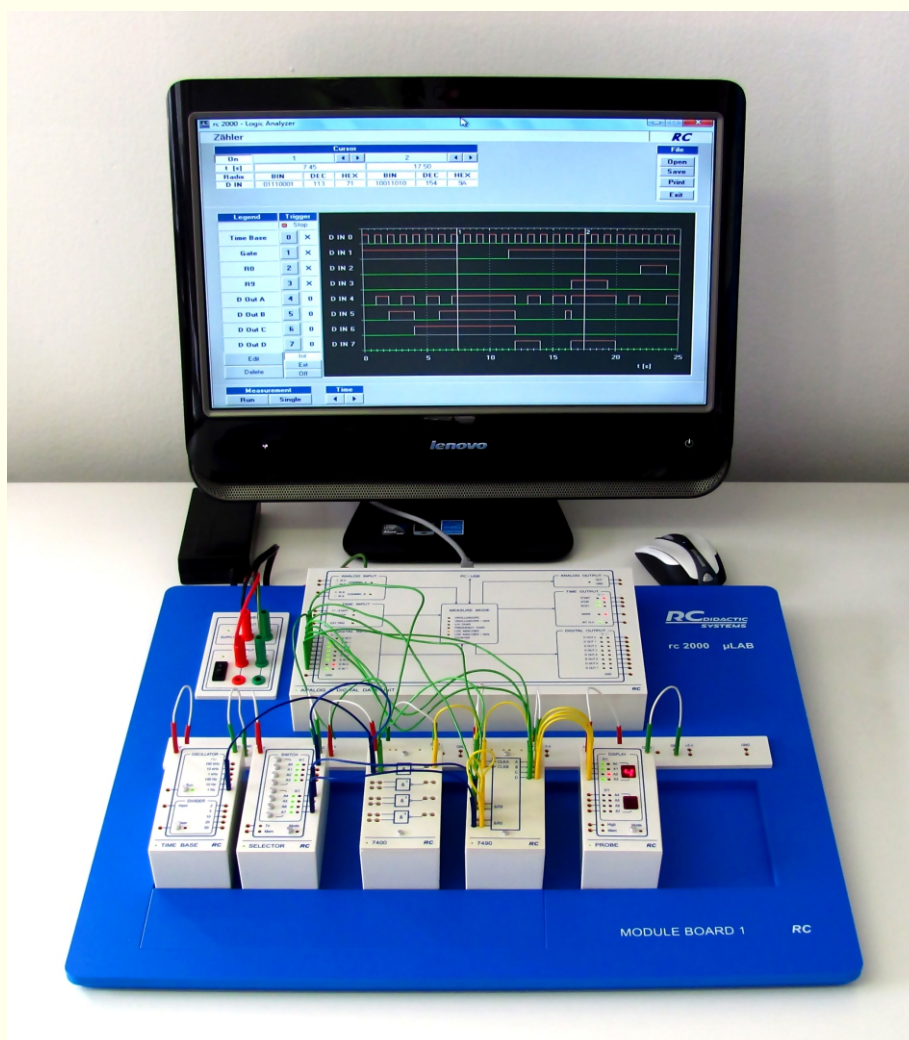
YT

Poznámka

Výstupní dělič tvořený R_1 a R_2 je proto, abychom zobrazili saturační napětí větší než 10V.

Výukový systém rc2000 - μ LAB

Digitální technika

Obsah

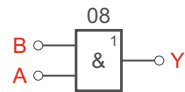
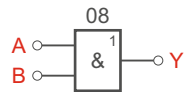
Digitální technika	7.0
Booleova algebra - zákony	7.1
Booleova algebra - převod funkcí NAND	7.2
Booleova Algebra - převod funkcí NOR	7.3
Minimalizace logická funkce	7.4
Řízení výtahu	7.5
Zapojení alarmu	7.6
Indikace funkce ventilátorů	7.7
Sčítačka a odčítačka	7.8
Poloviční a celá sčítačka	7.9
1 bitový komparátor	7.10
Porovnávací obvod	7.11
Kodér a dekodér Grayova kódu	7.12
Čítač (nahoru/dolů)	7.13
Čítač modulo N	7.14
Sekvenční obvod - číslicový rozdílový obvod	7.15

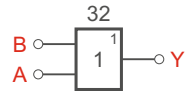
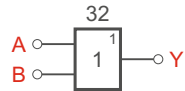
Úkol

Ověřte platnost zákonů Booleovy algebry.

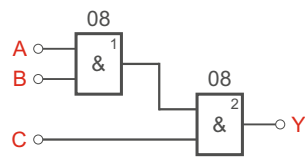
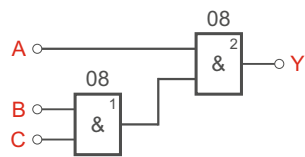
Schema

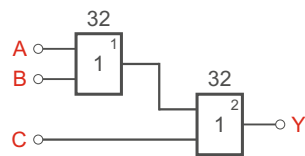
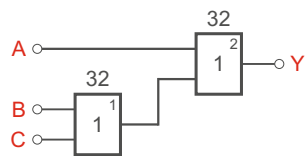
$$Y = A \cdot B \\ = B \cdot A$$

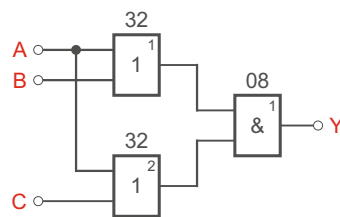
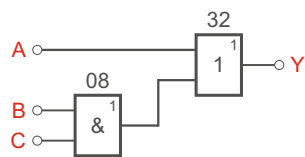
$$Y = A + B \\ = B + A$$

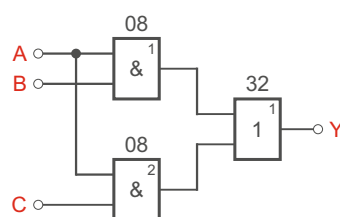
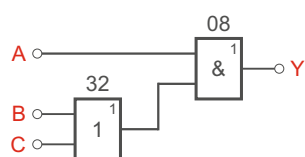
$$Y = A \cdot (B \cdot C) \\ = (A \cdot B) \cdot C$$

$$Y = A + (B + C) \\ = (A + B) + C$$

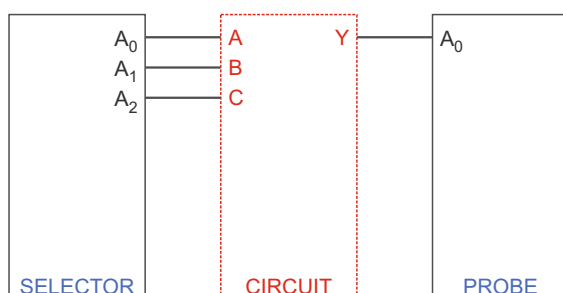

$$Y = A + (B \cdot C) \\ = (A + B) \cdot (A + C)$$

$$Y = A \cdot (B + C) \\ = (A \cdot B) + (A \cdot C)$$

Zapojení

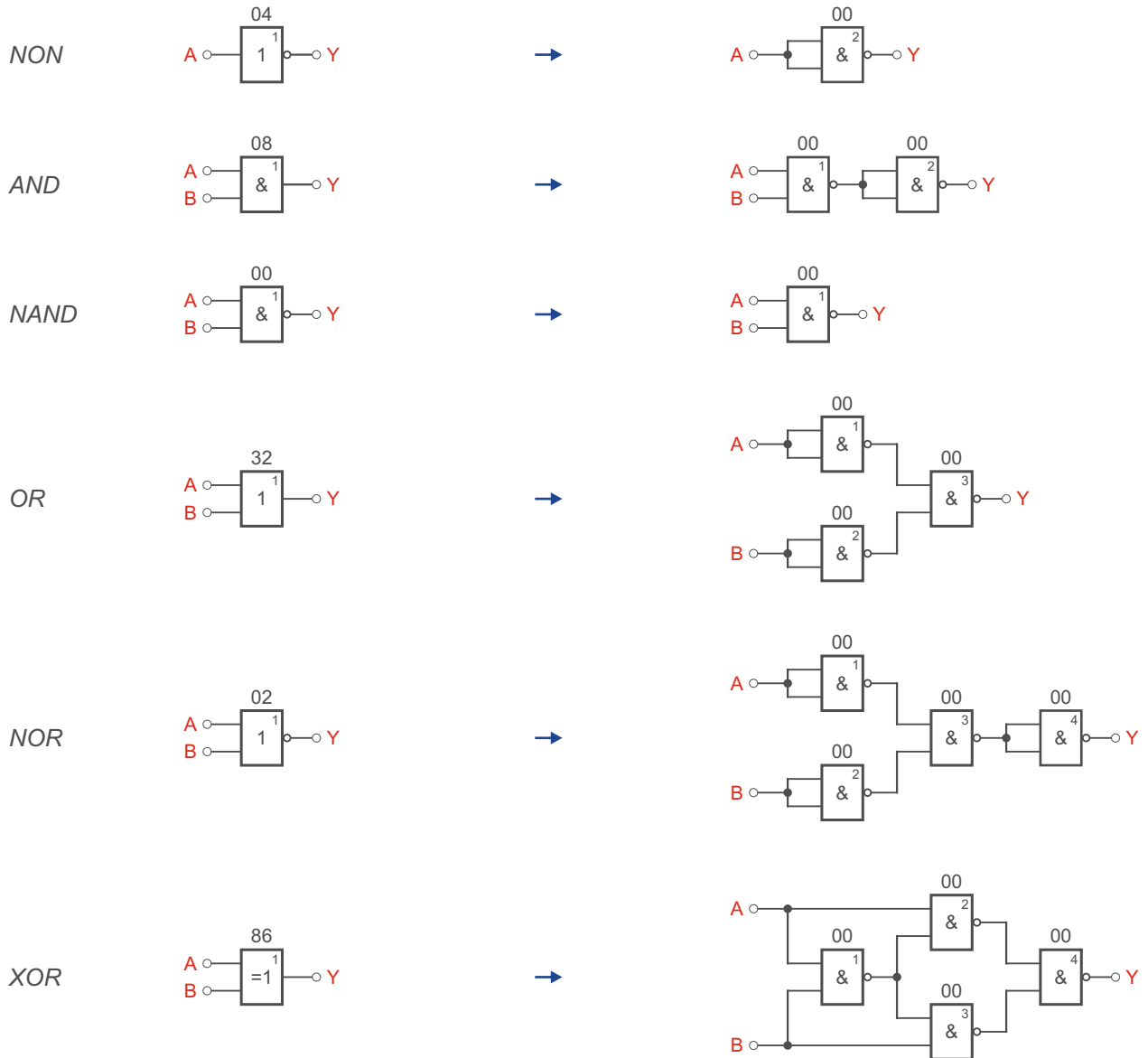
7.2

Booleova algebra - realizace funkcí pomocí NAND

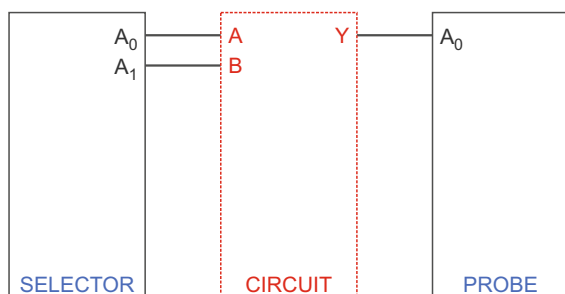
Úkol

Navrhněte a realizujte zapojení základních logických funkcí NON, AND, NAND, OR, NOR a XOR s využitím funkce NAND.

Schema

Zapojení

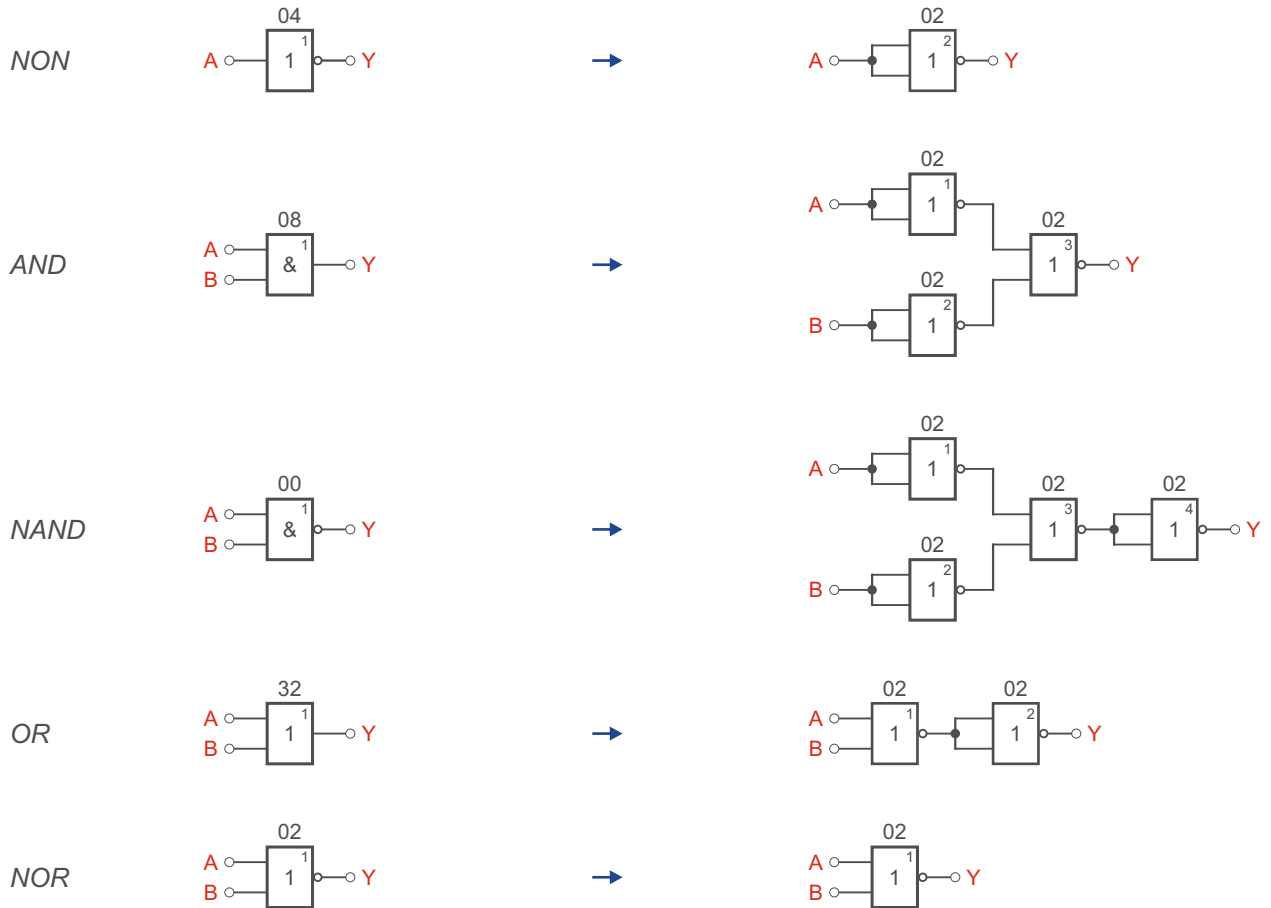
7.3

Booleova algebra - realizace funkcí pomocí NOR

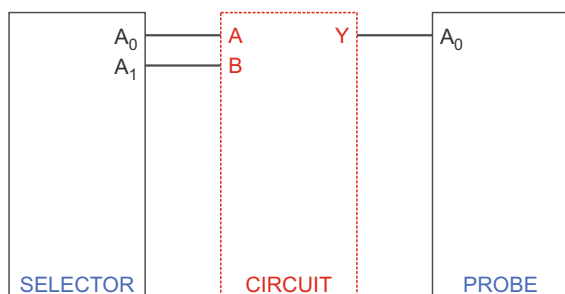
Úkol

Navrhněte a realizujte zapojení základních logických funkcí NON, AND, NAND, OR a NOR s využitím funkce NOR.

Schema

Zapojení

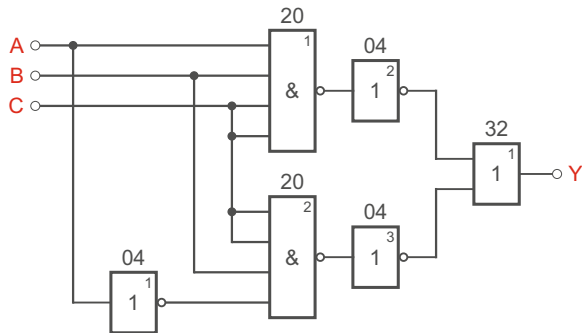
7.4

Minimalizace logické funkce

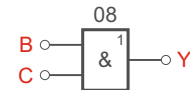
Úkol

Minimalizujte zadanou logickou funkci a výsledek ověřte měřením.

Schema

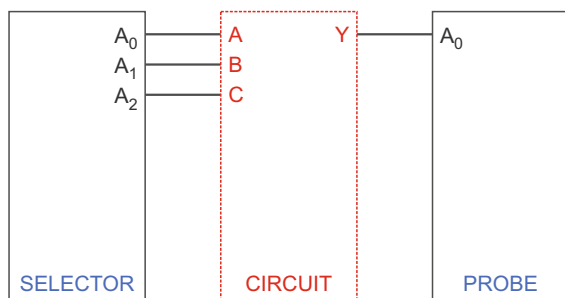

obr. 1

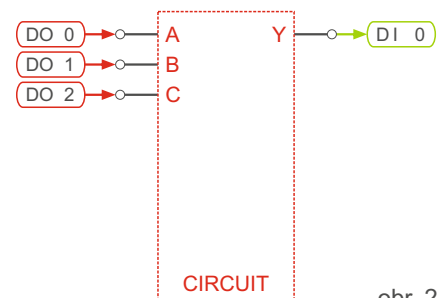

obr. 2

Zapojení

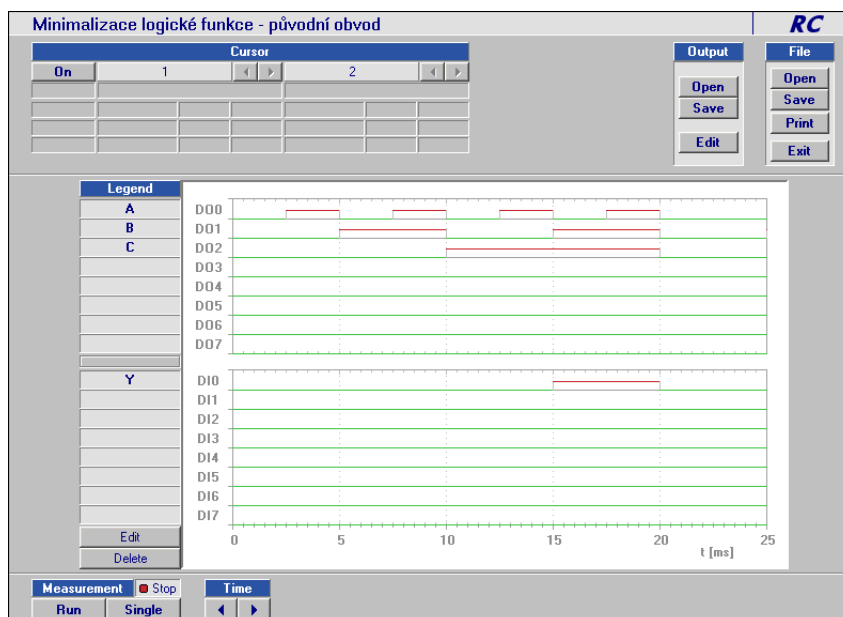

obr. 1

obr. 2

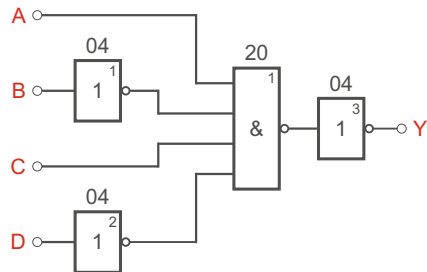
Měření

Úkol

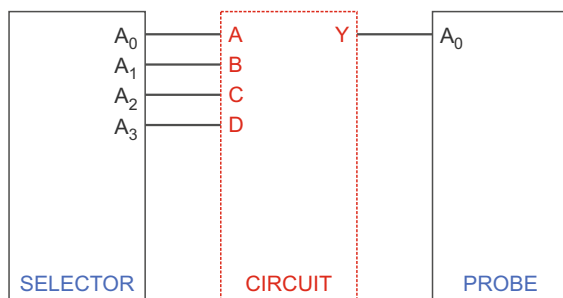
Navrhněte a realizujte logickou funkci pro ovládání výtahu. Motor se rozeběhne, je-li současně stlačeno tlačítko volby patra, není stlačeno nouzové tlačítko STOP, dveře jsou zavřeny a výtah není přetížen.

Schema

A	0	Tlačítko volby patra není stlačeno
	1	Tlačítko volby patra je stlačeno
B	0	Nouzové tlačítko STOP není stlačeno
	1	Nouzové tlačítko STOP je stlačeno
C	0	Dveře nejsou zavřeny
	1	Dveře jsou zavřeny
D	0	Výtah není přetížený
	1	Výtah je přetížený
Y	0	Motor výtahu neběží
	1	Motor výtahu běží

Zapojení

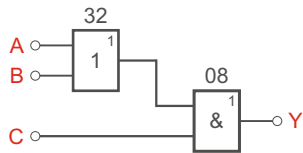
7.6

Zapojení alarmu

Úkol

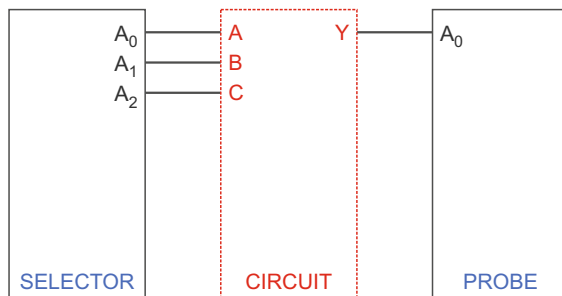
Navrhněte a realizujte logickou funkci zabezpečovacího zařízení pro hlídání okna a dveří objektu. Je-li zařízení zapnuto, dojde při otevření okna, dveří nebo obou současně k poplachu.

Schema

A	0	Okno zavřené
	1	Okno otevřené
B	0	Dveře zavřené
	1	Dveře otevřené
C	0	Zařízení vypnuté
	1	Zařízení zapnuté
Y	0	Siréna nehouká
	1	Siréna houká

Zapojení

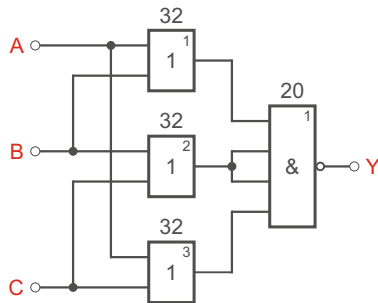

Úkol

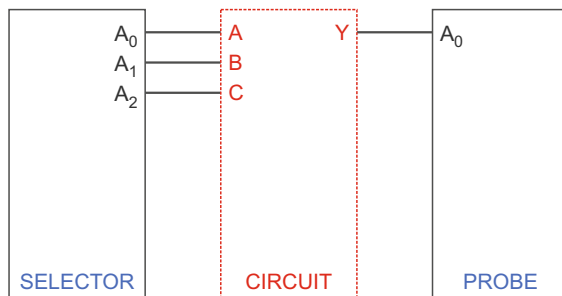
Navrhněte a realizujte logickou funkci signalizace provozu ventilátorů v tunelu. Kontrolní světlo začne svítit, jestliže ze tří instalovaných ventilátorů jsou v chodu méně než dva (tj. jeden nebo žádný).

Schema

A	0	Ventilátor 1 stojí
	1	Ventilátor 1 běží
B	0	Ventilátor 2 stojí
	1	Ventilátor 2 běží
C	0	Ventilátor 3 stojí
	1	Ventilátor 3 běží
Y	0	Signalizace nesvítí
	1	Signalizace svítí

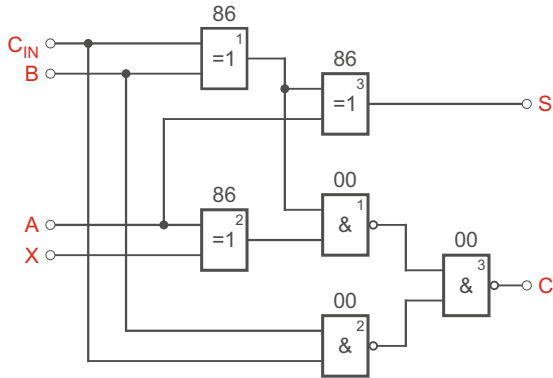
Zapojení

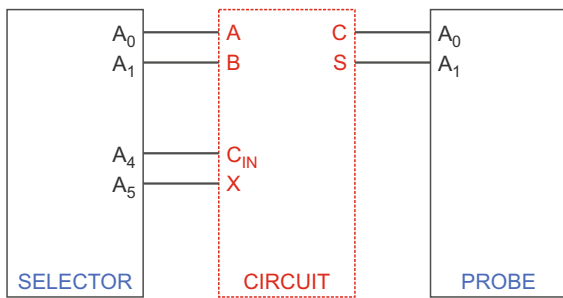
Úkol

Realizujte zapojení obvodu pro sčítání a odčítání dvou jednobitových čísel s přenosem z nižšího řádu a přenosem do vyššího řádu.

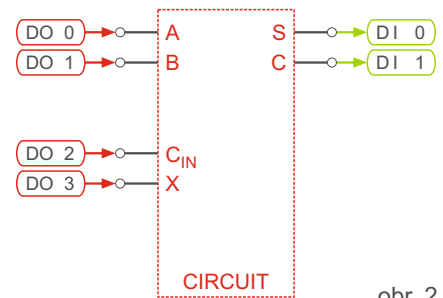
Schema

Zapojení

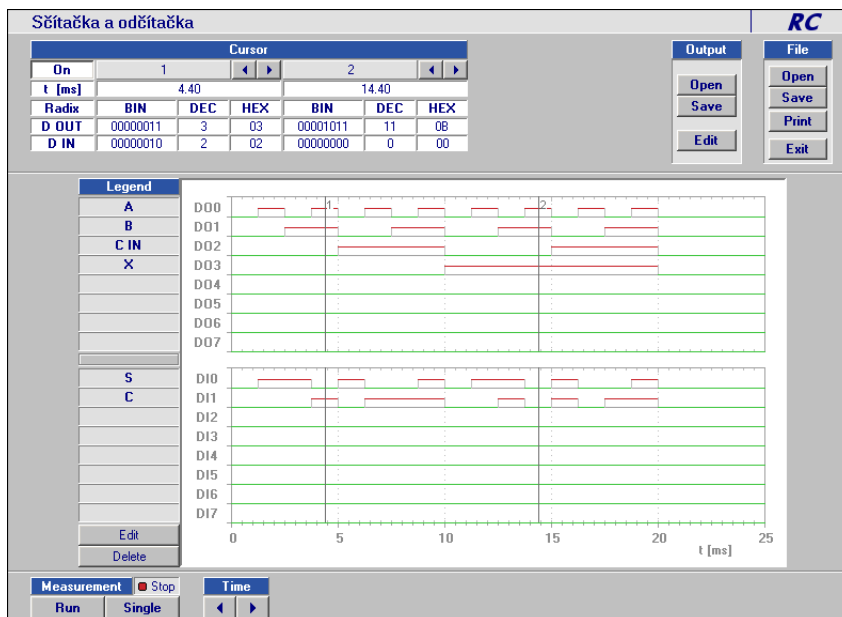

obr. 1

obr. 2

Měření

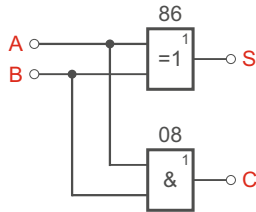
7.9

Poloviční a celá sčítačka

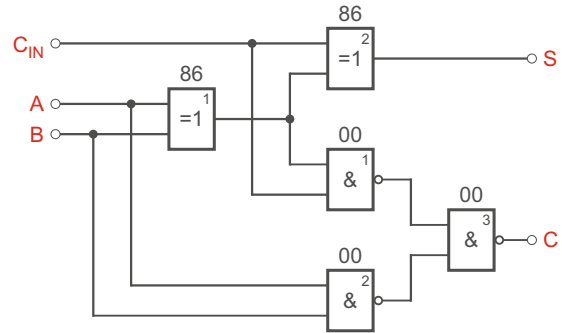
Úkol

Realizujte zapojení obvodu pro sčítání dvou jednobitových čísel bez přenosu (poloviční sčítačka), a s přenosem (celá sčítačka).

Schema

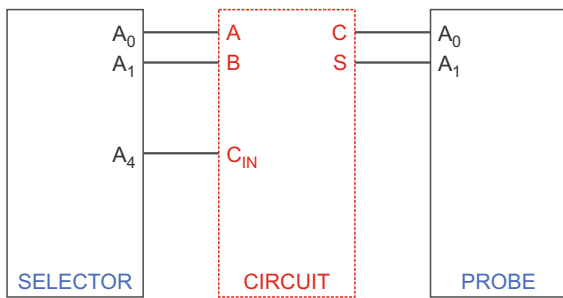

obr. 1

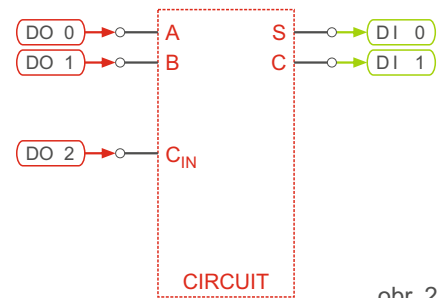

obr. 2

Zapojení

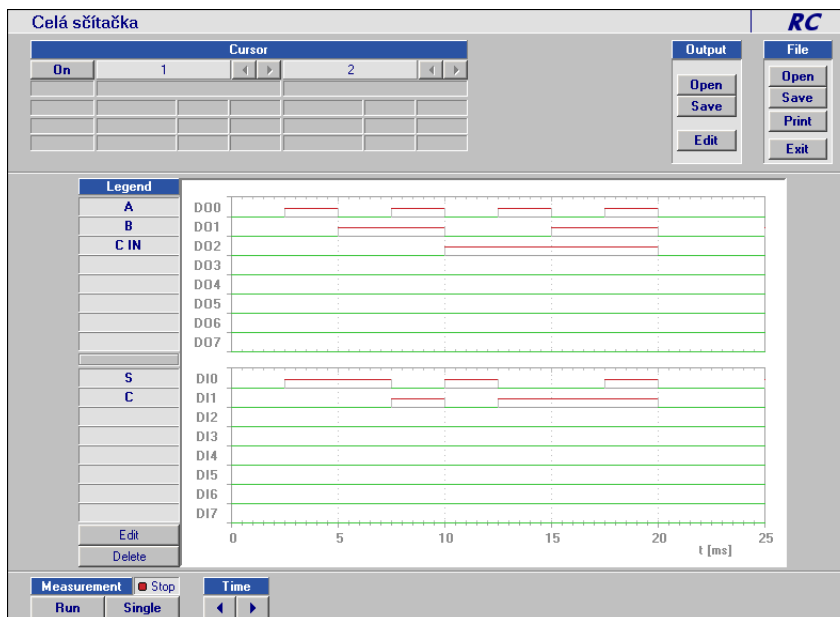

obr. 1

obr. 2

Měření

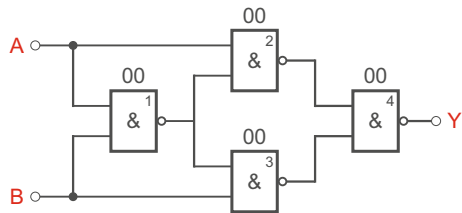
7.10

Jednobitový komparátor

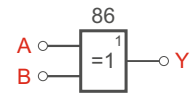
Úkol

Sestavte a zkontrolujte obvod, který porovnává dvě jednobitová čísla.

Schema

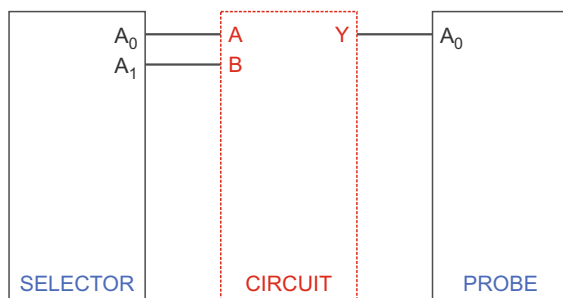

obr. 1

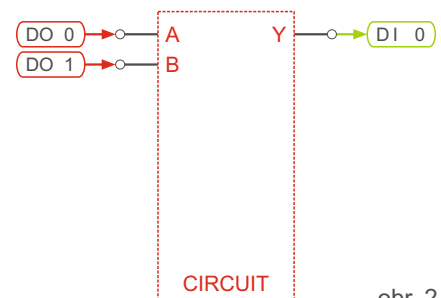

obr. 2

Zapojení

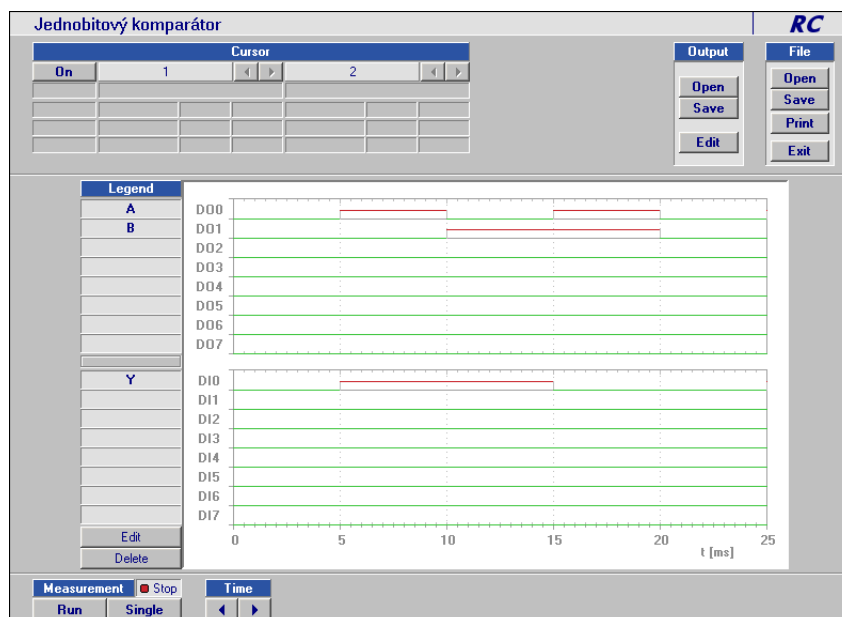

obr. 1

obr. 2

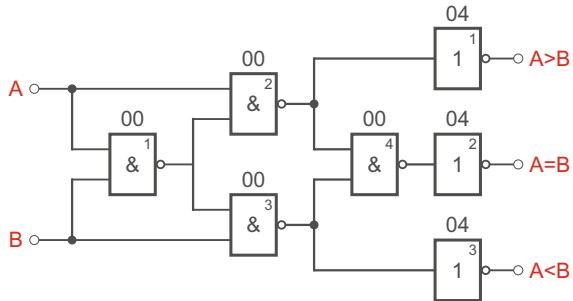
Měření

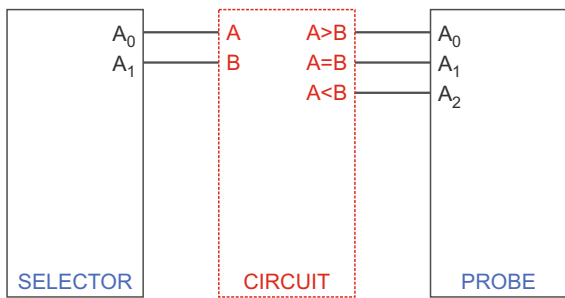
Úkol

Realizujte zapojení obvodu pro porovnání dvou jednobitových čísel. Obvod bude mít výstupy $A > B$, $A = B$, $A < B$.

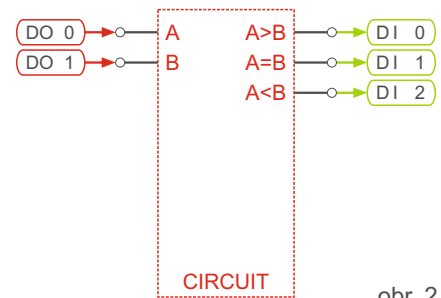
Schema

Zapojení

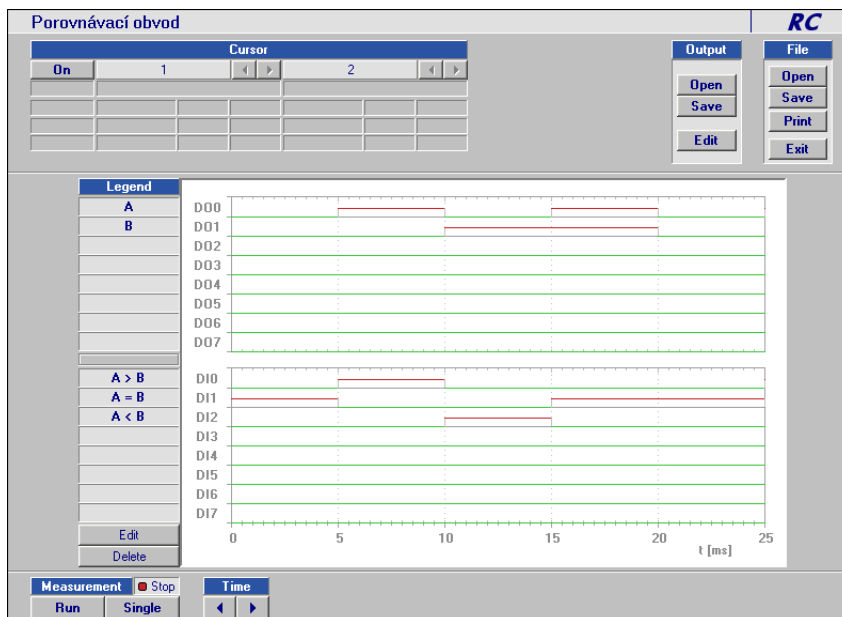

obr. 1

obr. 2

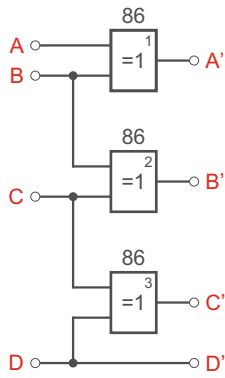
Měření

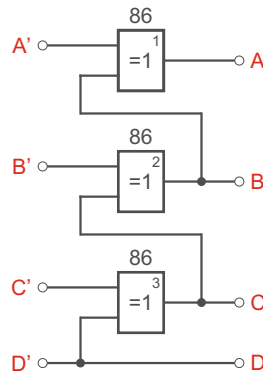
Úkol

Realizujte zapojení převodníku, který převede čísla z binárního kódu do Grayova kódu.

Schema

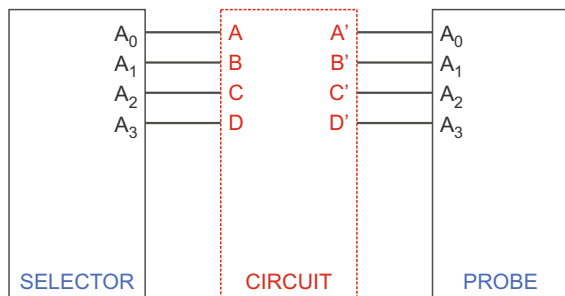
obr. 1

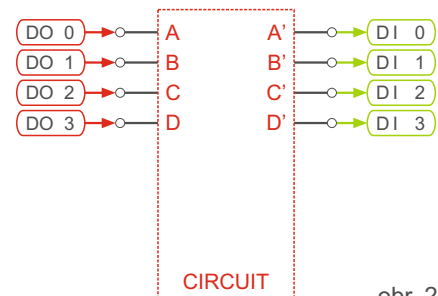
obr. 2

Desítková Soustava	Binární kód	Grayův kód
	DCBA	D'C'B'A'
0	0000	0000
1	0001	0001
2	0010	0011
3	0011	0010
4	0100	0110
5	0101	0111
6	0110	0101
7	0111	0100
8	1000	1100
9	1001	1101
10	1010	1111
11	1011	1110
12	1100	1010
13	1101	1011
14	1110	1001
15	1111	1000

Zapojení

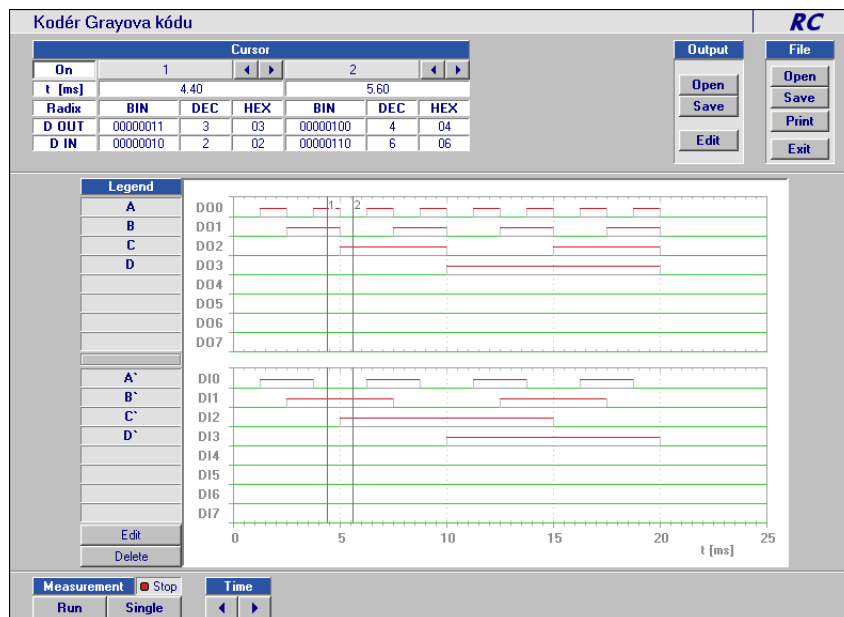

obr. 1

obr. 2

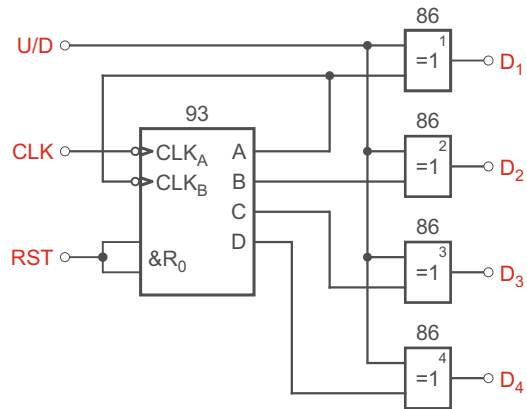
Měření

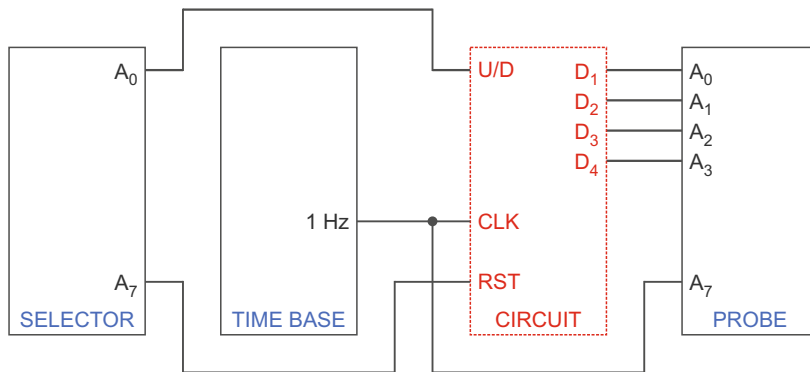
Úkol

Navrhněte a realizujte čítač s obvodem 7493, schopný čítat nahoru i dolů. Ověřte jeho funkci.

Schema

Zapojení

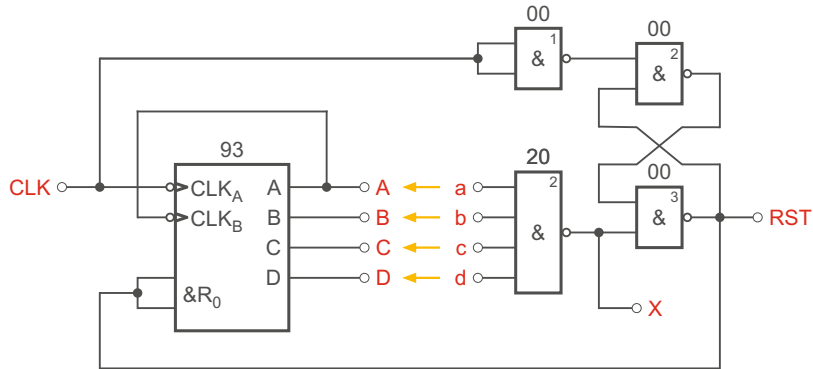
7.14

Čítač modulo N

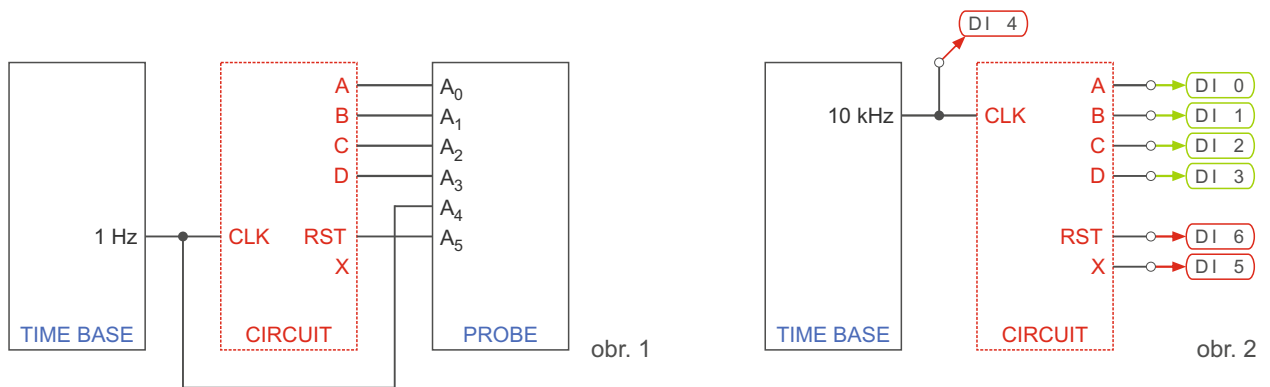
Úkol

Navrhněte a realizujte čítač modulo 2-15 s obvodem 7493. Ověřte jeho funkci.

Schema

Zapojení

Měření

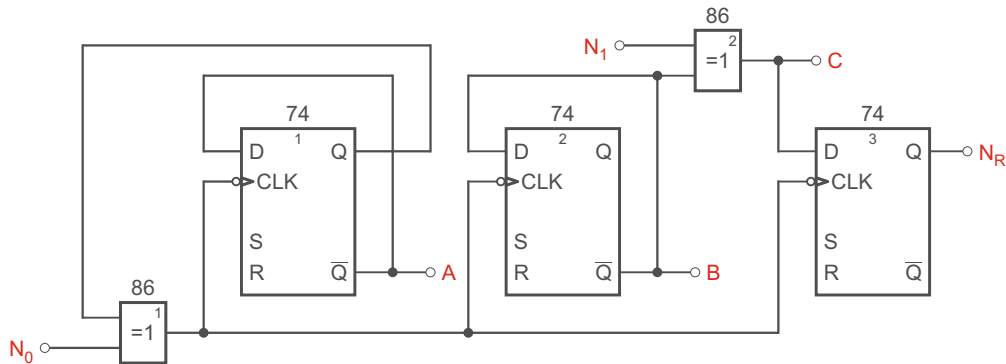

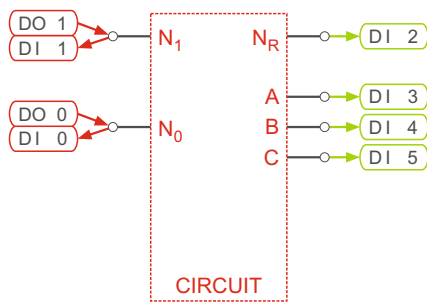
Úkol

Sestavte a proměřte obvod, který vytváří rozdíl počtu pulzů dvou průběhů. Proměřte obvod pro synchronizované průběhy, kdy $N_0 > N_1$ resp. $N_1 > N_0$, a pro nesynchronizované průběhy.

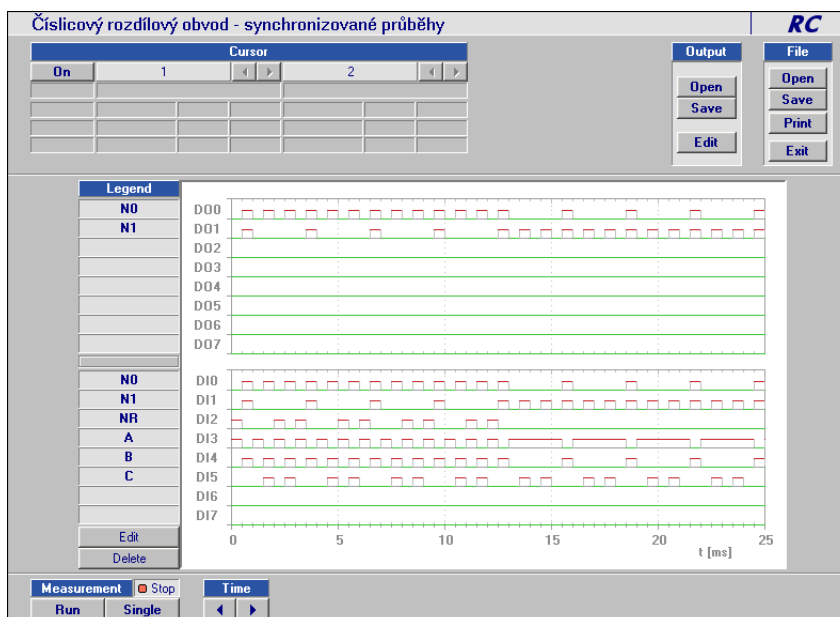
Schema

Zapojení

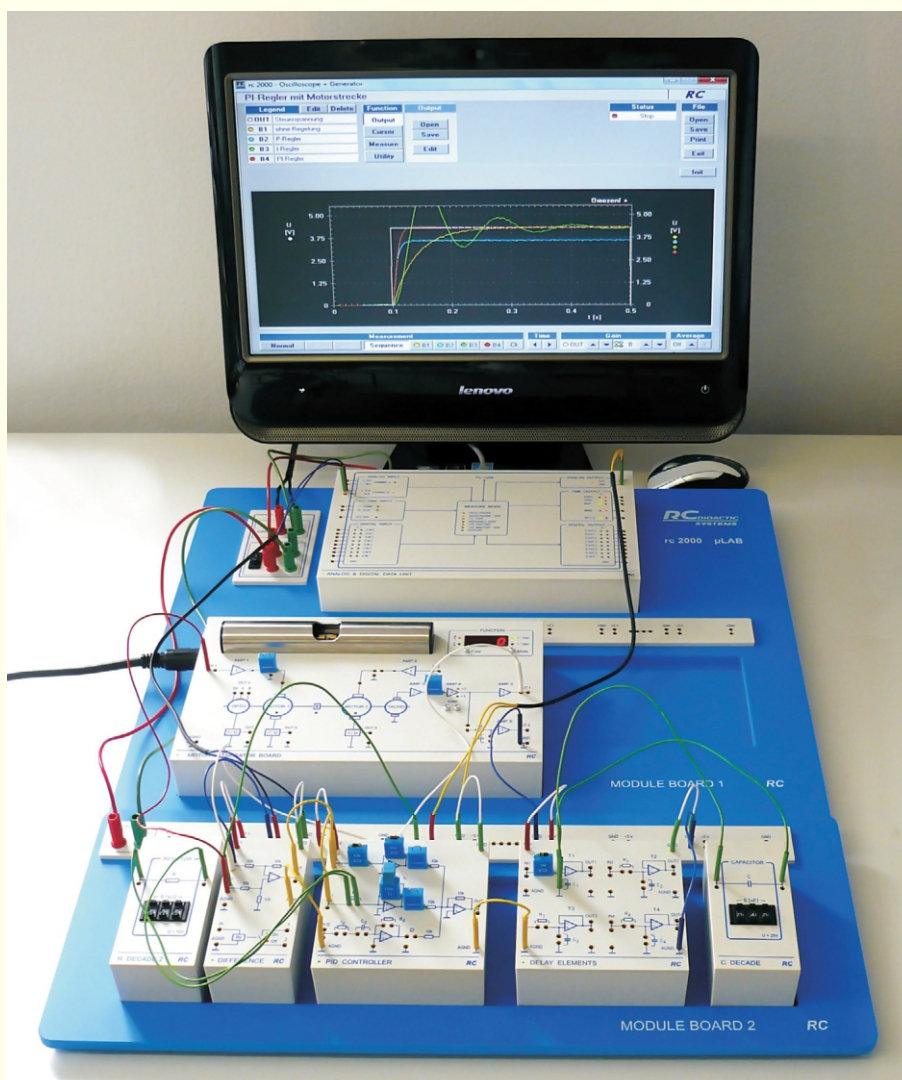
Měření

Výukový systém rc2000 - μ LAB

Regulační technika

Obsah

Regulační technika	8.0
Regulační člen PI - časová analýza	8.1
Regulační člen PID - časová analýza	8.2
Zpožďovací člen druhého řádu - časová analýza	8.3
Identifikace zpožďovacího členu se soustavou motoru	8.4
P-regulátor - měření s motorem	8.5
I-regulátor - měření s motorem	8.6
PI-regulátor - měření s motorem	8.7
PI-regulátor - měření se zpožďovacím členem	8.8
Zatížený motor - bez a s PI-regulátorem	8.9

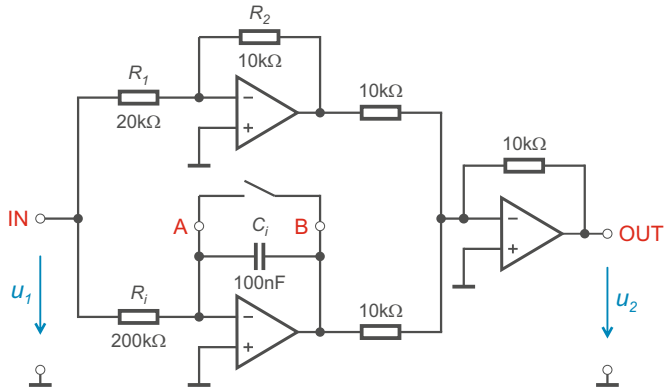
8.1

Regulační člen PI - časová analýza

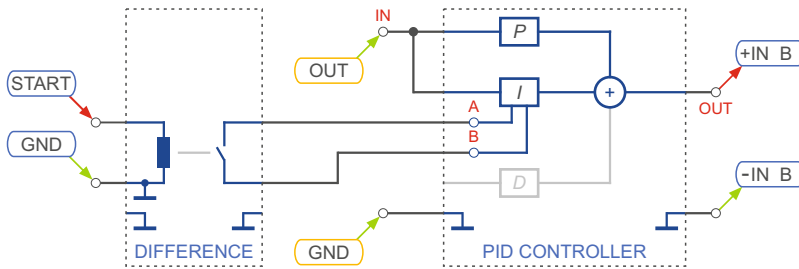
Úkol

Změřte přechodové charakteristiky regulačního členu PI.

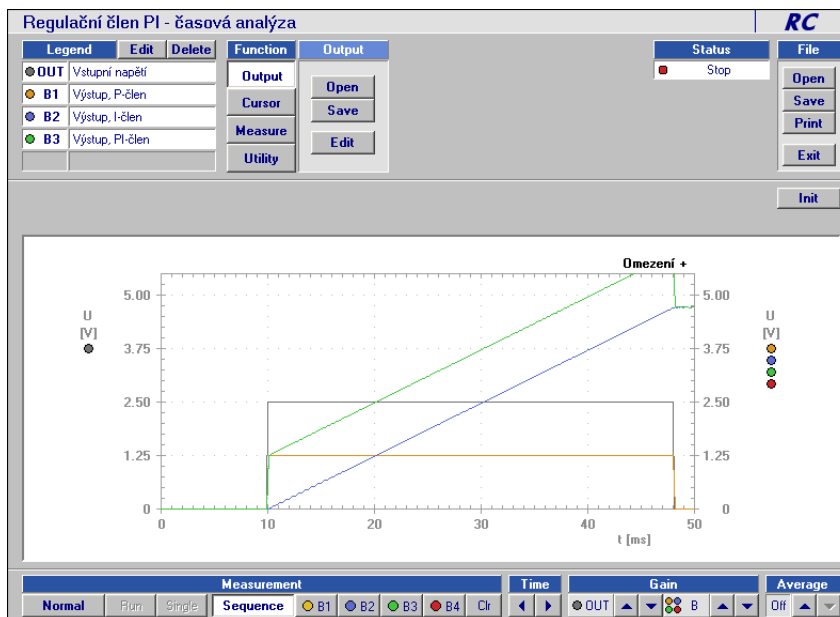
Schema

Zapojení

Měření

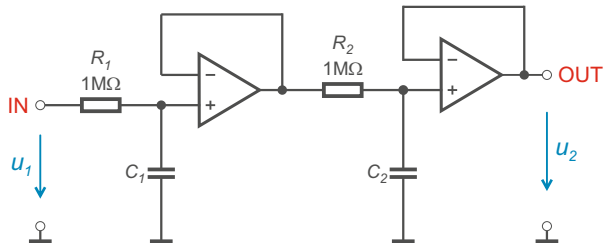
8.3

Zpožďovací člen druhého řádu - časová analýza

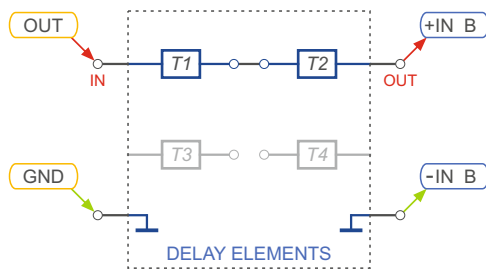
Úkol

Změřte přechodové charakteristiky zpožďovacího členu druhého řádu.

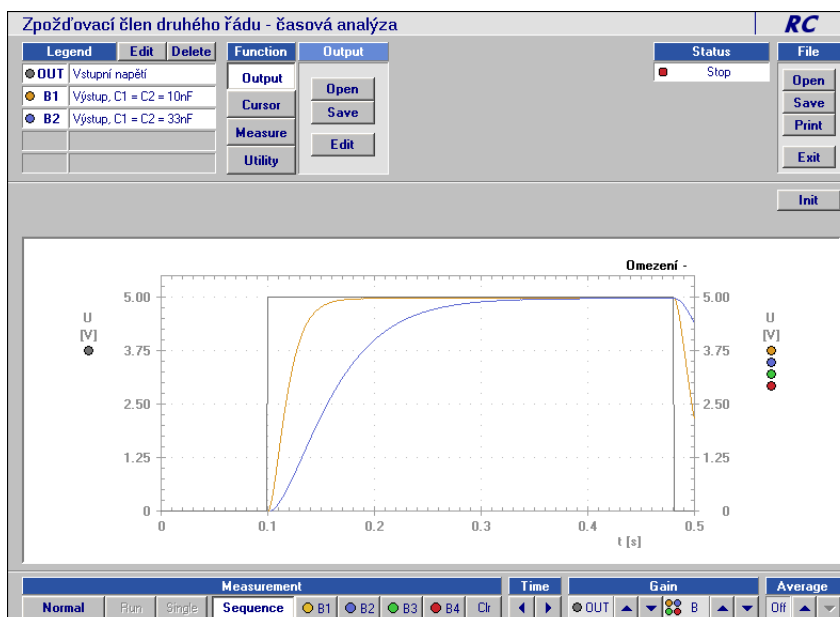
Schema

Zapojení

Měření

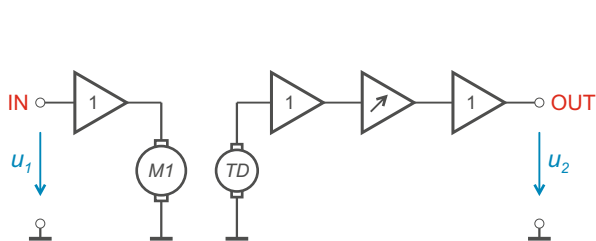

8.4 Identifikace zpožďovacího členu se soustavou motoru

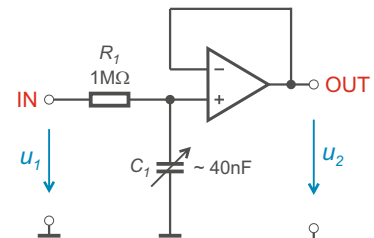
Úkol

Najděte takové zapojení zpožďovacího členu, jenž má nejlepší shodu v přechodových charakteristikách se soustavou motoru a tachodynamu z modulu Motor - Generator. Hodnota C_1 bude kolem 40 nF.

Schema

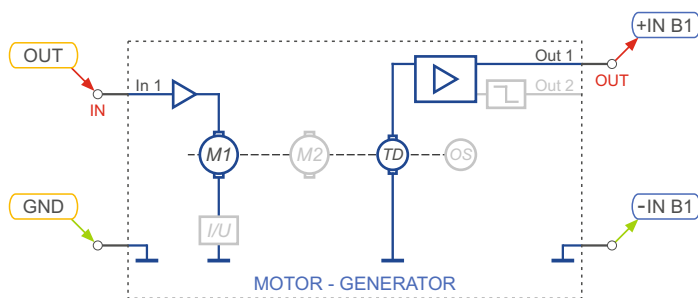

obr. 1

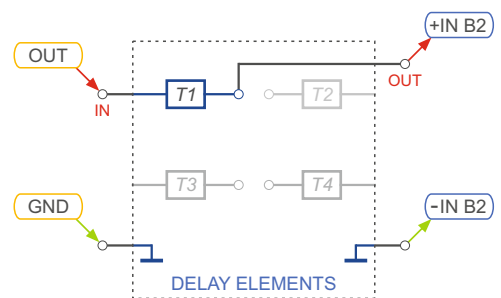

obr. 2

Zapojení

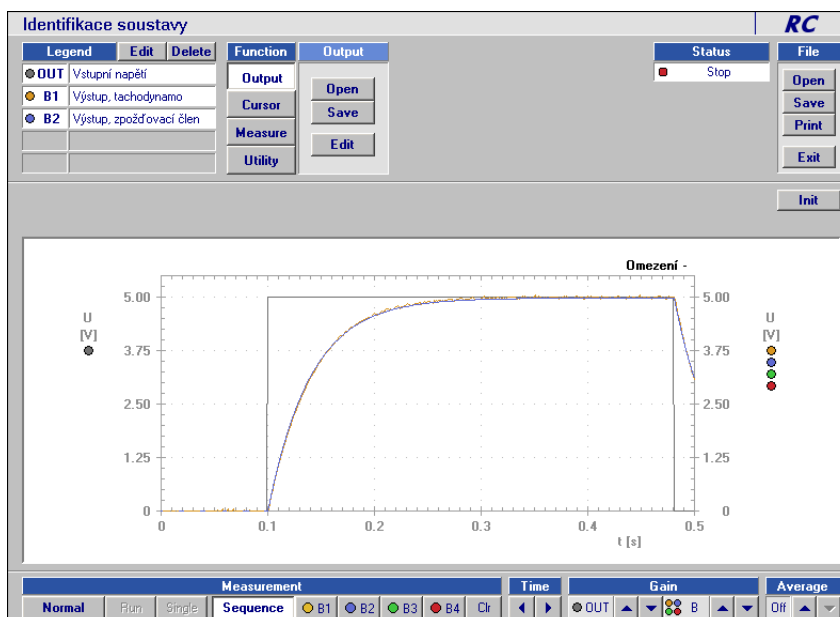

obr. 1

obr. 2

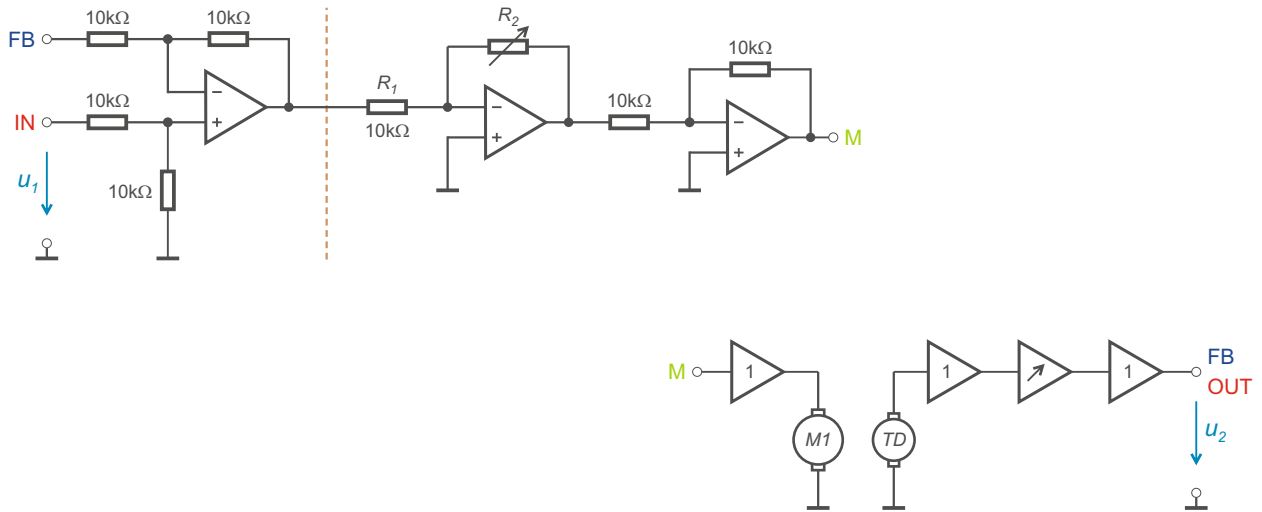
Měření

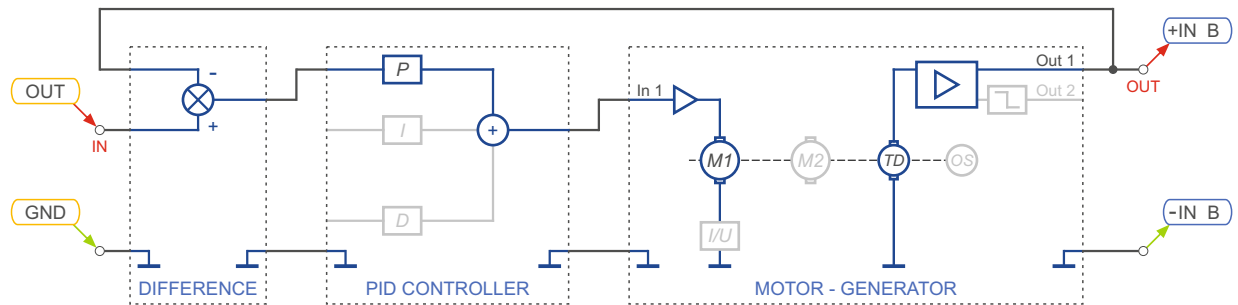
Úkol

Ověřte funkci P regulátoru. Změňte přechodovou charakteristiku soustavy s P regulátorem pro hodnoty rezistoru $R_2 = 20\text{ k}\Omega$; $50\text{ k}\Omega$; $140\text{ k}\Omega$. Křivky porovnejte s charakteristikou soustavy bez regulace.

Schema

Zapojení

Měření

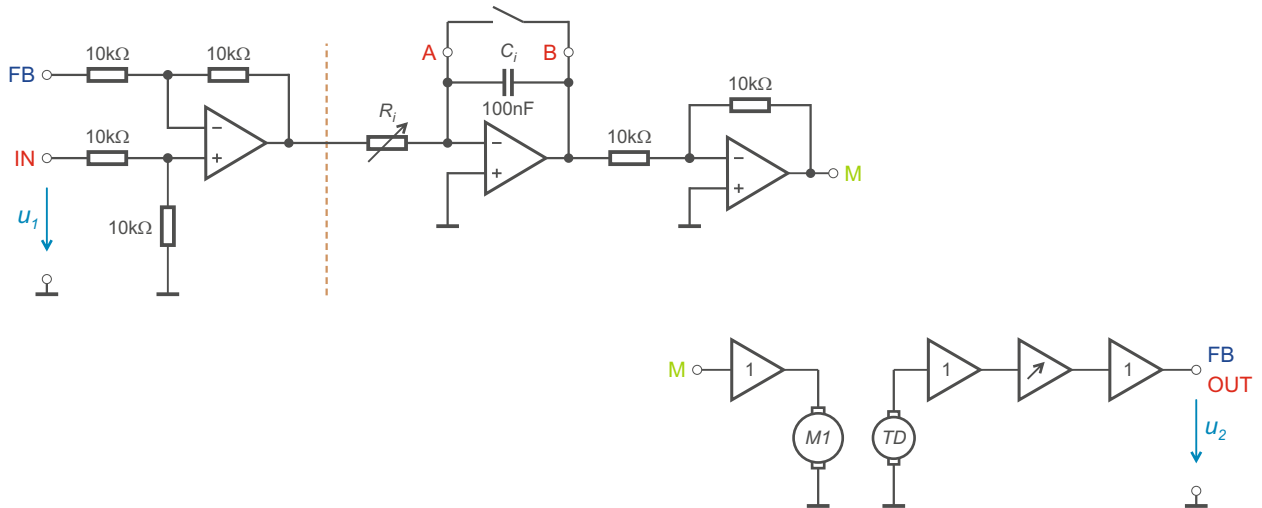
8.6

I-regulátor - měření s motorem

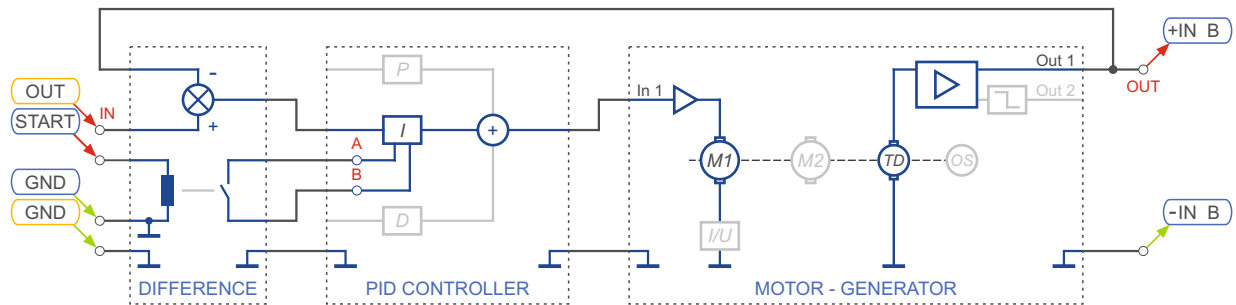
Úkol

Ověřte funkci I regulátoru. Změřte přechodovou charakteristiku soustavy s I regulátorem pro hodnoty rezistoru $R_i = 20\text{ k}\Omega$; $90\text{ k}\Omega$; $190\text{ k}\Omega$. Křivky porovnejte s charakteristikou soustavy bez regulace.

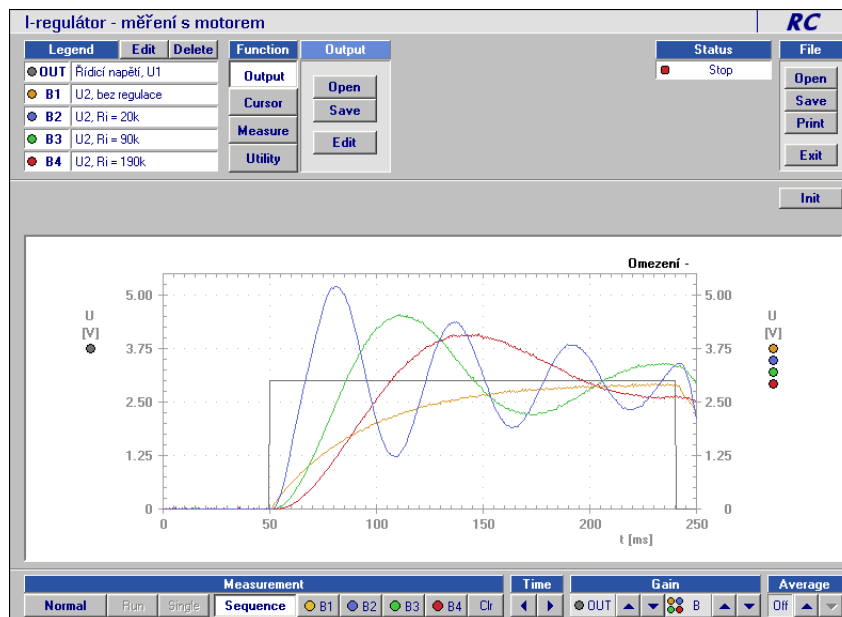
Schema

Zapojení

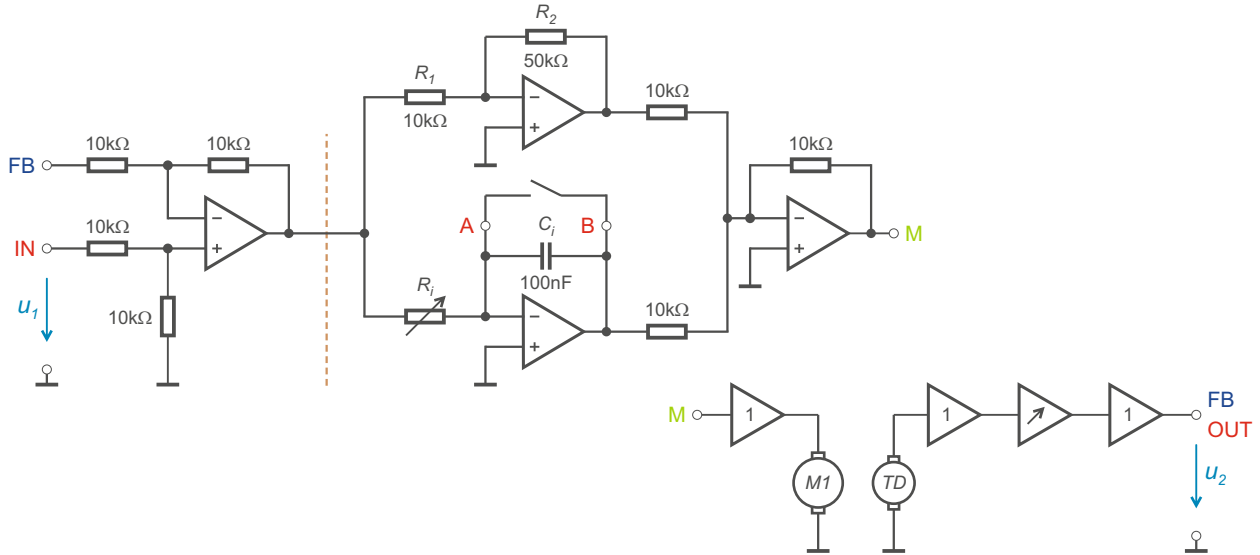
Měření

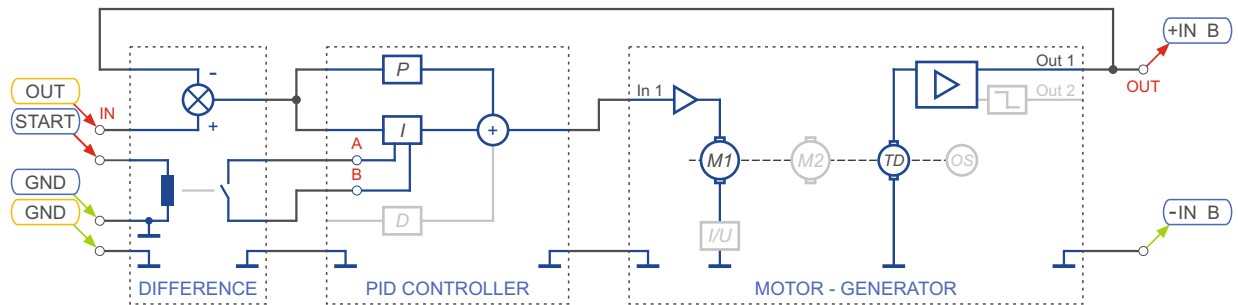
Úkol

Ověřte funkci PI regulátoru. Změřte přechodové charakteristiky soustavy při aperiodické regulaci ($R_i = 20 \text{ k}\Omega$) a při regulaci s překmitem ($R_i = 90 \text{ k}\Omega$). Křivky porovnejte s charakteristikou soustavy bez regulace.

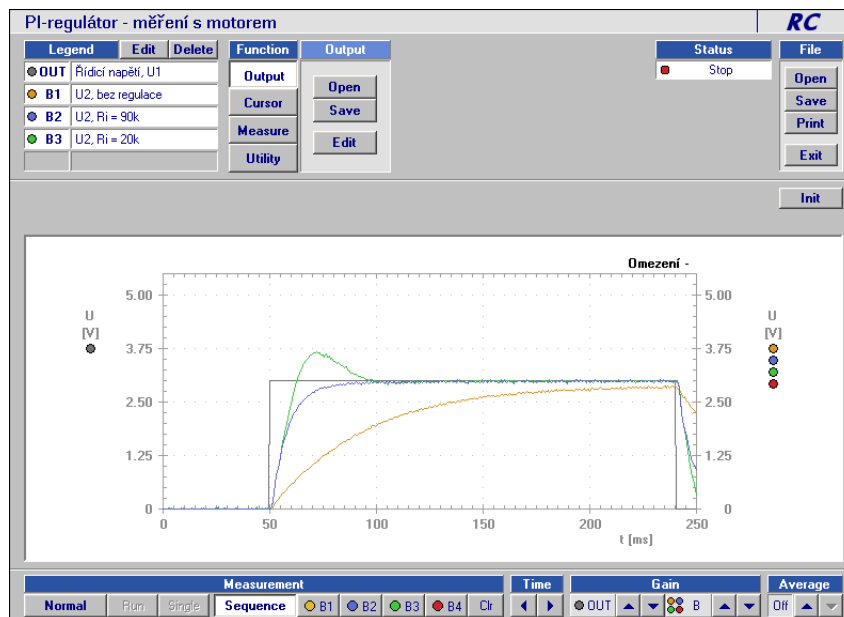
Schema

Zapojení

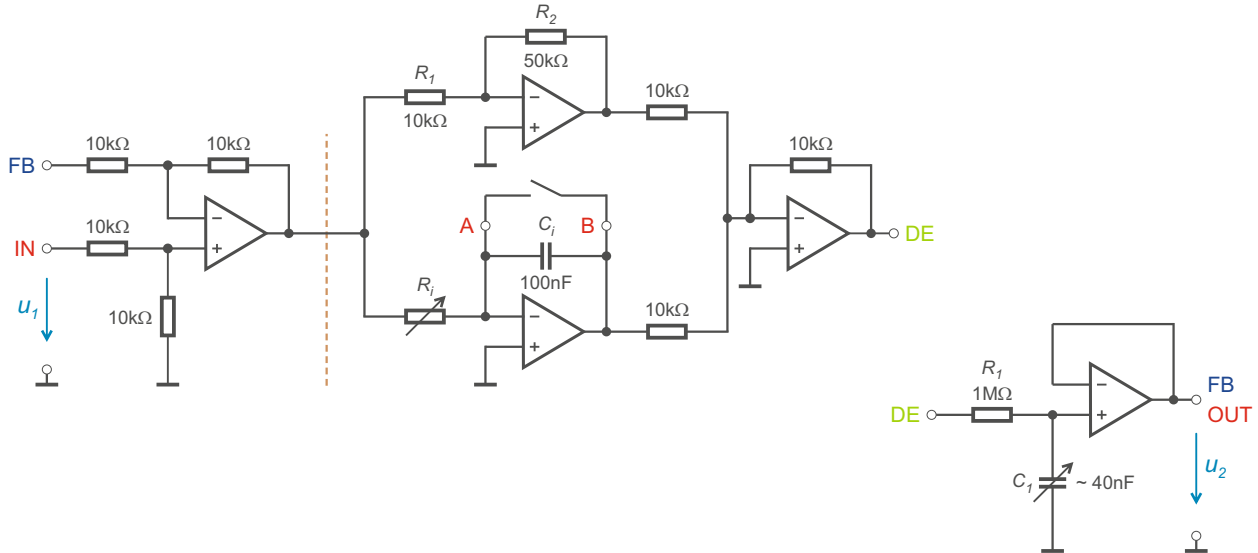
Měření

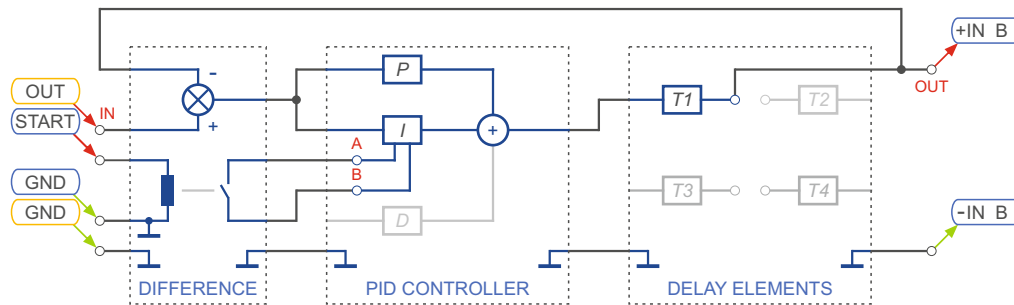
Úkol

Ověřte funkci PI regulátoru. Změřte přechodové charakteristiky soustavy při aperiodické regulaci ($R_i = 20 \text{ k}\Omega$) a při regulaci s překmitem ($R_i = 90 \text{ k}\Omega$). Křivky porovnejte s charakteristikou soustavy bez regulace.

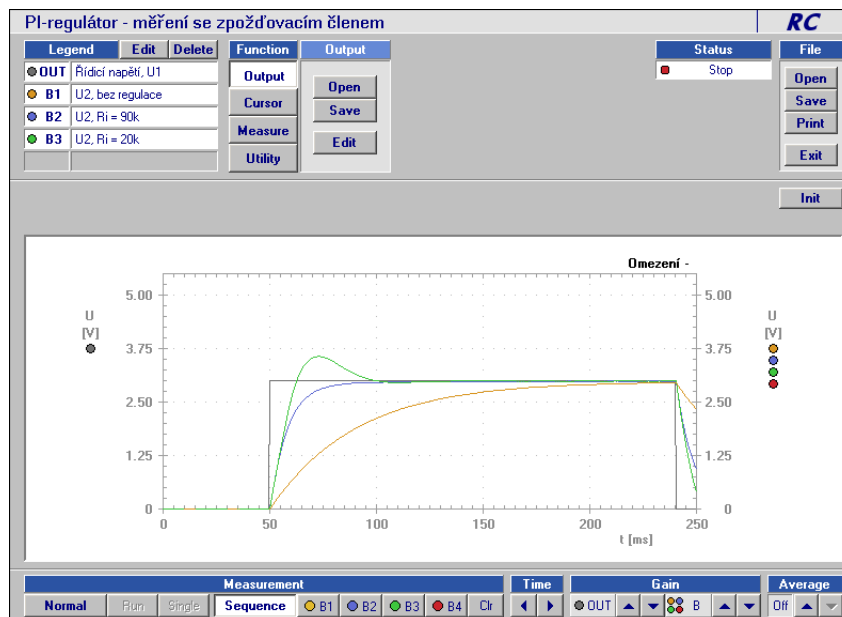
Schema

Zapojení

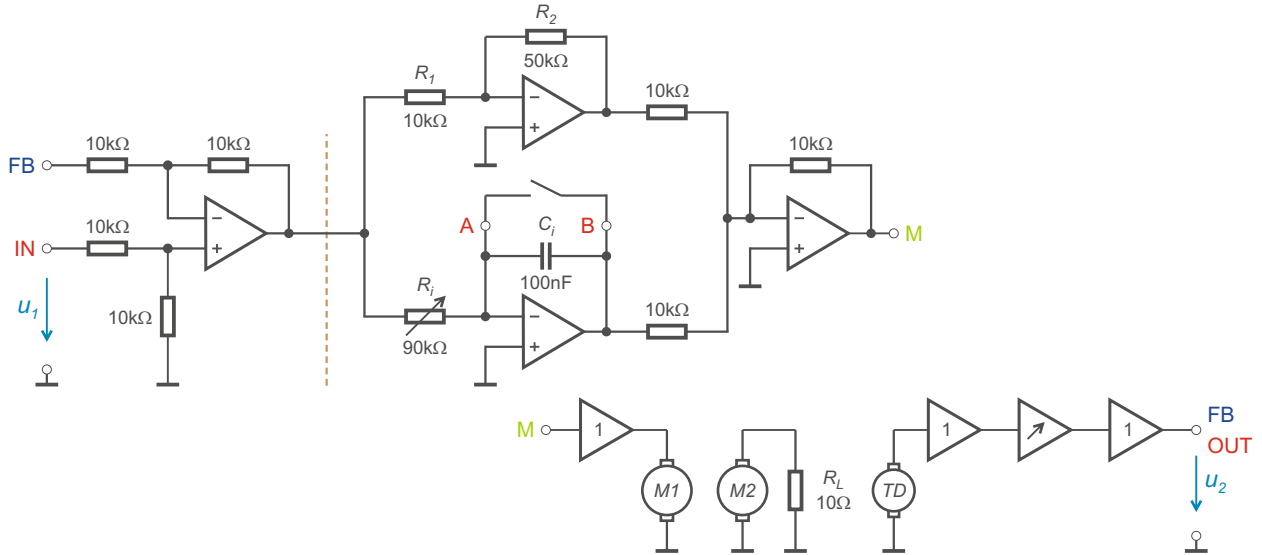
Měření

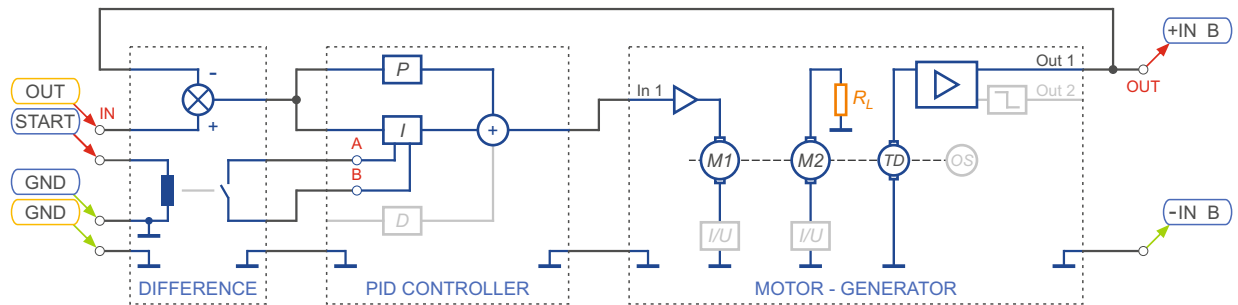
Úkol

Porovnejte přechodové charakteristiky nezatížené a zatížené soustavy bez regulace. Dále porovnejte přechodové charakteristiky nezatížené a zatížené soustavy s PI regulací.

Schema

Zapojení

Měření

